

**ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ**

**Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΙ
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ**

ΦΛΩΡΑΤΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ : ΜΑΚΡΗΣ ΗΛΙΑΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2014

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

**Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΙ
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ**

ΦΛΩΡΑΤΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ : ΜΑΚΡΗΣ ΗΛΙΑΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2014

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : Εισαγωγή	
1.1. Εισαγωγή.....	6
1.2. Η Γέννηση της Βιομηχανίας στην Ελλάδα.....	6
1.3. Η εννοιολογική σημασία της Βιομηχανίας.....	9
1.4. Οικονομικοί Τομείς.....	10
1.5. Κύριοι Βιομηχανικοί Κλάδοι (κατά ΕΛ.ΣΤΑΤ).....	11
1.6. Στατιστικοί Δείκτες Βιομηχανίας.....	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : Ορυχεία - Μεταλλεία – Λατομεία	
2.1. Ιστορία Μεταλλουργίας.....	15
2.2. Τωρινά δεδομένα Μεταλλουργίας.....	18
2.3. Εξορυκτική Βιομηχανία.....	21
2.4. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΑΛΟΥΜΙΝΑΣ-ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ	
2.4.1 Ιστορική εξέλιξη της Ελληνικής Βιομηχανίας Αλουμινίου – Αλουμίνας.....	23
2.4.2 Η εικόνα του κλάδου σήμερα.....	27
2.4.3 Πληροφοριακά δεδομένα για το αλουμίνιο.....	29
2.4.4 Η παγκόσμια βιομηχανία αλουμινίου	30
2.4.5 Παγκόσμιες εξαγωγές – εισαγωγές.....	31
2.4.6 Ελληνικές εξαγωγές	34
2.4.7 Λεξικό Ορων Βιομηχανίας Αλουμινίου.....	36
2.5 Δείκτες βιώσιμης ανάπτυξης 2012 – 2013.....	37
2.6 Εξειδικευμένοι κλάδοι της μεταλλουργίας.....	40
2.7 Προοπτικές εξέλιξης της βιομηχανίας.....	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	
3.1 Μεταποίηση και ονοματολογία κλάδων.....	43
3.2 Σύγκριση των 5 πρώτων κλάδων μεταποίησης σε Ελλάδα και ΕΕ-27 2010.....	44
3.3 Η Χημική Βιομηχανία.....	46
3.4 ΔΙΥΛΙΣΗ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ.....	48
3.4.1 Η δραστηριοποίηση των ελληνικών δυλιστηρίων στην εγχώρια και ευρωπαϊκή αγορά.....	48
3.4.2 Η προσφορά της διύλισης στην ελληνική οικονομία.....	49
3.4.3 Εξαγωγές και συνεισφορά στην οικονομία	54
3.4.4 Τα τωρινά παγκόσμια δεδομένα στον κλάδο της διύλισης	56
3.4.5 Εγχώρια ζήτηση και παραγωγή	57
3.5 ΤΡΟΦΙΜΑ - ΠΟΤΑ – ΚΑΠΝΟΣ	59
3.5.1 Αξία Παραγωγής. Τρόφιμα, Ποτά, Καπνός 2000-2011 (εκατ. €)	59
3.5.2 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία Τρόφιμα, Ποτά, Καπνός 2000-2011 (εκατ.€).....	60
3.5.3 Η Ιστορία της ελληνικής βιομηχανίας τροφίμων	61
3.5.4 Η σημασία Τροφίμων και Ποτών στην εγχώρια και ευρωπαϊκή αγορά	63
3.5.5 Ο αγροτοδιατροφικός τομέας	65
3.5.6 Βασικά διαθρωπτικά στοιχεία ανά υποκλάδο στη Βιομηχανία Τροφίμων και Ποτών 08-10 ..	65
3.5.7 Στοιχεία εξαγωγών – εισαγωγών 2007-2012	71
3.5.8 Η βιομηχανία τροφίμων και ποτών 2011 – 2012.....	72
3.5.9 Ο ρόλος της Βιομηχανίας τροφίμων & ποτών στην παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας	73
3.6 Ναυτιλία, η «βαριά» βιομηχανία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελλάδας.....	75

3.6.1	Ο στόλος της ΕΕ	76
3.6.2	Στατιστικά στοιχεία καραβιών	77
3.6.3	Η ελληνική ναυτιλία και στοιχεία 2008 – 2009.....	78
3.7.1	Ναυπηγική βιομηχανία	80
3.7.2	Η Ιστορία της Ναυπηγίας.....	84
3.7.3	Η ανάπτυξη της Ναυπηγικής και Επισκευαστικής Βιομηχανίας	87
3.7.4	Ναυπηγικές, Επισκευαστικές και Βιομηχανικές Εργασίες.....	88
3.7.5	Η Συμβολή της Ναυπηγο-επισκευαστικής Βιομηχανίας στην Εθνική Οικονομία.....	90
3.8	Γενικές πληροφορίες για Φαρμακοβιομηχανία.....	91
3.8.2	Πρόσφατα στατιστικά οικονομικά στοιχεία αγοράς φαρμάκου.....	94
3.8.3	Φαρμακευτική Βιομηχανία και Οικονομία στην Ελλάδα	95
3.8.4	Ελληνικές εταιρείες και στοιχεία.....	96
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4		
4.1	Οι δυνατότητες.....	98

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1 Εισαγωγή

Η πτυχιακή εργασία αυτή, έχει ως θέμα της τη βιομηχανία στην Ελλάδα. Η βιομηχανία ανήκει στον δευτερογενή τομέα της παραγωγής και μαζί με τον πρωτογενή τομέα αποτελούν βασικούς πυλώνες της εθνικής οικονομίας. Στο θέμα αυτό θα αναπτυχθούν οι οικονομικοί κλάδοι που έχουν τα μεγαλύτερα οικονομικά οφέλη για τη χώρα μας. Θα αναλυθούν οι διάφοροι τομείς της βιομηχανίας, θα δωθούν διάφορα οικονομικά δεδομένα σε πίνακες. Θα δούμε σε ποιους κλάδους έχει πολλές οικονομικές απολαβές η ελληνική οικονομία, σε σχέση με την ευρωπαϊκή και παγκόσμια οικονομία και σε ποιους υπάρχουν δυνατότητες εξέλιξης με γνώμονα τα οικονομικά οφέλη. Θα παρατεθούν οικονομικά δεδομένα για διάφορες χρονιές σύγκρισης.

1.2 Η Γέννηση της Βιομηχανίας στην Ελλάδα

Οι πρόδρομοι της βιομηχανίας είναι η οικοτεχνία και η βιοτεχνία. Στην αρχή υπήρχε η οικοτεχνία, που βασιζόταν στην οικογενειακή εργασία, η οποία με πρώτες ύλες κυρίως οικογενειακής παραγωγής, είχε σκοπό να καλύψει τις ανάγκες των μελών της ίδιας της οικογένειας. Με την ανάπτυξη της χειροτεχνίας ο κύκλος εργασίας επεκτείνεται με προσφορά και πώληση σε άλλους καταναλωτές. Τότε δημιουργείται μια μικρή βιοτεχνική επιχείρηση που μεγαλώνει σιγά – σιγά, για να γίνει μια μικρή βιοτεχνία και με τη πάροδο των χρόνων να φτάσει στο σημείο που βρίσκεται σήμερα, στη μεγάλη Βιομηχανία. Το μεταβατικό στάδιο από την οικοτεχνία, στη χειροτεχνία και το εργαστήριο του τεχνίτη αποτέλεσε σταθμό από την οικοτεχνία προς τη Βιομηχανία. Όταν άρχισε η βιομηχανική ανάπτυξη στην Δυτική Ευρώπη η Ελλάδα βρισκόταν ακόμα υπό τον τουρκικό δεσμό και παρέμεινε στο στάδιο της οικιακής εργασίας. Οι αγροτικές οικογένειες παρήγαν μόνες τους ό,τι τους χρειαζόνταν και μόνο στα πανηγύρια γινόντουσαν εμπορικές και ανταλλακτικές κινήσεις προϊόντων. Στα νησιά του Αιγαίου και του Ιονίου, και κυρίως σε εκείνα που είχαν διατελέσει υπό ενετικής κυριαρχίας, η κατάσταση ήταν αρκετά διαφορετική. Εκεί η Βιοτεχνία είχε αναπτυχθεί πολύ νωρίτερα. Στην ανάπτυξη αυτή συνέβαλε πολύ το εμπόριο που διεξήγαγαν τα ελληνικά καράβια με τις ξένες χώρες. Γι' αυτό και πολλά παράλια ανπτύχθηκαν γρηγορότερα από περιοχές που βρισκόντουσαν προς τα μέσα της χώρας. Άλλο ένα σημαντικό στοιχείο είναι ότι δεν υπήρχε σχεδόν καμία αμαξιτή οδός μέχρι το 1832. Μετά την απελευθέρωση μας όπως είναι αυτονόητο υπήρχε ένα χάος, αλλά η επικοινωνία με ξένες

χώρες αρχίζει να αφυπνίζει το δημιουργικό πνεύμα των Ελλήνων. Στην αφύπνιση αυτή συνέβαλαν σημαντικά διάφοροι Έλληνες ομογενείς του εξωτερικού, βιοτέχνες και τεχνίτες που διέδωσαν στην Ελλάδα την οργανωμένη βιοτεχνία. Το 1837 ο Όθωνας έβγαλε διάτγμα “περί συστάσεως δωδεκαμελούς επιτροπής εμψυχώσεως της Βιομηχανίας”, δε καρποφόρησε βέβαια αυτή η προσπάθεια λόγω έλλειψης οικονομικών πόρων.

Το 1846 ιδρύεται στον Πειραιά το πρώτο ατμοκίνητο μεταξοκλωστήριο, χωρίς όμως να ευδοκιμήσει. Στη χώρα μας οι πρώτες προσπάθειες εκβιομηχανοποίησης γίνονται ανάμεσα στο 1860 και στα μέσα της δεκαετίας 1880-1890. Είχε δοθεί μεγάλη βαρύτητα τότε καθώς είχαν δημιουργηθεί και Βιομηχανικές Ολυμπιαδες. Το 1867 λειτουργούν 22 μηχανοκίνητα εργοστάσια. Το 1875 λειτουργούν 95 ατμοκίνητα εργοστάσια με 7.500 εργάτες. Σημαντική συμβολή στην βιομηχανική ανάπτυξη υπήρξε το νέο δασμολόγιο που θέσπισε ο Χαρίλαος Τρικούπης από το 1874. Παράλληλα δημιουργούνται δρόμοι και ξεκινάει και η δημιουργία σιδηρόδρομων. Από μια ατελή απογραφή του 1889 υπολογίζεται πως υπήρχαν 130 “εργοστάσια”. Από αυτά τα μισά σχεδόν είναι διάφοροι μικροί αλευρόμυλοι υδροκίνητοι ή ατμοκίνητοι, ελαιοτριβεία, βυρσοδεψεία και άλλα βιοτεχνικά εργαστήρια. Υπάρχει όμως και αξιόλογη Βιομηχανία, με επί κεφαλής τα μεταλλουργεία Λαυρίου, που ιδρύθηκαν το 1875. Ακολουθούν κλωστοϋφαντουργεία, οινοπνευματοποιεία, ατμοκίνητοι αλευρόμυλοι, μηχανουργεία και όπως και σήμερα η βιομηχανία στην Αττική ήταν διπλάσια από ότι στην υπόλοιπη χώρα. Η πτώχευση του κράτους το 1895 και ο πόλεμος το 1897 ανακόπτουν τη βιομηχανική ανάπτυξη και πρέπει να φτάσουμε στο 1900 για να ξαναρχίσει η Βιομηχανία, η οποία εντείνεται από το 1910, οπότε και η δραχμή αποκτά ισοτιμία με τον χρυσό.

Μετά το 1910 και τους Βαλκανικούς πολέμους, επεκτάθηκαν τα σύνορα του κράτους και η τότε κυβέρνηση ήθελε να υπάρξει ανάπτυξη στη χώρα. Η απογραφή του 1920 ανεβάζει τις επιχειρήσεις άνω των 5 εργατών σε 2850.

Ύστερα υπήρξε και η Μικρασιατική καταστροφή που επηρέασε και αυτή αρνητικά. Σε απογραφή του 1930 οι μεσαιές βιομηχανικές επιχειρήσεις είναι περίπου 4.000 και απασχολούσαν περί τις 110.000 εργάτες.

Το 1939 και δεκα χρόνια ύστερα από την παγκόσμια κρίση έχουμε 4700 εργοστάσια, αλλά επακολουθεί ο Β΄ παγκόσμιος πόλεμος και η κατοχή.

Το 1945 η βιομηχανική παραγωγή βρίσκεται στο 30% της παραγωγής του 1939.

Μετά το 1950, το χαρακτηριστικό είναι ότι νέοι κλάδοι βιομηχανίας άρχισαν να δημιουργούνται και να πωρεύονται με τους ήδη προϋπάρχοντες. Οι κλάδοι που αναπτύχθηκαν πολύ και δημιουργήθηκαν ήταν πολλοί, μέσα στους οποίους η σιδηρομεταλλουργία, φαρμακοβιομηχανία,

βιομηχανία πλαστικών, τσιμεντοβιομηχανία, βιομηχανία λιπασμάτων, ναυπηγική, κλωστοϋφαντουργία. Η ζαχαροβιομηχανία και η παροχή ηλεκτρικού ήταν επίσης μέσα στις βιομηχανίες της εποχής μόνο που δεν υλοποιήθηκαν από ιδιωτικά κεφάλαια καθώς είχαν μεγάλο κόστος.

Τις πρώτες μεταπολεμικές δεκαετίες μέχρι το 1975, η ελληνική οικονομία παρουσίασε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης με πενταπλάσια ποσοστά σε σχέση με το 1939. Όμως την επόμενη εικοσαετία παρατηρήθηκε μια συνεχόμενη τάση επιβράδυνσης των ρυθμών ανάπτυξης, που σύμφωνα με πολλούς οφείλεται στην αποβιομηχάνιση και στον μονομερή προσανατολισμό της ελληνικής οικονομίας προς τον τομέα των υπηρεσιών. Οι χαμηλές επενδύσεις στο βιομηχανικό τομέα οδήγησαν βαθμιαία στην καθυστέρηση οργάνωσης και ανάπτυξης του τομέα αυτού. Ο βιομηχανικός τομέας συνολικά παρουσίασε διαρθρωτικές και οργανωτικές αδυναμίες, παρόλη τη βελτίωση ορισμένων επιμέρους κλάδων του. Οι πιο χαρακτηριστικές αδυναμίες του βιομηχανικού τομέα είναι οι ελλείψεις σε τεχνολογική υποδομή, η έρευνα και ανάπτυξη καινοτομιών, η συγκέντρωση επενδύσεων σε παραδοσιακούς κλάδους της ελαφριάς βιομηχανίας, ο πολύ μεγάλος αριθμός μικρομεσαίων επιχειρήσεων και η οργάνωσή τους σε βιοτεχνική βάση, ο μικρός ανταγωνισμός και η διάθεση μικρών κεφαλαίων.

Ειδικότερα, η μεταποίηση στην Ελλάδα τη δεκαετία του 1950 περιελάμβανε μικρές βιομηχανίες με μικρά κεφάλαια, με ειδίκευση στην παραγωγή καταναλωτικών προϊόντων, όπως τρόφιμα, ποτά, καπνά και υφαντικά, χαμηλή παραγωγικότητα και μικρό κύκλο εργασιών. Στη δεκαετία του 1960 ιδρύθηκαν νέες μεγάλες επιχειρήσεις και για πρώτη φορά εμφανίζεται η βαριά βιομηχανία με την ίδρυση των ελληνικών ναυπηγείων, της βιομηχανίας αλουμινίου, της βιομηχανίας λιπασμάτων, της χαλυβουργικής και των ελληνικών διυλιστηρίων με προορισμό να καλύψουν την εσωτερική αγορά αλλά και να αυξήσουν τις εξαγωγές. Στη δεκαετία του 1970 ιδρύθηκαν μεγάλες βιομηχανίες χημικών προϊόντων, υφαντικών υλών και κατασκευής μηχανών. Στη δεκαετία του 1980 υπήρξε μια στροφή προς τα βιομηχανοποιημένα καταναλωτικά προϊόντα και τις βιομηχανίες τροφίμων-ποτών και κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων.

Τα μεγαλύτερα προβλήματα για την ελληνική βιομηχανία προέκυψαν με την εγκατάλειψη του συστήματος του προστατευτισμού, την έλλειψη βασικών έργων υποδομής, τη μικρή εσωτερική αγορά και κατά συνέπεια τη μικρή ζήτηση, την έλλειψη νέων τεχνολογικών μεθόδων, την υποτυπώδη έρευνα, τον μικρό ανταγωνισμό σε σχέση με τις ξένες επιχειρήσεις, το υψηλό κόστος παραγωγής και την αποβιομηχάνιση που παρατηρήθηκε από τα μέσα της δεκαετίας του 1980, λόγω του προσανατολισμού σε νέα καταναλωτικά προϊόντα, της αύξησης των εισαγόμενων και την μείωση των εγχώρια παραγόμενων προϊόντων. Το καθεστώς του προστατευτισμού ίσχυε μέχρι την

τελωνειακή ένωση της Ελλάδας με την Ε.Ο.Κ. και αφορούσε κυρίως την αύξηση της τιμής των εισαγόμενων προϊόντων με την επιβάρυνση τους με διάφορους δασμούς και φόρους και την πριμοδότηση των ελληνικών προϊόντων με σκοπό να βοηθηθούν οι ελληνικές βιομηχανίες, τα ελληνικά προϊόντα και οι ελληνικές εξαγωγές.

Αποβιομηχάνιση θεωρείται η τάση μείωσης της σημασίας της βιομηχανίας είτε απόλυτα είτε σε σχέση με άλλους τομείς της οικονομίας σε όρους κάποιων οικονομικών μεγεθών ή δεικτών. Οι δείκτες αυτοί δείχνουν το χαμηλό ποσοστό συμμετοχής των επενδύσεων στη βιομηχανία (επί του συνόλου των επενδύσεων), το μικρό ποσοστό προστιθέμενης αξίας, τη μείωση της συνολικής αξίας ή του όγκου παραγωγής, τη μείωση της απασχόλησης κ.λ.π.

1.3 Εννοιολογική σημασία της Βιομηχανίας

Με τον όρο Βιομηχανία εννοούμε την οικονομική μονάδα κερδοσκοπικού χαρακτήρα, η οποία με τα διάφορα μέσα παραγωγής που διαθέτει έχει ως σκοπό της την παραγωγή υλικών αγαθών (πρώτων υλών, ενδιάμεσων και τελικών προϊόντων) και τη διάθεσή τους στην αγορά.

Τα κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα της βιομηχανίας είναι:

- α) η μαζική παραγωγή προϊόντων, που πολλές φορές είναι πολύπλοκα και εξειδικευμένα,
- β) η επένδυση μεγάλων κεφαλαίων σε σύγχρονα τεχνολογικά μέσα
- γ) η χρησιμοποίηση εξελιγμένης μορφής ενέργειας (πετρελαίου, ηλεκτρισμού, ατμού, ατομικής ενέργειας κ.λ.π.),
- δ) η ορθολογική οργάνωση της εργασίας και των υλικών μέσων για την παραγωγή προϊόντων με χαμηλό κόστος παραγωγής. Όλα αυτά είναι στοιχεία που την κάνουν να διαφέρει από τους δύο άλλους τύπους παραγωγής, τη χειροτεχνία και τη βιοτεχνία.

Χρονικά το τελευταίο στάδιο εξέλιξης της βιομηχανίας είναι η περίοδος μετά το Β' παγκόσμιο πόλεμο, και κυρίως η τελευταία τριανταπενταετία, όπου εμφανίζεται υψηλή οργανωτική σχεδίαση της παραγωγής, χρήση συστημάτων αυτοματισμού, τυποποίηση των παραγόμενων προϊόντων, δημιουργία βιομηχανικών ζωνών κ.α.

Παρόλο που όπως θα δούμε η βιομηχανία αποτελεί μία ευρεία έννοια για κάθε είδος οικονομικής παραγωγής, στα οικονομικά και τον αστικό σχεδιασμό η βιομηχανία είναι συνώνυμη του δευτερογενούς τομέα, ο οποίος έχει να κάνει με την οικονομική δραστηριότητα που ασχολείται με την κατασκευή αγαθών και προϊόντων.

1.4 Οι Οικονομικοί τομείς της Βιομηχανίας

α) ο πρωτογενής τομέας που αφορά τη δασοκομία την αλιεία και τη γεωργία. Περιλαμβάνει όλες τις διαδικασίες λήψης διαφόρων αγαθών από τη φύση στην κατάσταση και στη μορφή που βρίσκονται π.χ. προϊόντα αλιείας, κυνηγιού και υλοτομίας. Επίσης περιλαμβάνει και διάφορες διαδικασίες με τις οποίες ο άνθρωπος παίρνει από τη φύση διάφορα προϊόντα για τα οποία έκανε κάποια εργασία, δηλαδή τη γεωργία και τη κτηνοτροφία.

Ο τομέας αυτός της οικονομικής δραστηριότητας ονομάζεται πρωτογενής και είναι ο πρώτος με τον οποίο ασχολήθηκε ο άνθρωπος μέχρι τη Βιομηχανική επανάσταση. Στον τομέα αυτό άρχισε ο άνθρωπος την πρώτη παραγωγική του προσπάθεια με τη συλλογή καρπών, το κυνήγι και την καλλιέργεια της γης.

Σήμερα ο τομέας αυτός της παραγωγής, αν και έχει μικρότερη ποσοστιαία συμμετοχή στην απασχόληση του Α.Ε.Π στις ανεπτυγμένες κυρίως χώρες, εντούτοις εξακολουθεί να είναι πολύ μεγάλης σημασίας, γιατί προσφέρει βασικά αγαθά που είναι απαραίτητα για τη φυσική διαβίωση ανθρώπου. Σε ορισμένες υπανάπτυκτες χώρες αποτελεί ακόμη τον κύριο τομέα παραγωγής και απασχολεί το μεγαλύτερο μέρος του εργατικού δυναμικού.

Στην Ελλάδα ο πρωτογενής τομέας παραγωγής εξακολουθεί να έχει μεγάλη σημασία για τη χώρα μας.

β) ο δευτερογενής τομέας που αφορά την διύλιση, την κατασκευή και την παραγωγή.

Περιλαμβάνει, όλες τις δραστηριότητες του ανθρώπου με τις οποίες μετασχηματίζει και μετατρέπει τα προϊόντα του πρωτογενούς τομέα με τεχνητό τρόπο σε άλλα διαφορετικής φύσης προϊόντα π.χ σιτάρι » αλεύρι » ψωμί, αργό πετρέλαιο » βενζίνες κ.λ.π. Η δευτερογενής παραγωγή έχει αναπτυχθεί και εξειδικευτεί τόσο πολύ ώστε να μη χρησιμοποιεί μόνο αυτούσια προϊόντα του πρωτογενούς τομέα όπως ανεπεξέργαστες ύλες αλλά και ημικατεργασμένα ή έτοιμα προϊόντα όπως εξαρτήματα μηχανών, υλικά οικοδομών κ.λ.π. άλλων μονάδων του δευτερογενούς τομέα, στα οποία δίνει την τελική τους μορφή.

Ο δευτερογενής τομέας της οικονομίας, περιλαμβάνει τέσσερις μεγάλες ομάδες δραστηριοτήτων:

- i. τα ορυχεία, τα μεταλλεία, τα λατομεία, τις αλυκές (δηλ. την εξόρυξη του ορυκτού πλούτου)
- ii. τη μεταποίηση
- iii. την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, τη διανομή νερού, φυσικού αερίου κ.λ.π.

iv. τις κατασκευές (κατοικίες, τεχνικά έργα κ.ά.)

γ) ο τριτογενής τομέας που ασχολείται με υπηρεσίες και τη διανομή των αγαθών. Περιλαμβάνει τις διάφορες υπηρεσίες, ιδιωτικές και κρατικές, που χρησιμοποιούνται από τους τελικούς καταναλωτές ή βοηθούν στην παραγωγή των προϊόντων των δύο άλλων τομέων της οικονομίας. Σε αυτό τον τομέα οικονομικής δραστηριότητας ανήκουν οι μεταφορές, το εμπόριο, οι τράπεζες, οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις, οι ελεύθεροι επαγγελματίες (δικηγόροι, γιατροί, μηχανικοί), οι απασχολούμενοι στον κλάδο αναψυχής (ηθοποιοί, τραγουδιστές) και στον τουρισμό. Επίσης, οι κρατικές υπηρεσίες του τριτογενούς τομέα παρέχουν εκπαίδευση, υγεία, δικαιοσύνη, εσωτερική ασφάλεια, εθνική άμυνα κ.λ.π. δημιουργώντας τα ασφαλή πλαίσια για τη δραστηριοποίηση όλων των τομέων της οικονομίας και προσφέρουν διάφορες υπηρεσίες στον πολίτη (υπουργεία, ληξιαρχεία, δημοτικά καταστήματα κ.λ.π.).

δ) ο τεταρτογενής τομέας ο οποίος είναι σχετικά νέος τύπος της βιομηχανίας που εστιάζει στην τεχνολογική έρευνα, στο σχεδιασμό και στην εξέλιξη, όπως ο προγραμματισμός και η βιοχημεία.

1.5 Οι κύριοι Βιομηχανικοί κλάδοι (κατά ΕΛ.ΣΤΑΤ)

Οι βιομηχανικοί κλάδοι έχουν δημιουργηθεί με γνώμονα το διαχωρισμό των διαφόρων βιομηχανικών μονάδων σε ομάδες με κριτήριο την παραγωγή παρεμφερών προϊόντων και την ανάπτυξη παρεμφερών δραστηριοτήτων. Οι κύριες ομάδες βιομηχανικών κλάδων είναι:

- Ενέργεια
- Ενδιάμεσα αγαθά
- Κεφαλαιουργικά αγαθά
- Διαρκή καταναλωτικά αγαθά
- Μη διαρκή καταναλωτικά αγαθά

Οι κύριοι βιομηχανικοί κλάδοι κατά την Ελληνική Στατιστική Αρχή:

α) Γεωργία - Δασοκομία - Αλιεία. Στον κλάδο αυτό περιλαμβάνεται η εκμετάλλευση των φυτικών και ζωικών φυσικών πόρων, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων καλλιέργειας της γης (γεωργία), εκτροφής και αναπαραγωγής ζώων (κτηνοτροφία), υλοτομίας και συγκομιδής άλλων φυτών, ζώων ή ζωικών προϊόντων από αγροκτήματα ή από τους φυσικούς τους βιοτόπους.

β) Ορυχεία – Λατομεία. Περιλαμβάνει την εξόρυξη ορυκτών που εμφανίζονται στη φύση ως στερεά όπως ο άνθρακας και μεταλλεύματα, υγρά όπως το πετρέλαιο και αέρια όπως το φυσικό αέριο. Η εξόρυξη μπορεί να επιτευχθεί με διαφορετικές μεθόδους, όπως υπόγεια ή επιφανειακή εξόρυξη, λειτουργία φρεάτων/φρεατίων, υποθαλάσσια εξόρυξη κλπ. Στον κλάδο αυτό περιλαμβάνονται και συμπληρωματικές δραστηριότητες, οι οποίες αποσκοπούν στην προετοιμασία των ακατέργαστων υλικών για την εμπορική προώθησή τους στην αγορά, όπως για παράδειγμα, η θραύση, η λειοτρίβηση, ο καθαρισμός, η ξήρανση, η διαλογή-διαβάθμιση, ο εμπλουτισμός των μεταλλευμάτων, η υδροποίηση του φυσικού αερίου και η συσσωμάτωση των στερεών καυσίμων. Οι λειτουργίες αυτές πραγματοποιούνται συχνά από τις μονάδες, οι οποίες εξορύσσουν τα ορυκτά από τους φυσικούς πόρους ή από άλλες μονάδες εγκατεστημένες κοντά στον τόπο της εξόρυξης.

γ) Μεταποίηση. Στον τομέα αυτό περιλαμβάνεται η φυσική ή χημική μετατροπή υλικών, ουσιών ή συστατικών μερών σε νέα προϊόντα, παρόλο που αυτό δε μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ενιαίο γενικό κριτήριο για τον ορισμό της έννοιας της μεταποίησης. Τα υλικά, οι ουσίες ή τα συστατικά μέρη που μετατρέπονται ή μετασχηματίζονται είναι πρώτες ύλες, οι οποίες είναι προϊόντα της γεωργίας, της δασοκομίας, της αλιείας, των ορυχείων ή λατομείων, καθώς, επίσης, και προϊόντα άλλων μεταποιητικών δραστηριοτήτων. Η ουσιαστική διαφοροποίηση ή βελτίωση ή ανακατασκευή των αγαθών θεωρείται, γενικά, μεταποίηση. Το αποτέλεσμα της μεταποιητικής διαδικασίας μπορεί να είναι ένα τελικό προϊόν, το οποίο είναι έτοιμο προς χρήση ή κατανάλωση, ή μπορεί να είναι ημιτελές, δηλαδή να χρειάζεται περαιτέρω επεξεργασία.

δ) Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος - Φυσικού Αερίου - Ατμού – Κλιματισμού. Στον τομέα αυτό περιλαμβάνεται η δραστηριότητα παροχής ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου, ατμού, θερμού ύδατος και παρόμοιων, μέσω μιας μόνιμης υποδομής δικτύου αγωγών. Το μέγεθος του δικτύου δεν είναι καθοριστικής σημασίας. Στον τομέα αυτό περιλαμβάνεται, επίσης, και η διανομή του ηλεκτρικού ρεύματος, του φυσικού αερίου, του ατμού, του θερμού ύδατος και παρόμοιων, σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις ή σε κατοικήσιμα κτήρια. Ο τομέας αυτός περιλαμβάνει, κατά συνέπεια, τη λειτουργία των επιχειρήσεων κοινής ωφελείας για τον ηλεκτρισμό και το φυσικό αέριο, οι οποίες παράγουν, ελέγχουν και διανέμουν την ηλεκτρική ενέργεια ή το φυσικό αέριο. Περιλαμβάνεται, επίσης, η παραγωγή και η διανομή ατμού και κλιματισμού.

ε) Παροχή νερού - Επεξεργασία Λυμάτων - Διαχείριση Αποβλήτων – Δραστηριότητες Εξυγίανσης. Στον τομέα αυτό περιλαμβάνονται δραστηριότητες που σχετίζονται με τη διαχείριση αποβλήτων διάφορων τύπων, συμπεριλαμβανομένης της συλλογής, κατεργασίας και διάθεσης των αποβλήτων, όπως είναι τα στερεά ή μη στερεά βιομηχανικά ή οικιακά απόβλητα, καθώς, επίσης, και με τη διαχείριση χώρων που έχουν ρυπανθεί. Το αποτέλεσμα της διαδικασίας επεξεργασίας των

αποβλήτων μπορεί είτε να διατεθεί περαιτέρω με άλλο τρόπο είτε να αποτελέσει τη βασική ύλη σε άλλες παραγωγικές διαδικασίες. Οι δραστηριότητες παροχής νερού περιλαμβάνονται, επίσης, στον τομέα αυτό, επειδή, συχνά, διενεργούνται σε σχέση με ή και μαζί με τις μονάδες που εμπλέκονται στη διαχείριση των λυμάτων.

1.6 Στατιστικοί Δείκτες Βιομηχανίας

- ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Ο Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής περιγράφει λεπτομερώς την ανάπτυξη των διαφόρων τομέων σε μια οικονομία, όπως την εξόρυξη, την ηλεκτρική ενέργεια και την κατασκευή. Είναι ένας σύνθετος δείκτης που μετρά τις βραχυπρόθεσμες αλλαγές στον όγκο της παραγωγής των βιομηχανικών προϊόντων κατά τη διάρκεια μιας δεδομένης περιόδου. Το επίπεδο του Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής το μέγεθος του οποίου αντιπροσωπεύει την κατάσταση της παραγωγής στο βιομηχανικό τομέα για μια δεδομένη χρονική περίοδο σε σύγκριση με την περίοδο αναφοράς του χρόνου. Το έτος βάσης αποδόθηκε σε επίπεδο δείκτη 100. Τώρα, το έτος βάσης είναι το 2010.

- ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΤΙΜΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ

Ο δείκτης βιομηχανικών τιμών παραγωγού μετρά την ακαθάριστη μηνιαία μεταβολή της τιμής διαπραγμάτευσης των βιομηχανικών προϊόντων. Υπάρχει και ένα άλλος δείκτη για τις υπηρεσίες, ο δείκτης λεγόμενες υπηρεσίες των τιμών παραγωγού. Υπάρχουν δύο υπο-δείκτες για τον δείκτη των βιομηχανικών τιμών παραγωγού, ένας για την εγχώρια και ένας για τη μη εγχώρια αγορά. Όταν συνδυάζονται, οι επιμέρους δείκτες δίνουν τη μεταβολή του ΔΒΤΠ για ένα συγκεκριμένο προϊόν. Οι αλλαγές τιμών από την άποψη του παραγωγού / κατασκευαστή ενός προϊόντος. Σε αυτό το σημείο διαφέρει από τους δείκτες τιμών καταναλωτή, που μετρούν τις τιμές από την άποψη των καταναλωτών / αγοραστών. Ο δείκτης αντικατοπτρίζει βασικές τιμές, οι οποίες περιλαμβάνουν το ΦΠΑ και παρόμοιους εκπτώσιμους φόρους που συνδέονται άμεσα με τον κύκλο εργασιών. Αντίθετα, θα πρέπει να προστεθούν κάποιες επιδοτήσεις για τα προϊόντα που λαμβάνονται από τον παραγωγό. Προκειμένου να παρουσιαστεί η πραγματική εξέλιξη των κινήσεων των τιμών, οι πραγματικές τιμές συναλλαγών -αντί της λίστας τιμές- συλλέγονται. Όσον αφορά τις τιμές παραγωγού για το μη εγχώριας αγοράς, η τιμή που υπολογίζεται στα εθνικά σύνορα, FOB (ελεύθερο επί του πλοίου). Αυτό σημαίνει ότι ο πωλητής πληρώνει για τη μεταφορά των εμπορευμάτων στο λιμάνι των εξόδων αποστολής, συν τη φόρτωση, και ο αγοραστής πληρώνει

εμπορευματικών μεταφορών, την ασφάλιση, έξοδα εκφόρτωσης και μεταφοράς από το λιμάνι προορισμού στο εργοστάσιό του. Όλα τα χαρακτηριστικά που καθορίζουν την τιμή των προϊόντων που πρέπει να ληφθούν υπόψη. Αυτό περιλαμβάνει ποσότητες των πωλούμενων μονάδων, των παρεχόμενων μέσων μεταφοράς, των εκπνώσεων, των όρων παροχής υπηρεσιών, τις συνθήκες εγγυησης και του προορισμού.

- ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Ο Δείκτης Κύκλου Εργασιών δείχνει τη μηνιαία εξέλιξη της αγοράς αγαθών και υπηρεσιών στον τομέα της βιομηχανίας. Επίσης, καταγράφει την εξέλιξη του κύκλου εργασιών σε μεγαλύτερες χρονικές περιόδους. Ο στόχος αυτού του δείκτη, είναι η μέτρηση της δραστηριότητας της αγοράς στον τομέα της βιομηχανίας σε αξία. Τα δεδομένα συγκεντρώνονται σύμφωνα με τη στατιστική ταξινόμηση των οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (NACE Rev. 2, της Eurostat). Ο Βιομηχανικός κύκλος εργασιών καταρτίζεται ως "σταθερό έτος βάσης τύπου Laspeyres όγκου δείκτη". Το τρέχον έτος βάσης είναι το 2010 (Δείκτης 2010 = 100). Ο δείκτης παρουσιάζεται στο ημερολόγιο και εποχικά διορθωμένα στοιχεία. Οι ρυθμοί ανάπτυξης σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα ($M / M-1$) υπολογίζονται από το ημερολόγιο και τα εποχικά διορθωμένα στοιχεία, ενώ οι ρυθμοί ανάπτυξης σε σχέση με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους ($M / M-12$) που υπολογίζεται από το ημερολόγιο διορθωμένα στοιχεία.

- ΔΕΙΚΤΗΣ ΝΕΩΝ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΩΝ ΣΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Ο δείκτης των νέων παραγγελιών (εγχώριων και μη εγχώριων) αντιπροσωπεύει την ονομαστική αξία των νέων παραγγελιών κατά τη διάρκεια ενός συγκεκριμένου μήνα αναφοράς σε έναν κλάδο. Λόγω των μεθοδολογικών δυσκολιών, η δημοσίευση του εν λόγω δείκτη διακόπηκε με το τέλος του έτους αναφοράς 2011.

Ο σκοπός των δεικτών νέων παραγγελιών ήταν να χρησιμεύσει ως προγνωστικός δείκτης, δηλαδή να δώσει μια βραχυπρόθεσμη ένδειξη των μελλοντικών εξελίξεων της παραγωγής και του κύκλου εργασιών των κλάδων που εργάζονται σε παραγγελίες.

Ο ορισμός των νέων παραγγελιών έμοιαζε με αυτό του κύκλου εργασιών. Οι νέες παραγγελίες χωρίς ΦΠΑ και άλλους φόρους εκπίπτουν ή η πώληση των στοιχείων του ενεργητικού του κεφαλαίου, αλλά περιλαμβάνεται το σύνολο των βεβαιωμένων εξόδων (π.χ. για τη μεταφορά και τη συσκευασία - με την εξαίρεση της συσκευασίας που θα μπορούσε να επιστραφεί μετά την παράδοση).

• ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΤΙΜΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ

Ο δείκτης βιομηχανικών τιμών εισαγωγών και εξαγωγών μας δίνει τη μέτρηση της μέσης μεταβολής στις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών που εισάγονται ή εξάγονται. Οι δείκτες που παράγονται μηνιαίως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.1 Η ιστορία της μεταλλευτικής Βιομηχανίας

Στο πρώτο τέταρτο του 20ου αιώνα και πριν από την δημιουργία της Ένωσης Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων, οι μεταλλευτικές επιχειρήσεις της χώρας ασχολήθηκαν περισσότερο με την εξόρυξη και διάθεση μεταλλευμάτων σε φυσική κατάσταση και λιγότερο με την επεξεργασία και τον εμπλουτισμό τους. Έτσι η Ελλάδα ήταν υποχρεωμένη να εισάγει σε ακριβές τιμές προϊόντα από την επεξεργασία των πρώτων υλών που εκείνη εξόρυσσε και στην συνέχεια διέθετε στο εξωτερικό. Μετά τους Βαλκανικούς και τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο άρχισε να αυξάνει η παραγωγή μεταλλευμάτων φθάνοντας το 1918 τους 420 χιλ. τόννους σιδήρου, σιδηρομαγγανίου, μολύβδου, ψευδαργύρου, σιδηροπυρίτη, χαλκού, λευκόλιθου, σμύριδας και λιγνίτη. Τον ίδιο χρόνο είχαμε παραγωγή μόνο 15 χιλ. Τόννων προϊόντων καμινείας. Την εποχή εκείνη εργάζονταν στα μεταλλεία 9.200 εργάτες, από τους οποίους οι 4.400 εργάζονταν σε υπόγειες εκμεταλλεύσεις και οι 4.800 σε επιφανειακές με μέσο ημερομίσθιο 6,12 δρχ.

Εκείνη την περίοδο αναπτύσσεται εξορυκτική – μεταλλευτική δραστηριότητα στις πιο κάτω περιοχές :

- Σέριφος-Σίφνος-Αταλάντη (σιδηρούχα μεταλλεύματα)
- Λαύριο (μεταλλεύματα ψευδαργύρου, αργυρούχου μολύβδου)
- Λάρυμνα (μεταλλεύματα νικελίου – ανακαλύφθηκαν το 1910)
- Μαντούδι Ευβοίας (λευκόλιθος και από το 1913 δίτυρος μαγνησία)
- Στρατονίκη – Ερμιόνη (σιδηροπυρίτες)
- Γερακινή (λευκόλιθος)
- Μήλος (Θειάφι)
- Κύμη-Ωρωπός-Αλιβέρι (λιγνίτης)

Ένα χρόνο μετά την ίδρυση της Ένωσης, δηλ. το 1925, δημιουργήθηκε η πρώτη εταιρεία εξόρυξης βωξίτη από τους αδελφούς Ιωάννη και Γεώργιο Μπάρλο, οι οποίοι έστειλαν στο Πανεπιστήμιο Μπρεσλάου της Γερμανίας το 1917 δείγματα μεταλλεύματος από τις περιοχές Διστόμου, Αντικύρας

και Ελικώνος, οπότε και αποδείχθηκε ότι τα μέχρι τότε θεωρούμενα ως φτωχά μεταλλεύματα σιδήρου, ήταν στην πραγματικότητα βωξίτης, με την σημαντική όπως αποδείχθηκε αργότερα αξία. Την ίδια περίοδο η «Γαλλική Εταιρεία Μεταλλείων Λαυρίου» άρχισε την κατεργασία μικτών θειούχων μεταλλευμάτων με την μέθοδο της διαφορετικής επίπλευσης για την παραγωγή συμπυκνωμάτων γαληνίτη και σφαλερίτη. Κατά την περίοδο μετά την ίδρυση της Ένωσης και μέχρι τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, η ελληνική μεταλλεία σημειώνει σημαντικές προόδους ανάλογες με εκείνες της βιομηχανίας – βιοτεχνίας και των έργων υποδομής που πραγματοποιήθηκαν την ίδια περίοδο. Περίοδος που σημαδεύεται κυρίως από την παγκόσμια οικονομική κρίση του 1929.

Οι εξαγωγές μεταλλευμάτων απέφεραν στην χώρα συνάλλαγμα αξίας 175 εκατομ. δρχ. το 1932.

Την ίδια περίοδο από τον Ευρυτίδη Μαυρομάτη και τον Ηλία Ηλιόπουλο ιδρύθηκαν η «ΑΕΜ Βωξίται Παρνασσού» (1933) και η «Α.Ε. Αργυρομεταλλευμάτων και Βαρυνίτης» (1934). Το έργο τους συνέχισε και προώθησε η Γεώργιος Ηλιόπουλος με στενό του συνεργάτη τον Αθανάσιο Ηλιόπουλο. Επίσης την ίδια χρονιά το «Τεχνικό Γραφείο Δημητρίου Σκαλιστήρη» άρχισε να ασχολείται με μεταλλευτικές έρευνες στην περιοχή Ελευσίνας, όπου ανακάλυψε τα εκεί βωξίτικα κοιτάσματα. Το 1936 τα νικελιούχα μεταλλεύματα έφθασαν τους 50 χιλ. τόννους, οι σιδηροπυρίτες τους 208 χιλ. τόννους και οι λευκόλιθοι τους 116 χιλ. Τόννους. Ιδιαίτερη όμως εξόρμηση κάνουν οι εταιρείες βωξίτη από το 1935 και ιδιαίτερα η «Α.Ε. Μεταλλείων Βωξίται Παρνασσού» που η παραγωγή της έφθασε του 130 χιλ. τόννους. Ταυτόχρονα δραστηριοποιούνται στην παραγωγή βωξίτη και οι «Αδελφοί Λ. Μπάρλου» «Α.Ε. Μπάρλου Βωξίται Ελλάς», «Α.Ε. Μεταλλείων και Σιδηροδρόμων ΟΤΑΒΙ», «ΑΕΜ Βωξίται Δελφών» και το «Τεχνικό Γραφείο Δημητρίου Σκαλιστήρη».

Το 1940, πριν από την έναρξη του Πολέμου με την Ιταλία, η εταιρεία «Χρυσωρυχεία Βορείου Ελλάδος Α.Ε.» με πρωταγωνιστή τον Ηλία Ηλιόπουλο σημειώνει προόδους στην παραγωγή προσχωματικού χρυσού από το Γαλλικό Ποταμό. Ήλθε όμως η κατοχή και σταμάτησε σχεδόν κάθε μεταλλευτική δραστηριότητα. Κατά την διάρκειά της και παρά τις προσπάθειες που κατέβαλαν στα στρατεύματα κατοχής για την τόνωση της μεταλλευτικής δραστηριότητας, που θα τους ήταν χρήσιμη για την διεξαγωγή των πολεμικών τους επιχειρήσεων (χρωμίτης, βωξίτης, νικέλιο κ.α.), η μεταλλευτική παραγωγή παρέμεινε σε χαμηλά επίπεδα εκτός του λιγνίτη.

Τον Μάιο 1927, ένας καταγισμός νομοσχεδίων κατατίθεται στην Βουλή που αφορούν άμεσα ή έμμεσα τις μεταλλευτικές επιχειρήσεις.

«Περί προστασίας της παραγωγής και εκμεταλλεύσεως του εγχωρίου λιγνίτου»

«Περί συνιδιοκτητών μεταλλείων»

«Περί συλλογικών συμβάσεων εργασίας»

«Περί συμβολαίου εργασίας & περί υπαλληλικής συμβάσεως»

«Περί αποζημιώσεως των εν τη εργασία ατυχημάτων»

«Περί αποζημιώσεως των επαγγελματικών ασθενειών»

Από αυτή τη περίοδο μέχρι και το 1960 δεν γίνεται κάτι το σημαντικό πέρα από νομοθετικές και ασφαλιστικές μεταρρυθμίσεις. Οι πόλεμοι αφήσαν πίσω τη χώρα μας στο κομμάτι της βιομηχανίας μεταλλευμάτων.

Η περίοδος από το 1961 μέχρι σήμερα είναι η σημαντικότερη στην ιστορία της ελληνικής μεταλλείας, καθώς οι έρευνες υπεδάφους γίνονται πλέον οργανωμένα και με την πιο σύγχρονη τεχνολογία, δημιουργούνται εγκαταστάσεις επεξεργασίας των μεταλλευμάτων και βιομηχανικών ορυκτών, κωδικοποιείται η μεταλλευτική νομοθεσία και το θέμα της προστασίας του περιβάλλοντος καταλαμβάνει σημαντική θέση στην αλυσίδα της παραγωγικής διαδικασίας, ενώ τέλος το επιστημονικό και τεχνικό προσωπικό των μεταλλευτικών επιχειρήσεων από άποψη εκπαίδευσης και εμπειρίας βρίσκεται σε ένα από τα υψηλότερα διεθνώς επίπεδα.

Το 1961 ιδρύεται η εταιρεία «Αλουμίνιον της Ελλάδος» για την παραγωγή αλουμίνιας και αλουμινίου, η οποία εκτός από τις εξαγωγές των προϊόντων αυτών που πραγματοποιεί, αποτελεί τη μήτρα για την δημιουργία αργότερα του σημαντικότερου κλάδου παραγωγής προϊόντων αλουμινίου.

Το 1962 αρχίζει την εντατική αξιοποίηση των μισθωμένων πλέον σ' αυτή την κοιτασμάτων λευκόλιθου στην Γερακινή Χαλκιδικής η εταιρεία Ελληνικοί Λευκόλιθοι.

Το 1963 η «Α.Ε.Ε.Χ.Π. & Λιπασμάτων» ιδρύει ανεξάρτητο φορέα για την εκμετάλλευση και την μεταλλουργική επεξεργασία των νικελιούχων λατεριτών της Λάρυμνας, με την επωνυμία «ΛΑΡΚΟ Α.Ε.»

Το 1967 ιδρύονται η «Α.Β.Μ.Ε. Ελληνικοί Βωξίται Διστόμου» και η «Α.Ε. Μακεδονικοί Λευκόλιθοι».

Το 1973 τροποποιείται και ως ένα βαθμό κωδικοποιείται εκ νέου η μεταλλευτική νομοθεσία με το Ν.Δ. 210/73 «περί μεταλλευτικού κώδικος» και η οποία όπως αναπροσαρμόζεται με τον Ν.274/1976 «περί τροποποιήσεως του Μεταλλευτικού Κώδικος» ισχύει μέχρι σήμερα. Μετά από έντονη παρέμβαση του Συνδέσμου τα νομοθετήματα Ν.Δ. 1078/71, 1312/72, Ν. 542/77 και 849/78 καθώς και οι μετέπειτα ισχύοντες αναπτυξιακοί νόμοι (1116/81, 1262/82 κλπ) παρέχουν ειδικά κίνητρα στις μεταλλευτικές επιχειρήσεις. Σημαντικά νομοθετήματα για τον κλάδο στη δεκαετία του '70 είναι οι Ν. 669/77 και 998/79 περί προστασίας των δασών.

Η κρίση της δεκαετίας του '80 που μαστίζει τον κλάδο, οδηγεί σημαντικές και ιστορικές εταιρείες σε μαρασμό, συρρίκνωση, υπαγωγή στην κατηγορία των προβληματικών με ιδιαίτερα μέτρα «εξυγίανσης» που δεν απέδωσαν ποτέ και φυσικά ορισμένες από αυτές σε κλείσιμο. Τις

προσπάθειες διατήρησης τις επέκτεινε και στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (σήμερα Ευρωπαϊκή Ένωση) από το 1981, έτος σύνδεσης Ελλάδος – ΕΟΚ, αφού έγινε μέλος της EUROMETAUX στην αρχή και της EUROMINES στην συνέχεια.

Οι επιχειρήσεις της εξορυκτικής και μεταλλουργικής βιομηχανίας εξελίσσονται συνεχώς με την πραγματοποίηση μεγάλων επενδύσεων για τον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων, του εξοπλισμού και των μεθόδων παραγωγής, καθώς και των διοικητικών και οργανωτικών συστημάτων λειτουργίας τους, την συστηματοποίηση των ερευνών, την εισαγωγή της πλέον σύγχρονης τεχνολογίας, την περιβαλλοντική μέριμνα, την έρευνα της διεθνούς αγοράς, την έρευνα για νέα προϊόντα και νέες χρήσεις καλύπτοντας τις ανάγκες της βιομηχανίας (market to mine), την υψηλή στάθμη εκπαίδευσης του επιστημονικού και του εργατοτεχνικού προσωπικού, την βελτίωση και την πιστοποίηση της ποιότητας.

Η εξορυκτική βιομηχανία αποτελεί ένα κλάδο άμεσα εξαρτώμενο και επηρεαζόμενο από το διεθνές περιβάλλον. Έτσι, η παγκοσμιοποιημένη δράση των εταιρειών αποτελεί πρωταρχική αναγκαιότητα, με προϋπόθεση την άριστη γνώση των ξένων αγορών αλλά και του διεθνούς ανταγωνισμού. Οι εδώ και πολλά χρόνια διεθνοποιημένες αυτές εταιρείες, έχουν αξιοποιήσει τα πλεονεκτήματα που έχουν αποκτήσει, όπως η τεχνογνωσία, το μάνατζμεντ και η εμπειρία διεθνών δικτύων διανομής, δημιουργώντας είτε θυγατρικές εταιρίες είτε συμμετέχοντας με σημαντικά ποσοστά σε εταιρίες του εξωτερικού.

Σήμερα εταιρείες του κλάδου κατέχουν σημαντικά μερίδια στην διεθνή αγορά σε προϊόντα όπως βωξίτης, αλούμινα, αλουμίνιο, νικέλιο, καυστική μαγνησία, μπεντονίτη, περλίτη, κίσηρη και μάρμαρα.

2.2 Τωρινά δεδομένα μεταλλουργίας

Κάποια ενδεικτικά στοιχεία και δεδομένα:

- Στην παραγωγή λιγνίτη, τη μεγαλύτερη εξορυκτική δραστηριότητα στη χώρα μας, η Ελλάδα κατέχει τη 2η θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την 5η παγκοσμίως, καλύπτοντας έτσι πάνω από τα δύο τρίτα (67%) της εγχώριας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Μάλιστα οι επιχειρησιακές μονάδες της ΔΕΗ εδώ στη Δυτική Μακεδονία καλύπτουν το 80% αυτής της παραγωγής. Πρέπει δε να τονιστεί ότι ο λιγνίτης αποτελεί για τη χώρα μας την οικονομικότερη πηγή ενέργειας και επιπλέον συμβάλλει στη μείωση της εξάρτησής μας από το πετρέλαιο. Συνεπώς, απ' αυτόν εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό η ανταγωνιστικότητα της εθνικής οικονομίας.
- Η παραγωγή σιδηρονικελίου από τη ΛΑΡΚΟ, καλύπτει το 7% σχεδόν των αναγκών της

ευρωπαϊκής αγοράς, καθιστώντας την μια από τις μεγαλύτερες παραγωγούς της Ευρώπης. Το σύνολο δε της παραγωγής εξάγεται στις ευρωπαϊκές βιομηχανίες ανοξείδωτου χάλυβα. Παράλληλα, η εταιρία πραγματοποιεί σημαντικές έρευνες για νέα κοιτάσματα σε περιοχές των 14 νομών Πιερίας, Ημαθίας, Κοζάνης, Γρεβενών και Καστοριάς, με ενθαρρυντικά μέχρι σήμερα αποτελέσματα. Επίσης δραστηριοποιείται σε νέα προϊόντα και επενδύει σε νέες μεθόδους, ενώ παράλληλα αναπτύσσει διεθνείς δραστηριότητες για έρευνα και αξιοποίηση σιδηρονικελιούχων κοιτασμάτων εκτός Ελλάδας. Αυτό ενδυναμώνει την διεθνή ανταγωνιστικότητα και εμβέλεια της Εταιρίας.

- Ο παραδοσιακός κλάδος του μαρμάρου, με ουσιαστική συμβολή στην εθνική οικονομία, κατέχει ηγετική θέση στην παγκόσμια παραγωγή, μολονότι τα τελευταία χρόνια αναγκάζεται να συρρικνωθεί και να στραφεί σε αυξημένες εισαγωγές, λόγω των προβλημάτων που αντιμετωπίζει, όχι μόνο από τον έντονο ανταγωνισμό τρίτων χωρών, αλλά και από το πολύπλοκο και χρονοβόρο σύστημα αδειοδοτήσεων και τους περιβαλλοντικούς περιορισμούς, που οδηγούν τελικά στη μηδενική ανάπτυξη νέων κοιτασμάτων.
- Η παραγωγή αδρανών είναι ζωτικής σημασίας για τη βιομηχανία τσιμέντου και τον κλάδο των κατασκευών γενικότερα. Η Τσιμεντοβιομηχανία χωρίς εξόρυξη αδρανών δεν είναι δυνατόν να υπάρξει και η ελληνική τσιμεντοβιομηχανία όχι μόνο είναι σε θέση να καλύπτει πλήρως τις εγχώριες ανάγκες σε τσιμέντο, αλλά αποτελεί και έναν από τους πιο σημαντικούς εξαγωγικούς κλάδους της χώρας μας.
- Στο βωξίτη, η χώρα μας είναι η μεγαλύτερη παραγωγός στην Ευρώπη και καλύπτει το σύνολο των αναγκών σε πρώτη ύλη της πολύ σημαντικής εγχώριας βιομηχανίας αλουμίνας-αλουμινίου.
- Η Εταιρία Ελληνικοί Λευκόλιθοι αποτελεί σήμερα τη μεγαλύτερη εξαγωγική επιχείρηση μαγνησίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Ο ελληνικός μπετονίτης, ορυκτό με πολλές χαρακτηριστικές ιδιότητες και γι' αυτό ευρεία χρήση σε πολλές εφαρμογές, κατέχει την 1η θέση στην Ευρώπη και την 2η παγκοσμίως.
- Ο ελληνικός περλίτης κατέχει την 1η θέση παγκοσμίως με πάνω από το 25% της διεθνούς παραγωγής.
- Κάποιες, μικρότερες εταιρίες, αξιοποιούν εξειδικευμένα και καινοτόμα ορυκτά που βρίσκονται στο ελληνικό υπέδαφος και μάλιστα σ' αυτήν εδώ την περιοχή της Δυτικής Ελλάδας, απευθυνόμενες σε ποικιλία βιομηχανικών εφαρμογών.

- Ο θειούχος μόλυβδος βρίσκεται όπου υπάρχουν μικτά θειούχα μεταλλεία . Δηλαδή βρίσκεται στα μεταλλεία Λαυρίου, Στρατόνι Χαλκιδικής(αργυρομυγής), Ανατολική Μακεδονία και Θράκη).
- Οι Αστριοι που εξορύσσονται από την εταιρεία ME.BI.OP. A.E. (σήμερα η πλειοψηφία των μετοχών της ανήκει στην Ολλανδική Ankerpoot, θυγατρική του ομίλου Sibelco) εξορύσσει πηγματίτες πλούσιους σε Na-αστρίους στην περιοχή των Καρτερών Θεσσαλονίκης. Το εργοστάσιο επεξεργασίας λειτουργεί στην Άσσηρο Θεσσαλονίκης. Το 50% της παραγωγής εξάγεται στην Ιταλία, Γερμανία και Τσεχία και το υπόλοιπο καλύπτει τις εγχώριες ανάγκες.

Η Φίλκεραμ Johnson εξορύττει αστρίους στην περιοχή Πλατανοχωρίου Χαλκιδικής και καταναλώνει περίπου 30.000 τόνους/έτος αδρομερούς υλικού (0-6 mm) για την παραγωγή πλακιδίων τοίχου και δαπέδου. Η εταιρία έχει διακόψει τη λειτουργία της στο τέλος του 2010.

Οι περισσότεροι διαδομένοι άστριοι στην Ελλάδα είναι οι νατριούχοι, ενώ οι πλούσιοι σε κάλιο είναι πολύ σπάνιοι. Οι τιμές των αστρίων εξαρτώνται από τη χημική σύστασή τους, το μέγεθος των κόκκων, τη θέση εξόρυξης, την επιχειρηματική συνέπεια κ.ά. Η Τουρκία είναι ο σημαντικότερος ανταγωνιστής της Ελλάδος στην προμήθεια αστρίων στην Ε.Ε.

Τα ενδεικτικά αποθέματα αστρίων της Ελλάδος (όλα στη Μακεδονία) είναι 80 εκατ. τόνοι και η αξία τους 1,2 δισεκ. €.

Αναφέρω απλώς τις νέες και πολύ ελπιδοφόρες δραστηριότητες από τις εταιρίες:

- ΓΕΩΕΛΛΑΣ, που έχει εντοπίσει σημαντικότερα κοιτάσματα ατταπουλγίτη,
- IONIAN KALK που, παράλληλα με τις δραστηριότητες εξόρυξης ανθρακικού ασβεστίου και τάλκη στην Κεφαλονιά, προχώρησε σε εγκατάσταση μονάδας παραγωγής καινοτόμων προϊόντων από κρυσταλλικό ανθρακικό ασβέστιο στην περιοχή της Σίνδου,
- ΛΕΥΚΑ ΟΡΥΚΤΑ, η οποία σε συνεργασία με την Ολλανδικών συμφερόντων Ankerpoot, επενδύει στην παραγωγή και καθετοποίηση χουντίτη.

Αυτό που φαίνεται είναι ότι η δραστηριότητα τέτοιων εταιριών υποδηλώνει τις σημαντικές δυνατότητες οριζόντιας επέκτασης του κλάδου σε νέα ορυκτά. Εκτός από τον έντονα εξαγωγικό προσανατολισμό της ελληνικής εξορυκτικής βιομηχανίας, αφού πάνω από το 65% των πωλήσεων προέρχεται από εξαγωγές, μεγάλες εταιρίες του χώρου έχουν επίσης από καιρό διεθνοποιηθεί και δραστηριοποιούνται εκτός των συνόρων της χώρας μας, όχι μόνο εξαγωγικά αλλά και με πρωτογενή παραγωγή, καθετοποίηση και δίκτυα διανομής σε άλλες χώρες.

(π.χ Ελληνικοί Λευκόλιθοι, τα Μάρμαρα Διονύσου, η S&B Βιομηχανικά Ορυκτά Α.Ε. κ.α).

Άλλη σημαντική παράμετρος της συμβολής του κλάδου στην εθνική οικονομία είναι και ο ρόλος που διαδραματίζει στην περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας μας. Από τη φύση της η εξορυκτική βιομηχανία αναπτύσσεται εκεί όπου βρίσκονται και τα αποθέματα, ουσιαστικά δηλαδή στην ελληνική περιφέρεια και πολύ συχνά μάλιστα σε περιοχές με περιορισμένες άλλες δυνατότητες ανάπτυξης. Συνεπώς, στις περιοχές αυτές οι εξορυκτικές δραστηριότητες δεν προσφέρουν μόνο απασχόληση με συνεπακόλουθη μείωση της ανεργίας και καλύτερες συνθήκες διαβίωσης, αλλά, μέσα από τη συνύπαρξη και τη συνεργασία τους με τον τοπικό πληθυσμό, συνεισφέρουν στη γενικότερη ευημερία της τοπικής κοινωνίας σε όλα τα επίπεδα, ενισχύοντας τις δεξιότητες και εμπλουτίζοντας το ανθρώπινο δυναμικό, αναπτύσσοντας παράπλευρες οικονομικές δραστηριότητες, συμβάλλοντας στην τοπική κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη.

Τέλος, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η ελληνική Μεταλλεία, ακριβώς λόγω του σημαντικού και ποικίλου ορυκτού πλούτου που διαθέτει η χώρα μας και της έντονης μεταλλευτικής δραστηριότητας που έχει αναπτυχθεί, έχει κερδίσει την ευρωπαϊκή αναγνώριση και έχει κατορθώσει να έχει ισχυρή παρουσία και δύναμη επιρροής στους συνδέσμους και τις ενώσεις του κλάδου σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Κλάδος με ισχυρά θεμέλια, δυναμικό παρόν και υποσχόμενο μέλλον, με πλούσια δραστηριότητα και διεθνή αναγνώριση.

2.3 ΕΞΟΡΥΚΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Παραγωγή Λατομικών/Μεταλλευτικών/Μεταλλουργικών Προϊόντων

ΠΡΟΪΟΝΤΑ	2008	2009	2010	2011	2012
Βωξίτης	2.174.000	1,935,000	1,993,826	2,300,000	1,815,328
Αλουμίνιο, πρωτόχυτο (παραγωγή χυτηρίου)	162339	134737	139824	167490	165046
Αλουμίνα Al ₂ O ₃ (άνυδρη)	771769	718797	661882	683030	653011
Αλουμίνα Al ₂ O ₃ (ένυδρη)	807500	795500	785100	809700	784400
Μεικτά θειούχα μεταλλεύματα (ξηροί tn)	264299	225054	230134	214943	227197

Θειούχος Μόλυβδος, PbS (συμπύκνωμα, ξηροί tn)	23314	17027	17674	16592	18062
Θειούχος Ψευδάργυρος, ZnS (συμπύκνωμα, ξηροί tn)	46532	34255	40592	39127	41824
Θειούχος σίδηρος, FeS2 (συμπύκνωμα, ξηροί tn)	176335	116706	0	0	4260
Σιδηρονικελιούχο μετάλλευμα (λατερίτης)	2,261,637	1,400,000	1,902,976	2,235,966	2,256,686
Κράμα σιδηρονικελίου (FeNi)	87664	42423	69596	93905	96435
Νικέλιο στο κράμα σιδηρονικελίου	16640	8269	13956	18527	18632
Σκουριά (χονδρομερές παραπροϊόν)	85345	62022	57156	69674	86776
Σκουριά (τριμμένο παραπροϊόν, -5 mm)	90180	52696	59500	79011	85511
Λευκόλιθος/Μαγνησίτης	455069	250234	513487	541813	351266
Καυστική Μαγνησία	70545	55545	61628	59838	60625
Πυρίμαχες μάζες	35617	31634	36031	45202	44821
Αμιάντος	0	0			
Μπεντονίτης (πρωτογενές υλικό)	1,500,000	844804	1,384,118	1,188,442	1,235,105
Ατταπουλγιτική Αργίλος	28584	81382	39012	17748	19872
Χουντίτης/Υδρομαγνησίτης	19600	10652	16350	23800	24200
Ποζολάνη	1,059,000	830000	550000	350000	270000
Ποζολάνες ειδικών χρήσεων	ΜΔ	21532	79600	49733	0
Καολίνη	4360	0	1045	ΜΔ	0
Περλίτης (πρωτογενές υλικό)	1000000	862935	790100	842870	876396
Περλίτης (κατεργασμένος)	600000	398451	440000	507235	450000
Κίσηρις (ελαφρόπετρα)	828000	381000	412700	468960	385917
Διοξείδιο του πυριτίου (Πυριτικό)	64521	37905	5742	1671	0
Γύψος και ανυδρίτης	1000000	730000	574768	590000	621329
Ολιβινίτης (πρωτογενές)	37150	48050	35300	55325	20285
Αμφιβολίτης	57500	25902	23453	23263	10398
Ανθρακικό ασβέστιο (άμορφο και κρυσταλλικό)	126357	580000	450000	400000	380000
Αστριοί	62000	28617	17380	10563	13000
Δίτυρη Μαγνησία	48719	22370	31594	38343	26832

Χαλαζία και χαλαζίτης	16.201	10909	30794	11241	0
Διοξείδιο του άνθρακα (CO2) [υγρό]	12200	8000	9980	10200	10760
Τάλκης (Ζεόλιθος)	ΜΔ	ΜΔ	200	ΜΔ	2850
Λιγνίτης	64,521,000	61,800,000	56,366,202	58,400,000	62,334,803
Αργό Πετρέλαιο (σε βαρέλια)	477679	628278	894002	675504	661510
Φυσικό Αέριο (σε Nm3)	14,058,056	11123714	6,124,844	5,927,401	6,401,717
Αλάτι (μη ορυκτό, δι'εξατμίσεως)	220000	189000	164765	1745000	191970
Ασβεστολιθικά Αδρανή	85000000	65000000	50,000,000	38,000,000	29,000,000
Μάρμαρα (σε κυβ. μέτρα)	347526	255516	268033	285000	320000
Ξοφάρια (όγκοι ακανόνιστου σχήματος)	451505	254491	358963	390000	244000
Μαρμαρικά παραπροϊόντα (λατύπες, σχιστοπλάκες, ψηφίδες, κλπ)	1218056	761933	598111	650000	500000
Σμύριδα			7000	5900	4250

Εξαγωγές

Για το 2011 έγιναν εξαγωγές 830.802 τόνων(tn), εκ' των οποίων 73.9 % προϊόντα μαρμάρου (όγκοι, πλάκες, κατεργασμένα προϊόντα), 2,4% προϊόντα Γρανίτη και 23,7 λουπά προϊόντα από λίθους (σχιστοπλάκες, κυβόλιθοι, ψηφίδες, άλλες πέτρες)

Για το 2012 έγιναν εξαγωγές 917.326 τόνων , εκ των οποίων 75,29% προϊόντα , μαρμάρου (όγκοι, πλάκες, κατεργασμένα προϊόντα), 1.8% προϊόντα Γρανίτη και 22,91 λουπά προϊόντα από λίθους (σχιστοπλάκες, κυβόλιθοι, ψηφίδες, άλλες πέτρες)

2.4 Βιομηχανία αλουμίνας-αλουμινίου

2.4.1 Ιστορική εξέλιξη της Ελληνικής Βιομηχανίας Αλουμινίου – Αλουμίνας

Η παραγωγή αλουμινίου μπαίνει για πρώτη φορά στα κατασκευαστικά πλάνα της Ελλάδας στις αρχές του '50 και πιο συγκεκριμένα το 1953, όπου η παραγωγή αλουμίνας εντάσσεται πρώτη φορά στα βασικά, μεγάλα, προς εκτέλεση αναπτυξιακά έργα καθώς γίνανε επαφές με καναδική εταιρεία για τη δημιουργία εργοστασίου. Το 1959 ο τότε υπουργός Βιομηχανίας, Νικόλαος Μάρτης, επισκέπτεται στο Παρίσι τον γενικό διευθυντή της Pechiney, J. Matter, και πραγματοποιείται η πρώτη συζήτηση για το ενδεχόμενο κατασκευής εργοστασίου αλουμίνας στην Ελλάδα. Στις

26/6/1960 υπογράφεται το πρωτόκολλο για την ίδρυση εργοστασίου αλουμινίου μεταξύ του Ελληνικού δημοσίου και των ανάδοχων (Pechiney - Comrade - O.B.A. - Όμιλος Νιάρχου). Στις 27/8/1960 υπογράφεται η οριστική Σύμβαση στην Αθήνα. Το ελληνικό κράτος εκπροσωπείται από τον πρωθυπουργό, Κωνσταντίνο Καραμανλή. Η ίδρυση βιομηχανίας αλουμινίου υπήρξε προτεραιότητα όλων όσων είχαν σκεφθεί την εκβιομηχάνιση της χώρας από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και μετά. Η κύρωση της σύμβασης την 1/12/1960 στο ελληνικό Κοινοβούλιο σηματοδότησε τη φυγή προς τα εμπρός της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας καθώς το όραμα γίνεται πραγματικότητα. Το 1961 το ερευνητικό κέντρο της Pechiney παρήγαγε αλουμίνιο από ελληνικό βωξίτη, έτσι ανοίγει ο δρόμος για να έρθει η τεχνογνωσία και η τεχνολογία στην χώρα μας. Αυτό συμβαίνει στις

24/6/1961 όπου και συστήνεται η Ελληνική Εταιρεία Αλουμινίου. Στις 13/11/1961 το καταστατικό της Ανώνυμης Εταιρείας «Αλουμίνιον της Ελλάδος» δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Έτσι το Δεκέμβριο του 1961 ξεκινούν οι απολλοτριώσεις καθώς ο χώρος εγκατάστασης έχει επιλεγεί. Είναι στο Δίστομο Βοιωτίας όπου θα δημιουργηθεί μια νέα κομόπολη με στην ονομασία Άσπρα Σπίτια. Στις 7/4/1963 ο πρωθυπουργός, Κωνσταντίνος Καραμανλής, συνοδευόμενος από τους υπουργούς Συντονισμού, Βιομηχανίας, Γεωργίας και τον πρόεδρο της Βουλής, θεμελιώνει το εργοστάσιο. Έτσι το 13/6/1966 το εργοστάσιο εγκαινιάζεται και αισίως ξεκινά στην Ελλάδα η παραγωγή αλουμίνιας και αλουμινίου από ελληνικό βωξίτη. Με τη δημιουργία της βιομηχανίας, η Ελλάδα έγινε ο έκτος παραγωγός αλουμινίου στην Ευρώπη. Η ελληνική αγορά αλουμινίου διαθέτει πλέον εθνική πηγή ανεφοδιασμού. Η εταιρεία διέθετε στη δημιουργία της κεφάλαιο ανερχόμενο στα 25 εκατ. δολάρια και τελικά το κόστος της επένδυσης ανήλθε στα 130 εκατ. δολάρια.

	1966	1967	1969
Παραγωγή Αλουμίνιας	73.000 Τόνοι	180.900 Τόνοι	320.000 Τόνοι
Παραγωγή Αλουμινίου	36.200 Τόνοι	71.500 Τόνοι	90.000 Τόνοι
Συμβολή στις Ελληνικές Βιομηχανικές και Βιοτεχνικές εξαγωγές	13,00%	29,20%	

Τα πράγματα αλλάζουν το '70 καθώς είναι μια δεκαετία ακμής και ανάπτυξης που δίνεται περισσότερη μέριμνα στο περιβάλλον. Γίνεται επέκταση των εγκαταστάσεων του εργοστασίου αλουμίνιας – αλουμινίου. Η εξέλιξη της τεχνολογίας κατέστησε δυνατή την εγκατάσταση μονάδων αντιρύπανσης, με συνέπεια να αναβαθμιστούν θεαματικά οι συνθήκες λειτουργίας του εργοστασίου

αλουμινίου σε ό,τι αφορά στο περιβάλλον. Δημιουργείται 2η σειρά προσβολής βωξίτη και 3η σειρά ηλεκτρόλυσης. Το 1975 ιδρύεται η εταιρεία «Δελφοί - Δίστομον », 2ος μεγαλύτερος παραγωγός βωξίτη στην Ελλάδα, που προήλθε από τη συγχώνευση των εταιρειών «Βωξίται Δελφών» και «Ελληνικοί Βωξίται Δίστομου » και δραστηριοποιείται στην εξόρυξη βωξίτη.

Τη δεκαετία του '80 υπήρξε εκσυγχρονισμός και ανάπτυξη καθώς ο ανταγωνισμός για τον κλάδο ήταν μεγάλος. Υπήρξε αύξηση παραγωγής αλουμίνιας, εγκατάσταση στατικού φούρνου αλουμίνιας, σημειακή τροφοδοσία λεκανών ηλεκτρόλυσης, οδήγηση λεκανών μέσω υπολογιστών οι πρώτοι προσωπικοί υπολογιστές (pc) στο εργοστάσιο, δημιουργία του σωματείου «Ένωση Εργαζομένων Στην Εταιρεία Αλουμίνιον Της Ελλάδος» (1982)

Το 1985 η σημειακή τροφοδοσία των λεκανών σηματοδότησε την αυτοματοποίηση της ηλεκτρόλυσης. Για να παραχθεί το αλουμίνιο πρέπει, σε τακτά χρονικά διαστήματα, να τροφοδοτούνται οι λεκάνες της ηλεκτρόλυσης με αλουμίνα, που είναι η πρώτη ύλη. Μέχρι το '85 η τροφοδοσία γινόταν με πλευρική διάτρηση στη λεκάνη από τον χειριστή της γερανογέφυρας και ακολούθως, με έγχυση της αποθηκευμένης στη γερανογέφυρα αλουμίνιας. Από το 1986, σταδιακά, ξεκίνησε η σημειακή τροφοδοσία, η οποία ολοκληρώθηκε (για όλες τις σειρές λεκανών της Ηλεκτρόλυσης) το 1990. Ήταν το πρώτο εργοστάσιο παλαιάς τεχνολογίας όπου έγινε επιτυχημένη μετατροπή από περιφερειακή σε σημειακή τροφοδοσία. Η τροφοδοσία με αλουμίνα γίνεται πλέον αυτόματα από ένα ή δύο σημεία με τη βοήθεια υπολογιστή. Η διαδικασία γίνεται χωρίς να ανοίγει το σκέλεστρο της λεκάνης, οπότε δεν υπάρχει ρύπανση στο περιβάλλον, και χωρίς να πηγαίνει τίποτα χαμένο, ούτε από πλευράς υλικού ούτε από πλευράς ενέργειας. Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται ισορροπημένη λειτουργία της εγκατάστασης, βελτίωση τεχνικών αποτελεσμάτων (κατανάλωση ρεύματος/τόνο παραγόμενου αλουμινίου) και αποφυγή όλων των μειονεκτημάτων της πλευρικής μαζικής τροφοδοσίας. Το 2003 ο έλεγχος της Pechiney πέρασε στον καναδέζικο όμιλο αλουμινίου Alcan, καθώς το 92,2% των μετόχων του γαλλικού ομίλου αποδέχτηκαν την προσφορά εξαγοράς σε ρευστό και μετοχές, ύψους 4 δισ. δολ. που είχε καταθέσει ο όμιλος.

Το 2004 ο όμιλος Μυτιληναίος εξαγοράζει το πλειοψηφικό πακέτο μετοχών της ALCAN.

Το 2007 συγχωνεύεται με απορρόφηση η «Αλουμίνιον της Ελλάδος ΒΕΑΕ» από τον Όμιλο Μυτιληναίος, με παράλληλη παύση διαπραγμάτευσης της μετοχής στο χρηματιστήριο αξιών Αθηνών ο κλάδος μεταλλουργία σ του ομίλου εωτάσσεται στην «Αλουμίνιον Α.Ε.» .

Η επιλογή του Ομίλου ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ να κατασκευάσει έναν σταθμό Συμπααραγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης στον χώρο του εργοστασίου, συνδέεται με τη βιωσιμότητα της Αλουμίνιον . Το εργοστάσιο Συμπααραγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης αποτελείται από δύο αεριοστρόβιλους, που χρησιμοποιούν ως καύσιμο το φυσικό αέριο για παραγωγή ηλεκτρισμού, δύο λέβητες ανάκτησης της θερμότητας των

καυσαερίων για παραγωγή ατμού και έναν ατμοστρόβιλο. Σχεδιάστηκε έτσι ώστε να μπορεί να τροφοδοτεί με ατμό τα εργοστάσια Αλουμίνας και Αλουμινίου της εταιρείας, αλλά και να έχει τη δυνατότητα τροφοδότησης του δημοσίου δικτύου ηλεκτρισμού (Δ.Ε.Σ.Μ.Η.Ε.). Επιπλέον, επειδή οι μεγάλοι σταθμοί παραγωγής ηλεκτρισμού βρίσκονται στα βόρεια της χώρας και η μεγαλύτερη κατανάλωση ηλεκτρισμού γίνεται στο νότιο τμήμα, η παρουσία αυτού του σταθμού συμπαραγωγής βοηθά σημαντικά στην εξισορρόπηση του δημόσιου συστήματος μεταφοράς ηλεκτρισμού. Παράλληλα, συμβάλλει στην ταχύτερη επίτευξη του εθνικού στόχου 20-20-20, με τη σημαντική εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας. Στις εγκαταστάσεις αυτές, τα αδρανή κατάλοιπα του βωξίτη, που προέρχονται από την παραγωγική διεργασία της αλουμίνας φιλτράρονται, αφαιρείται η υγρασία και, πλέον, σε ξηρά μορφή, μπορούν να αξιοποιηθούν σε διάφορες βιομηχανικές και άλλες χρήσεις.

Έρευνες έδειξαν ότι τα κατάλοιπα του βωξίτη μπορούν να χρησιμοποιηθούν:

- ως πηγή σιδήρου στην παραγωγή τσιμέντου
- ως συμπληρωματική πρώτη ύλη στην κεραμοτουβλοποιία
- ως μέσο εμπλουτισμού και βελτίωσης υποβαθμισμένων εδαφών
- ως κάλυμμα στους χώρους υγειονομικής ταφής αποβλήτων (ΧΥΤΑ)
- ως εδαφικό κάλυμμα για καλλιέργεια φυτών
- ως υλικό πλήρωσης και αποκατάστασης παλαιών μεταλλείων.

Ανταποκρινόμενη στις ανάγκες της αγοράς και στις απαιτήσεις του ανταγωνισμού, η εταιρεία επένδυσε στην κατασκευή Μονάδας Χύτευσης με τη μέθοδο airslip, στο Χυτήριο του εργοστασίου. Η επένδυση αυτή επέτρεψε την αύξηση της παραγωγής κολονών, με παράλληλη αύξηση των διαστάσεών τους σε μήκος και σε διάμετρο, ενώ βελτίωσε θεαματικά την ποιότητα του παραγόμενου προϊόντος, ελαχιστοποιώντας το μη εκμεταλλεύσιμο τμήμα κάθε κολόνας αλουμινίου. Συνεπώς, εκτός από τη βελτίωση της ποιότητας, με τη συγκεκριμένη επένδυση αυξήθηκε η παραγωγικότητα του Χυτηρίου, μειώθηκαν τα αποθέματα και απέκτησε μεγαλύτερη παραγωγική ευελιξία η εγκατάσταση. Το εργοστασιακό συγκρότημα της Αλουμινίου αποτελεί μία από τις πιο σύγχρονες καθετοποιημένες μονάδες παραγωγής στην Ευρώπη και τη μεγαλύτερη στη νοτιο-ανατολική περιοχή της. Το συγκρότημα στην παραθαλάσσια περιοχή του Αγίου Νικολάου της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, είναι στρατηγικά τοποθετημένο στο κέντρο της ορεινής ζώνης Ελικώνα - Παρνασσού - Γκιώνας, όπου απλώνονται τα κοιτάσματα βωξίτη. Στις υποδομές συμπεριλαμβάνεται το λιμάνι, που επιτρέπει άμεση πρόσβαση στις θαλάσσιες μεταφορές και ευελιξία. Συνολικά, σε μια έκταση 750 στρεμμάτων, η βιομηχανική

μονάδα περιλαμβάνει:

- τους χώρους απόθεσης και παραλαβής του βωξίτη
- το εργοστάσιο παραγωγής αλουμίνας
- το εργοστάσιο παραγωγής αλουμινίου
- τον Σταθμό Συμπαραγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας
- τις λιμενικές εγκαταστάσεις
- τις εγκαταστάσεις αντιρύπανσης
- τους χώρους αποθήκευσης καυσίμων και πρώτων υλών
- τα συνεργεία κεντρικής και περιφερειακής συντήρησης
- το πλέγμα των δραστηριοτήτων υποστήριξης (Περιβάλλοντος, Ποιότητας, Ασφάλειας, Χημείου, Πληροφορικής, Ιατρείου, Διαχείρισης Προσωπικού κ.ά.).

Ο ελληνικός κλάδος του αλουμινίου είναι ο σημαντικότερος βιομηχανικός κλάδος μη-σιδηρούχων μετάλλων στην χώρα μας. Σήμερα ο κλάδος αποτελείται από περίπου 7.000 μικρές και μεγάλες επιχειρήσεις. Οι επιχειρήσεις αυτές απασχολούν πάνω από 30.000 άτομα άμεσα ή έμμεσα. Η βιομηχανία αλουμινίου στην Ελλάδα είναι πλήρως καθετοποιημένη, καθώς υπάρχει επιχειρηματική δραστηριότητα από την εξόρυξη βωξίτη μέχρι την τελική παραγωγή διεθνώς πιστοποιημένων τελικών προϊόντων. Το αλουμίνιο αποτελεί επίσης διαχρονικά έναν ιδιαίτερα δυναμικό εξωστρεφή κλάδο της ελληνικής οικονομίας και το 2013 αναδεικνύεται σε 2ος δυναμικότερος εξαγωγικός κλάδος με εξαγωγές €1,2 δισ. (4,5% των συνολικών εξαγωγών της χώρας). Οι ελληνικές επιχειρήσεις του κλάδου έχουν ήδη διεθνή παρουσία σε πάνω από 50 χώρες του κόσμου μέσω παραγωγικών μονάδων, ιδιόκτητων δικτύων διανομής και εμπορικών συνεργασιών.

2.4.2 Η εικόνα του κλάδου σήμερα

- ***Η εσωτερική αγορά***

Σύμφωνα με την Ελληνική Ένωση Αλουμινίου, οι ρυθμοί ανάπτυξης του κλάδου ήταν και είναι από τους σταθερότερους και υψηλότερους της ελληνικής οικονομίας. Στην Ελλάδα ο κλάδος αναπτύχθηκε υπερβολικά και η παραγωγή ξεπέρασε τις δυνατότητες απορρόφησής της στο εσωτερικό της χώρας, ενώ καθοριστικές ήταν οι επιπτώσεις στον κλάδο από την κάθετη μείωση του οικοδομικού κλάδου λόγω της οικονομικής κρίσης των τελευταίων ετών. Το 2013 έκλεισε φέρνοντας τον κλάδο πίσω στις αρχές της δεκαετίας του 1990, με την αγορά κυρίως σε προϊόντα διέλασης να συρρικνώνεται κατά 70% περίπου σε σχέση με το 2007. Το κόστος της κρίσης για τον

κλάδο είναι βαρύτατο, αφού χάθηκαν οι μισές περίπου θέσεις εργασίας στη βιομηχανία και τα περισσότερα εργοστάσια υπολειπονται έχοντας συσσωρευμένες ζημιές.

- **Οι εξαγωγές ως μόνη διέξοδος**

Σε αυτό το πλαίσιο, οι εξαγωγές αποτελούν διέξοδο σωτηρίας για όσες επιχειρήσεις συνεχίζουν να είναι ενεργές. Οι ελληνικές εξαγωγικές επιδόσεις στον κλάδο είναι ιδιαίτερα ικανοποιητικές, συγκεκριμένα:

- στον τομέα της έλασης (πλατέα προϊόντα) με εφαρμογές από την συσκευασία, την οικοδομή μέχρι και την ναυπηγική βιομηχανία, από την μοναδική ελληνική εταιρεία τέτοιων προϊόντων που εξάγει πάνω από το 85% της παραγωγής της σε 60 χώρες και είναι ο καλύτερος πρεσβευτής μας παγκοσμίως

- στον τομέα της διέλασης (επιμήκη προϊόντα-προφίλ) με τις πολλές γνωστές εταιρείες να εξάγουν το 60% περίπου των πωλήσεων τους. Χαρακτηριστικά παραδείγματα ελληνικών προϊόντων υψηλών απαιτήσεων και πρωτοποριακής αισθητικής που παράγονται με τεχνολογία αιχμής είναι τα ειδικά προφίλ που χρησιμοποιεί η B.M.W. Και άλλες αυτοκινητοβιομηχανίες καθώς και τα συστήματα αλουμινίου στα κεντρικά γραφεία της Google στη Νέα Υόρκη.

Ωστόσο, ο κλάδος των τελικών προϊόντων, δηλαδή προϊόντων με την υψηλότερη προστιθέμενη αξία όπως κυρίως κουφώματα, ακόμα υπολείπεται στις εξαγωγές. Σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία εξαγωγών του κλάδου για το 2013, έχουμε μια μικρή πτώση των συνολικών εξαγωγών αλουμινίου (3,6%), ακολουθώντας τη γενικότερη εικόνα των εξαγωγών της χώρας. Το γεγονός αυτό ερμηνεύεται από το ότι οι εξαγωγές έχουν φθάσει πλέον σε ένα «ταβάνι» και δεν μπορούν να αυξηθούν υπό τις σημερινές συνθήκες λειτουργίας των επιχειρήσεων. Επιπλέον, αξίζει να αναφερθεί ο ισχυρός ανταγωνισμός από Τουρκία (εισαγωγή α' ύλης χωρίς δασμούς, χαμηλό κόστος παραγωγής ως προς την ενέργεια, ενίσχυση προώθησης-προβολής κλάδου, εξαγωγικές ενισχύσεις κ.ά).

- **Ανταγωνιστικότητα – Θέματα ενέργειας**

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Ένωσης Αλουμινίου, για την χώρα μας, το κόστος ενέργειας μπορεί να έφτασε να είναι 30-40% υψηλότερο για την ηλεκτρική ενέργεια και 60% υψηλότερο για το φυσικό αέριο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, δημιουργώντας έτσι τεράστιο συγκριτικό μειονέκτημα στις ελληνικές βιομηχανίες, θέτοντας παράλληλα σε κίνδυνο τη βιωσιμότητά τους. Την ίδια στιγμή τόσο σε αγορές όπως η Κίνα, αλλά και σε χώρες της Ε.Ε, οι Κυβερνήσεις συνεχίζουν να λαμβάνουν νέα μέτρα στήριξης των βιομηχανιών τους ενισχύοντας την οικονομία και την απασχόληση στις χώρες τους. Οι μεγάλες ευρωπαϊκές βιομηχανίες, κύρια

εξαγωγικές, βγαίνουν διπλά ωφελημένες, τόσο από τις χαμηλές τιμές στις χονδρεμπορικές αγορές ενέργειας, όσο και από μέτρα όπως φορολογικές ελαφρύνσεις, μειωμένες ρυθμιστικές χρεώσεις, υπηρεσίες διακοπτόμενου φορτίου κ.ά. Χωρίς την άμεση λήψη δραστικών μέτρων για την αντιμετώπιση αυτής της στρέβλωσης οι ελληνικές βιομηχανίες θα αδυνατούν πλέον να συνεχίσουν να απορροφούν το υπερβάλλον ενεργειακό κόστος και να συγκρατήσουν τα μερίδιά τους στη διεθνή αγορά.

2.4.3 Πληροφοριακά δεδομένα για το αλουμίνιο

Το αλουμίνιο ή αργίλιο είναι το τρίτο κατά σειρά στοιχείο μετά το οξυγόνο και το πυρίτιο που συναντάται στον φλοιό της γης. Το αλουμίνιο προέρχεται από το ορυκτό βωξίτης που μετά από την εξόρυξή του μετατρέπεται σε αλουμίνα και στην συνέχεια με ηλεκτρόλυση μετατρέπεται σε μέταλλο αλουμίνιο. Το αλουμίνιο έχει σημείο τήξης 635-660οC (ανάλογα με τηνκαθαρότητα του), μεταποιείται με διέλαση, με έλαση, με χύτευση, με μηχανουργικά εργαλεία κατεργασίας για την παραγωγή τελικών προϊόντων ή τμημάτων αυτών για χρήση στην οικοδομή, στη συσκευασία, στις μεταφορές, στον οικιακό εξοπλισμό και σε μηχανολογικές, ηλεκτρικές ή ηλεκτρονικές εφαρμογές. Όπως βλέπουμε το φάσμα των εφαρμογών του αλουμινίου είναι πολύ διευρυμένο στις μέρες μας. Το χαμηλό κόστος παραγωγής και η πολύ καλή ποιότητα είναι άλλα δύο πλεονεκτήματα του αλουμινίου. Οι ιδιότητες που το κάνουν τόσο σημαντικό για τη βιομηχανία είναι το χαμηλό του ειδικό βάρος, η υψηλή αντοχή του σε δέκα (10) μηχανικές καταπονήσεις και η εξαιρετική αντοχή του στη διάβρωση, η οποία οφείλεται στο φαινόμενο της παθητικοποίησης. Επίσης, σύμφωνα με τις Βρετανικές προδιαγραφές BS 476, το αλουμίνιο χαρακτηρίζεται ως μη αναφλέξιμο. Στις ίδιες προδιαγραφές, το αλουμίνιο κατατάσσεται με υψηλή βαθμολογία στην κλίμακα αντοχής - διάδοσης της φωτιάς.

Το καθαρό αλουμίνιο είναι αρκετά μαλακό και όλκιμο. Με την προσθήκη σιδήρου, χαλκού και άλλων κραματικών στοιχείων βελτιώνονται κατά πολύ οι μηχανικές του ιδιότητες. Το αλουμίνιο υφίσταται εύκολα κατεργασία με χύτευση και με αφαίρεση υλικού. Παρουσιάζει, επίσης, πολύ καλή θερμική και ηλεκτρική αγωγιμότητα.

Το αλουμίνιο, σε όποια μορφή και αν βρίσκεται, μετά την χρήση των προϊόντων, συλλέγεται και επαναχυτεύεται απαιτώντας μόνο το 5% της ενέργειας που χρειάστηκε για την πρωτογενή παραγωγή του. Είναι ένα απολύτως ανακυκλώσιμο υλικό, το οποίο δεν υπολείπεται σε ποιότητα (σε ορισμένες περιπτώσεις γίνεται ακόμα καλύτερο) και διατηρεί διαχρονικά την αγοραστική του αξία σε υψηλά επίπεδα, γεγονός που αποτελεί ένα ισχυρό παράγοντα για την ελληνική παραγωγή και μεταποίηση του κλάδου.

<i>Ιδιότητες/Χαρακτηριστικά</i>	<i>Ενδεικτικές Εφαρμογές</i>
Χαμηλό ειδικό βάρος (2,7g/cm ³) σε συνδυασμό με ανθεκτικότητα Αντοχή στην διάβρωση Πολύ καλή θερμική και ηλεκτρική αγωγιμότητα Αδιαπέρατο από μικροοργανισμούς & φως Μη μαγνητικό υλικό Πολύ καλή ανακλαστικότητα Ελατό και όλκιμο 100% ανακύκλωσιμο	Μέσα μεταφοράς Ναυπηγική, Οικοδομή Αγωγοί διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, οικιακά σκεύη Συσκευασία - φαρμακοβιομηχανία Ηλεκτρονικός εξοπλισμός Σε συνδυασμό με το χαμηλό του βάρος, κουβέρτες διάσωσης Δυνατότητα για μεγάλο εύρος εφαρμογών Προστασία περιβάλλοντος

2.4.4 Η παγκόσμια βιομηχανία αλουμινίου

Σύμφωνα με το International Aluminium Institute, η παγκόσμια βιομηχανία αλουμινίου έχει διαχρονικά διαφοροποιηθεί σημαντικά. Οι πηγές του βωξίτη, το ακατέργαστο μέταλλο του αλουμινίου, δεν είναι ευρέως διαδεδομένες ανά τον κόσμο. Υπάρχουν μόνο επτά(7) περιοχές που είναι ιδιαίτερα πλούσιες σε βωξίτη. Συγκεκριμένα είναι η Μεσόγειος (Ελλάδα, Τουρκία), η δυτική και η κεντρική Αφρική, η Νότια Αμερική (Βραζιλία, Βενεζουέλα, Σουρινάμ), η Καραϊβική (Τζαμάικα), η Ωκεανία, η Νότια Ασία, η Κίνα και τα Ουράλια (Ρωσία).

Μια από τις πιο σημαντικές διαρθρωτικές αλλαγές των τελευταίων 40 ετών για την παγκόσμια οικονομία, αλλά και για την εξέλιξη του κλάδου είναι η εμφάνιση των αναδυόμενων οικονομιών και κυρίως των χωρών Βραζιλία, Ρωσία, Ινδία και Κίνα.

Μια πλήρης αναδιάταξη των χωρών παραγωγής έχει λάβει χώρα για την αλουμίνα διαχρονικά. Τα μερίδια παραγωγής της Ιαπωνίας, της Ρωσίας, της Τζαμάικα και της Σουρινάμ έχουν διαχρονικά μειωθεί δραστικά και σήμερα 4 χώρες (Κίνα 36%, Αυστραλία 23%, Βραζιλία 11% και Ινδία 4%) παράγουν το 74% της αλουμίνας σε παγκόσμιο επίπεδο.

Με τον βωξίτη, ενώ η Αυστραλία, αύξησε το μερίδιό της στην παγκόσμια παραγωγή από 20% σε 32% τα τελευταία 40 χρόνια, η Τζαμάικα, η Σουρινάμ και η Ρωσία δεν συγκαταλέγονται σήμερα στις βασικές παραγωγικές χώρες βωξίτη, έχοντας αντικατασταθεί από τη Βραζιλία (15%), την Κίνα

(14%) και την Ινδονησία (11%). Συνολικά το μερίδιο των 4 μεγαλύτερων χωρών-παραγωγών βωξίτη ανέρχεται σε 70%. Η Ελλάδα κατέχει την 8η θέση παγκοσμίως σε αποθέματα βωξίτη και την 1η στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Είναι μάλιστα σήμερα από τις λίγες Ευρωπαϊκές χώρες με καθετοποιημένη παραγωγή.

Σε ό,τι αφορά το αλουμίνιο, ενώ το 62% της παραγωγής του πριν 40 χρόνια πραγματοποιείτο σε έξι βιομηχανοποιημένες δυτικές αγορές (με βασικότερες τις ΗΠΑ - 36% και την Ιαπωνία - 10%), σήμερα το 50% της παγκόσμιας παραγωγής έχει μετακινηθεί γεωγραφικά προς την Κίνα, το 10% στον Καναδά, το 8% στην Μέση Ανατολή και το 5% στην Ινδία. Η Ελλάδα σύμφωνα με την κατάταξη του US Geological Survey (2012) βρίσκεται στην 28η θέση, με παραγωγή 160 χιλ. τόνων αλουμινίου.

2.4.5 Παγκόσμιες εξαγωγές – εισαγωγές

- **Παγκόσμιες εξαγωγές**

Η Κίνα ήταν η πρώτη χώρα σε εξαγωγές αλουμινίου σε παγκόσμιο επίπεδο, με την συνολική αξία των εξαγωγών της να ανέρχεται σε €14,5 δις για το 2012. Μάλιστα, η εξαγωγική της δραστηριότητά αυξήθηκε κατά 8,3% σε σχέση με το 2011, ενώ η συμμετοχή της στις συνολικές παγκόσμιες εξαγωγές ανέρχεται σε ποσοστό 12%. Στην δεύτερη θέση βρίσκεται η Γερμανία με συνολική αξία των εξαγωγών να ξεπερνάει τα €12 δις. Στην τρίτη θέση βρίσκονται οι ΗΠΑ με €9,9 δις. Η χώρα ενδιαφέροντος Αυστραλία, το 2012 καταλαμβάνει την 9η θέση, ενώ η Ελλάδα βρίσκεται στην 28η θέση στην παγκόσμια κατάταξη με €1,2 δις συνολική αξία εξαγωγών, έχοντας μερίδιο περίπου 1% στη συνολική εξαγωγική δραστηριότητα του συγκεκριμένου κλάδου παγκοσμίως. Το 2012 οι περισσότεροι βασικοί προμηθευτές αλουμινίου στην παγκόσμια αγορά κατέγραψαν πτωτική τάση στις εξαγωγές τους, πλην της Κίνας, των ΗΠΑ και της Ρωσίας. Οι εξαγωγές αλουμινίου της Αυστραλίας παρέμειναν σταθερές σε ετήσια βάση, ενώ οι ελληνικές σημείωσαν πτώση κατά 4%. Τέλος, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, με μέσο ρυθμό αύξησης εξαγωγών 44% την πενταετία 2008-12 αποτελούν ανερχόμενη δύναμη στον κλάδο.

(Ποσά σε δις. €)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Σύνολα	67,1	74,3	84	110	115,2	111	80,5	110,3	124,6	123,1		100%
Κίνα	3	4,2	4,9	7,4	8,4	9,7	6,8	10,9	13,4	14,5	15,1	12%

Γερμανία	7,6	8	9	11,6	12,5	11,9	9,2	11,6	12,9	12,2	12,3	10%
ΗΠΑ	4,4	4,8	6	8	8,1	8,1	6	8	9,3	9,9	9,8	8%
Καναδάς	5,1	5,4	6,3	8,6	8,3	7,5	4,7	6,7	7,1	6,7	6,4	5%
Ρωσία	3,5	3,9	4,4	5,6	5,9	5,9	4,2	5	5,6	5,6	5,4	5%
Ιταλία	3,2	3,3	3,8	4,7	5	4,6	3,4	4,4	5	4,7	4,8	4%
Γαλλία	2,8	3,2	3,4	4,3	4,4	4,1	3,1	3,8	4,1	3,9	4	3%
ΗΑΕ	0	na	0,6	na	0,6	0,5	1,4	2,6	3,7	3,5	na	3%
Αυστραλία	2,3	2,5	2,9	3,8	3,8	3,5	2,5	3,3	3,8	3,4	3,2	3%
Νορβηγία	2,7	2,9	3,2	4,2	4,6	4,1	2,6	3,4	3,7	3,4	3	3%
Ολλανδία	2,4	2,4	2,6	3,5	3,7	3,4	2,4	3	3,4	3,1	5,6	3%
Αυστρία	1,6	1,7	1,9	2,4	2,7	2,6	2,1	2,7	3	2,9	3	2%
Ην. Βασίλειο	2	2,2	2,7	3,3	3,5	3	1,8	2,6	2,7	2,5	2,2	2%
Βέλγιο	1,9	2,2	2,3	2,9	3	2,6	1,8	2,5	2,6	2,4	2,5	2%
Ισπανία	1,3	1,2	1,6	2,1	2,2	2,2	1,6	2,1	2,3	2,3	2,4	2%
Νοτιο Κορέα	1	1,2	1,4	1,6	1,6	1,7	1,3	1,8	1,9	2	2	2%
Ιαπωνία	1,5	1,6	1,6	1,9	1,9	1,9	1,6	2,2	2	1,9	1,7	2%
Τουρκία	0,4	0,5	0,7	1	1,2	1,2	1	1,4	1,6	1,8	1,8	1%
Πολωνία	0,7	0,8	1	1,3	1,5	1,5	1,1	1,4	1,7	1,6	1,8	1%
Ελβετία	1,1	1,1	1,2	1,4	1,5	1,5	1,1	1,5	1,7	1,6	1,6	1%
Ελλάδα-28η	0,7	0,7	0,7	0,9	0,9	0,9	0,7	0,9	1,2	1,2	1,2	1%

• Παγκόσμιες Εισαγωγές

Εξετάζοντας τις παγκόσμιες εισαγωγές αλουμινίου, θα δούμε ότι σε παγκόσμιο επίπεδο το 2012 μειώθηκαν σε ετήσια βάση κατά 2%.

Ωστόσο, σε διάστημα δεκαετίας, οι παγκόσμιες εισαγωγές του κλάδου αυξάνονται με μέσο ρυθμό 7%. Η χώρα με τη μεγαλύτερη εισαγωγική δραστηριότητα σε παγκόσμιο επίπεδο το 2012 ήταν η Γερμανία, της οποίας η συνολική αξία εισαγωγών άγγιξε τα €13,2 δις (ποσοστό 10,9% επί των συνολικών παγκόσμιων εισαγωγών). Ωστόσο, το 2012 οι συνολικές της εισαγωγές κατέγραψαν μείωση κατά 5,3% σε σχέση με το 2011. Ακολουθούν οι ΗΠΑ με συνολική αξία εισαγωγών €12,4 δις, ενώ τρίτη είναι η Κίνα με εισαγωγές 7,5 δις. €. Η Αυστραλία καταλαμβάνει την 30η θέση στη σχετική κατάταξη με λίγο παραπάνω από €1 δις εισαγωγές σε αξία. Οι εισαγωγές της Αυστραλίας αυξάνονται με ρυθμό 10% την τελευταία δεκαετία. Η Ελλάδα βρίσκεται στην 36η θέση με συνολικές εισαγωγές 624 εκατ. € το 2012, μειωμένες κατά 20,4% σε σχέση με αυτές του 2011,

γεγονός που οφείλεται στην κάμψη που παρατηρείται στη βιομηχανική παραγωγή της χώρας τα τελευταία έτη. Με μέση ετήσια αύξηση εισαγωγών 26% το διάστημα 2003-12, η Ινδία αποτελεί αναδυόμενη αγορά από την πλευρά της ζήτησης στον κλάδο, καθώς και η Κίνα (11%), η Ταϊλάνδη (10%), η Τουρκία (16%) και η Μαλαισία (12%).

(Ποσά σε Δις. €)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Σύνολο	67,3	75,4	84,3	109,6	115,2	108,3	78,6	107,7	123	120,9		100%
Γερμανία	7,4	7,5	8,2	11,5	12,2	11,4	8,4	12	13,9	13,2	12,9	11%
ΗΠΑ	8,8	10,4	12,8	15,5	13,6	12,2	8,6	11,1	11,6	12,4	11,8	10%
Κίνα	3	4	4	4,9	4,9	4,6	6,1	6,6	7	7,5	6,6	6%
Ιαπωνία	4,8	5,3	5,8	7,6	7,3	7,2	3,6	6,1	6,6	6,5	5,8	5%
Γαλλία	3,6	3,8	4	5,2	5,6	5,1	3,8	4,8	5,6	5,2	5,3	4%
Νότια Κορέα	2,2	2,6	3	3,9	3,9	3,7	2,5	3,9	4,4	4,3	4,3	4%
Μεξικό	1,9	2,1	2,4	3,1	3,1	2,8	2,1	3,1	4,1	4,3	3,7	4%
Ιταλία	3,2	3,4	3,5	4,9	5,6	4,6	2,6	4,3	5,1	4,2	4,3	3%
Ολλανδία	2	2,2	2,3	3,7	4	3,4	2,3	3,1	3,5	3,6	5,6	3%
Ηνωμ. Βασίλειο	2,8	2,6	2,8	3,5	3,9	3,5	2,8	3,1	3,5	3,4	3,7	3%
Καναδάς	2,1	2,3	2,5	3	2,8	2,6	1,8	2,5	2,7	2,9	2,9	2%
Αυστρία	1,6	1,7	1,6	2,2	2,6	2,3	1,6	2,4	2,9	2,7	2,6	2%
Βέλγιο	1,9	2,3	2,5	3,1	3,4	2,8	1,9	1,8	3	2,7	2,5	2%
Πολωνία	1,1	1,2	1,4	1,9	2,3	2,2	1,5	2,1	2,7	2,5	2,6	2%
Ινδία	0,3	0,4	0,6	0,9	1,1	1,1	1	1,6	2	2,4		2%
Ταϊλάνδη	1	1,2	1,4	1,7	1,7	1,9	1,3	2	2,2	2,4	2,4	2%
Τουρκία	0,6	0,8	1	1,4	1,7	1,7	1,1	1,9	2,3	2,3	2,4	2%
Ελβετία	1	1,1	1,2	1,6	1,9	1,8	1,4	1,8	2,1	2	2,1	2%
Ισπανία	1,7	1,8	1,9	2,6	3,1	2,5	1,5	2	2,2	2	2,1	2%
Μαλαισία	0,6	0,8	0,9	1,2	1,3	1,4	1,1	1,6	1,9	1,8	1,6	1%
Αυστραλία - 30η	0,4	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8	0,6	1	1	1	1	1%
Ελλάδα - 36η	0,4	0,5	0,5	0,7	0,8	0,7	0,4	0,6	0,8	0,6	0,6	1%

2.4.6 Ελληνικές εξαγωγές

Η εξαγωγική δραστηριότητα της χώρας μας για τον κλάδο του αλουμινίου σημείωσε μείωση το 2012 σε σχέση με το 2011 κατά 4%. Ο βασικός εξαγωγικός εταίρος της Ελλάδας για το 2012 ήταν η Ιταλία, με εισαγωγές από την χώρα μας €304 εκατ. (μερίδιο 25,4% επί των συνολικών εξαγωγών αλουμινίου της Ελλάδας). Παρόλα αυτά η εξαγωγική δραστηριότητα προς τη συγκεκριμένη αγορά παρουσίασε μείωση το 2012 σε σχέση με το 2011 κατά 23%. Δεύτερος βασικός εξαγωγικός μας εταίρος ήταν η Γερμανία με συνολική αξία εισαγωγών €150 εκατ. (μερίδιο 12,6% επί της συνολικής δραστηριότητας). Τρίτη ήρθε η Τουρκία με €72,2 εκατ. το 2012, ποσό το οποίο είναι αυξημένο κατά 46,2% σε σχέση με αυτό του 2011. Ιδιαίτερα μεγάλη αύξηση στις εισαγωγές από την Ελλάδα σε σχέση με το 2011 σημείωσε η αγορά της Σερβίας με ποσοστό 25,3%, η Δανία με 33,5%, η Κίνα με 23,9%, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα με 150,4% η Ινδία με 42,3% και το Ισραήλ με 61,2%. Η Αυστραλία βρίσκεται στην 22η θέση στις ελληνικές εξαγωγές αλουμινίου το 2012, με συνολικές εισαγωγές σε αξία 13,8 εκατ. ευρώ, ποσό αυξημένο κατά 1,7% σε σχέση με το 2011.

Ελληνικές εξαγωγές αλουμινίου (20 βασικοί εταίροι)

(ποσό σε εκατ. €)	2009	2010	2011	2012	2013	% 2012	2012/11	2003/12
Σύνολο	665	909	1242	1197		100,00%	-4,00%	6,00%
Ιταλία	159	251	394	304	284	25%	-23%	7%
Γερμανία	88	126	163	150	132	13%	-8%	8%
Τουρκία	21	45	49	72	66	6%	46%	21%
Γαλλία	51	68	77	68	68	6%	-12%	11%
Πολωνία	24	44	56	57	58	5%	1%	-2%
Ην. Βασίλειο	37	48	57	55	49	5%	-3%	1%
ΗΠΑ	2	3	41	43	49	4%	6%	-1%
Ρουμανία	26	26	32	33	33	3%	3%	-1%
Βουλγαρία	23	21	23	27	45	2%	18%	-2%
Σερβία	19	19	20	25	28	2%	25%	
Τσεχία	12	20	25	25	25	2%	-2%	33%
Ολλανδία	18	27	31	25	32	2%	-22%	6%
Δανία	8	12	15	20	24	2%	34%	71%
Κίνα	5	6	16	20	26	2%	24%	28%
Βέλγιο	7	13	17	18	16	1%	7%	11%
Ισπανία	15	22	23	18	19	1%	-24%	0%
Ουγγαρία	8	12	19	17	14	1%	-8%	14%

Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	5	2	6	16	13	1%	150%	19%
Ινδία	2	11	11	15	12	1%	42%	45%
Ισραήλ	6	5	9	15	23	1%	61%	6%
Αυστραλία-22η	2	1	14	14	13	1%	2%	2%

Ελληνικές εξαγωγές προφίλ & ράβδων αλουμινίου

Οι ελληνικές εξαγωγές προφίλ & ράβδων αλουμινίου το 2012 ανήλθαν σε αξία σε €130,5 εκατ., αυξημένες σε ετήσια βάση κατά 11%. Ωστόσο, σε διάστημα δεκαετίας καταγράφουν φθίνουσα πορεία με μέσο ρυθμό 4%. Ποσοστό 39% των ελληνικών προφίλ & ράβδων αλουμινίου εξάγεται στην Γερμανία το 2012 (€51.1 εκατ. σε αξία). Ακολουθεί η Σερβία με €12,3 εκατ. εισαγωγές και η Βουλγαρία με €8,8 εκατ. Η Αυστραλία βρίσκεται στην 34η θέση το 2012 εισάγοντας €118 εκατ. από την χώρα μας. Η Ελλάδα ξεκίνησε πιο έντονα εξαγωγική δραστηριότητα στον κλάδο το 2007 και έκτοτε υπάρχουν αρκετές διακυμάνσεις. Οι εξαγωγές μας στην Τουρκία το διάστημα 2003-12 αυξάνονται με υψηλό μέσο ρυθμό 35%, όπως και στην Βοσνία-Ερζεγοβίνη (23%) και στο Ισραήλ (25%).

Ελληνικές εξαγωγές προφίλ & ράβδων αλουμινίου (20 πρώτες αγορές)

Χώρα (σε χιλ. €)	2009	2010	2011	2012	2013	% 2012	2012/11	2003/12
Σύνολο	91901	111390	117350	130584		100%	11%	-4%
Γερμανία	23982	39361	43332	51057	41946	39%	18%	8%
Σερβία	12015	11904	10659	12267	11,9	9%	15%	
Βουλγαρία	4766	3451	2624	8836	20588	7%	237%	-5%
Ολλανδία	6315	9228	9521	7570	7966	6%	-20%	3%
Ρουμανία	4658	4328	4097	4899	5017	4%	20%	-10%
Ην. Βασίλειο	1479	1888	2761	4664	3103	4%	69%	-13%
Τσεχία	2061	4909	4000	3885	2451	3%	-3%	14%
Βέλγιο	250	364	1062	3756	2777	3%	254%	28%
Αλβανία	5722	5574	4657	3373	3336	3%	-28%	-7%
Τουρκία	4834	4453	3597	3163	6028	2%	-12%	35%

ΠΓΔΜ	3372	3163	3672	3151	3479	2%	-14%	7%
Βοσνία-Ερζεγοβίνη	2220	2607	2048	2339	2088	2%	14%	23%
Μαυροβούνιο	1853	2114	1811	2140	2025	2%	18%	
Πολωνία	189	214	601	2091	2771	2%	248%	-32%
Γαλλία	1120	2045	3713	2014	3423	2%	-46%	-4%
Αυστρία	1178	1755	2091	1957	2827	1%	-6%	6%
Ουγγαρία	1059	1648	1381	1725	1502	1%	25%	-10%
Ιταλία	1175	1624	3649	1673	1989	1%	-54%	-10%
Ουκρανία	1650	1928	2818	1670	1565	1%	-41%	5%
ΗΠΑ	899	734	582	1383	1158	1%	138%	3%
Αυστραλία-34η	0	1	9	118	163	0%	1271%	

2.4.7 Λεξικό Όρων Βιομηχανίας Αλουμινίου

- 1. Αλουμίνιο εμπορικά καθαρό:** Πρόκειται για αλουμίνιο πρωτογενές (προϊόν ηλεκτρολύσεως) με καθαρότητα σε αλουμίνιο πάνω από 99%. Κύριες μικροπροσμίξεις σε σίδηρο(Fe) και πυρίτιο (Si).
- 2. Ανακύκλωση:** Είναι η συστηματική περισυλλογή χρησιμοποιημένων προϊόντων ή κατασκευών από αλουμίνιο, για την επαναχύτευση του μετάλλου και παραγωγή χρήσιμων και πάλι προϊόντων αλουμινίου. Με την επαναχύτευση του Αλουμινίου επιτυγχάνεται οικονομία ενέργειας 95% σε σχέση με την ενέργεια που χρειάζεται η ηλεκτρόλυση του πρωτογενούς μετάλλου.
- 3. Ανάλυση Κύκλου Ζωής (LCA):** Σε βάθος μελέτη ενεργειακής ανάλωσης για τη παραγωγή ενός προϊόντος, εξετάζοντας παράλληλα την ολική μόλυνση σε στερεά, υγρά ή αέρια απόβλητα που επιφέρει η παραγωγή του (και το κόστος απόρριψής τους). Χρησιμοποιείται σαν βασικό ελεγκτικό μέσο για την βιώσιμη ανάπτυξη, δηλ ουσιαστικά την οικολογική ισορροπία.
- 4. Δευτερογενές αλουμίνιο:** Είναι το αλουμίνιο που προέρχεται από διαδικασία ανακύκλωσης.
- 5. Διέλαση:** Είναι η πλαστική παραμόρφωση με την οποία παράγεται το αρχιτεκτονικό προφίλ (πόρτες - παράθυρα). Γίνεται σε ειδικές πρέσες, όπου μία προθερμασμένη μπιγέτα αλουμινίου υποχρεώνεται πιεζόμενη να «ρεύσει» μέσα από τη μήτρα που καθορίζει τη μορφή του προφίλ.
- 6. Έλαση:** Είναι η πλαστική (μόνιμη) παραμόρφωση που μειώνει δραστικά το πάχος μιας πλάκας ή ενός ρόλου αλουμινίου. Γίνεται στα έλαστρα.

7. Ελαστρο: Πρόκειται για μηχανήμα με συγκρότημα κυλίνδρων που πιέζονται και συγχρόνως περιστρέφονται, διαμορφώνοντας πλαστικά το αλουμίνιο που περνάει ανάμεσα τους (εκτυλικτικό που ξετυλίγει το ρόλο, έλαστρο που υποβιβάζει το πάχος, τυλικτικό που τυλίγει το λεπτότερο φύλλο).

8. Εξέλαση: Είναι κατεργασία διαμόρφωσης, όπου το αλουμίνιο πιέζεται να ακολουθήσει περιφερειακά τη μορφή ενός καλουπιού.

9. Θερμή έλαση: Με αυτή μετατρέπονται οι πλάκες του χυτηρίου σε ρόλους. Για να γίνει η Θερμή Έλαση εφικτή και με χαμηλή κατανάλωση ισχύος, οι πλάκες προθερμαίνονται σε θερμοκρασία κοντά στο σημείο τήξεως.

10. Κράματα αλουμινίου: Παράγονται με προσθήκες στοιχείων σε αλουμίνιο εμπορικής καθαρότητας, ή σε ανακυκλωμένο μέταλλο αναγνωρισμένου τίτλου καθαρότητας. Τα πιο σημαντικά προσθετικά στοιχεία είναι: το Μαγγάνιο (Mn), το Πυρίτιο (Si), το Μαγνήσιο (Mg), ο Χαλκός (Cu), ο Ψευδάργυρος (Zn). Οι κύριοι λόγοι για τη παραγωγή των κραμάτων είναι δυνατόν να είναι: η αύξηση της σκληρότητας, η αντιδιαβρωτικότητα, η συγκολλησιμότητα κλπ.

11. Πρωτογενές αλουμίνιο: Είναι το αλουμίνιο που παράγεται με την ηλεκτρόλυση της αλουμίνας (οξειδίου του αλουμινίου- άσπρη σκόνη σαν ζάχαρη). Η αλουμίνα προέρχεται από μηχανική-χημική επεξεργασία του ορυκτού βωξίτη που βρίσκεται σε μεγάλα κοιτάσματα στη φύση.

12. Σκληρότητα μετάλλων: Είναι η αντίσταση στη πλαστική (μόνιμη) παραμόρφωση, στο σημάδεμα από κτύπημα, στην απόξεση.

13. Χρηματιστήριο μετάλλων Λονδίνου (LME): Πρόκειται για το Διεθνές Εμπορικό Σώμα που διευκολύνει τις διεθνείς αγοραπωλησίες Μετάλλου.

14. Ψυχρή έλαση: Γίνεται στα Ψυχρά έλαστρα, σε θερμοκρασία περιβάλλοντος, και με αυτή

2.5 ΔΕΙΚΤΕΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2012 - 2013

	2012	2013
1. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ		
1α. Μέσος όρος άμεσα απασχολούμενου προσωπικού (άτομα)	9.208	9.175
1β. Μέσος όρος έμμεσα απασχολούμενου προσωπικού, σε ισοδύναμο οκταώρου (άτομα) (περιλαμβάνει εργολάβους και ΔΧ)	11.427	11.541
1γ. Συνολικός αριθμός ωρών εργασίας (αφορά το 1α & 1β)	28.003.041	22.770.363
1δ. Ώρες εργασίας ανά τόνο εμπορεύσιμου προϊόντος	0,34	0,39

Α. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ		
2α. Συνολικός αριθμός ωρών εκπαίδευσης	117.742	227.414
2β. Ώρες εκπαίδευσης ανά εργαζόμενο (2α / 1α +1β)	5,74	10,97

Β. ΑΣΦΑΛΕΙΑ - ΥΓΙΕΙΝΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ		
3α. Συνολικός αριθμός απωλεσθεισών ωρών εργασίας λόγω ατυχημάτων	22.746	21.469
3β. Συνολικός αριθμός ωρών εκπαίδευσης σε «Ασφάλεια - Υγιεινή»	59.044	52.770
3γ. Ώρες εκπαίδευσης σε «Ασφάλεια - Υγιεινή» ανά εργαζόμενο (3β / 1α +1β)	2,88	2,55
3δ. Συνολικός αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων	2	3
3ε. Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων ανά εργαζόμενο (3δ / 1α +1β)	0,00009	0,00045
3στ. Δείκτης συχνότητας (συντ. 106) του συνολικά απασχολούμενου προσωπικού για το οποίο υπάρχει ευθύνη επίβλεψης	3,07	2,76
3ζ. Δείκτης σοβαρότητας (συντ. 106) του συνολικά απασχολούμενου προσωπικού για το οποίο υπάρχει ευθύνη επίβλεψης	69,81	90,4
3η. Ποσοστό εργαζομένων που παρακολουθούνται περιοδικά με ιατρικές εξετάσεις (από το σύνολο των άμεσα απασχολούμενων)	85%	80%

Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ		
4α. Συνολικός κύκλος εργασιών (€)	2.081.714.173	1.736.680.604
4β. Παραγωγή εμπορεύσιμου προϊόντος (τον.)	81.127.609	73.101.770

Δ. ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΟΙΤΑΣΜΑΤΩΝ		
5α. Συνολικές δαπάνες έρευνας κοιτασμάτων (€)	9.688.506	11.043.005
5β. Δαπάνες έρευνας κοιτασμάτων ανά τόνο εμπορεύσιμου προϊόντος (5α / 4β)	0,119	0,15

Ε. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΑ		
6α. Αριθμός ανοικτών εκδηλώσεων	53	57
6β. Αριθμός επισκέψεων σχολείων /Πανεπιστημίων	130	138
6γ. Αριθμός εκπαιδευομένων σπουδαστών	246	483
6δ. Πόροι (€) που διατίθενται στην τοπική κοινωνία (έργα, υποστήριξη συλλόγων, συμμετοχή σε αναπτυξιακές προσπάθειες, υπο-		

τροφίες, βραβεία κ.α.)	11.197.926	5.978.962
6ε. Πόροι (€) που διατίθενται στην ευρύτερη κοινωνία (έργα, χορηγίες, υποτροφίες, βραβεία κ.ά.)	668.798	630.680

Δ. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

7α. Συνολική κατανάλωση ενέργειας (MJ)	31.335.364.966	31.483.876.962
7β. Κατανάλωση ενέργειας ανά τόνο εμπορεύσιμου προϊόντος (7α /4β)	386,24	430.68

Ε. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΝΕΡΟ

8α. Συνολική καθαρή κατανάλωση νερού. (m3) (νερό από δίκτυο, από γεωτρήσεις, από υπόγειο υδροφόρο ορίζοντα, από επιφανειακό ταμειευτήρα).	17.235.543	12.892.679
8β. Συνολική κατανάλωση νερού από ανακύκλωση (m3).	9.665.820	8.995.183
8γ. Συνολική κατανάλωση νερού στην παραγωγική διαδικασία (m3).	17.087.140	15.449.168
8δ. Συνολική καθαρή κατανάλωση νερού ανά τόνο εμπορεύσιμου προϊόντος (8α / 4β)	0,21	0,17
8ε. Κατανάλωση νερού στην αποκατάσταση περιβάλλοντος (m3)	341.111	310.717

ΣΤ. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

9α. Συνολική επιφάνεια γης που χρησιμοποιείται για εκμετάλλευση, στο τέλος του ημερολογιακού έτους (στρέμματα).	175.469	167.183
9β. Συνολική επιφάνεια γης που αποκαθίσταται (αποκατάσταση μη ολοκληρωμένη) (στρέμματα)	5.547	4.272
9γ. Συνολική επιφάνεια γης που έχει αποκατασταθεί ή που έχει επαναφερθεί σε επωφελή χρήση, από την εφαρμογή του νόμου 998 (στρέμματα)	63.550	61.902
9δ. Αριθμός φυτευθέντων δενδρυλλίων και θάμνων το τρέχον έτος	212.348	159.329
9ε. Δαπάνες αποκατάστασης ορυχείων και προστασίας περιβάλλοντος (€) το τρέχον έτος	10.130.178	10.742.980
9στ. Δαπάνες αποκατάστασης και προστασίας περιβάλλοντος ανά τόνο εμπορεύσιμου προϊόντος (9ε /4β)	0,12	0,14

Ζ. ΠΑΡΟΧΕΣ - ΠΑΡΕΛΙΠΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

10α. Απόβλητα εξορυκτικής διαδικασίας και κατεργασιών το τρέχον έτος (τόνοι) (συμπεριλαμβάνονται και τα στείρα)	513.026.810	512.923.851
---	-------------	-------------

10β. Απόβλητα εξορυκτικής διαδικασίας και κατεργασιών το τρέχον έτος ανά τόνο εμπορεύσιμου προϊόντος (10α/4β)	6,3	7,01
10γ. Εξορυκτικά απόβλητα που διοχετεύθηκαν το τρέχον έτος για πλήρωση εκσκαφών (τόνοι)	417.851.220	439.315.794
10δ. Παραγωγή παραπροϊόντων το τρέχον έτος από εξορυκτικά απόβλητα ή από απόβλητα κατεργασιών (τόνοι)	854.723	1.204.391
10ε. Μη εξορυκτικά απόβλητα που δόθηκαν σε ανακύκλωση (κιλά)	11.333.307	11.947.724

1. ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ

11α. Ποσότητα ταξινομημένων επικινδύνων ουσιών που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία παραγωγής (τα λιπαντικά δεν περιλαμβάνονται), σύμφωνα με την οδηγία 67/548/EEC (τον)	40.625,57	36.018,39
---	-----------	-----------

12. ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΜΕΛΩΝ

12α. Πιστοποίηση κατά ISO 9001/2	68%	78%
12β. Πιστοποίηση κατά ISO 14001	36%	39%
12γ. Πιστοποίηση OHSAS 18001	27%	27%

2.6 Εξειδικευμένοι κλάδοι της μεταλλουργίας

Ως πιο εξειδικευμένοι κλάδοι της μεταλλουργίας θεωρούνται τα ακόλουθα επιστημονικά πεδία:

- **Εξαγωγική μεταλλουργία**— η επιστήμη της παραγωγής («εξαγωγής») καθαρών μετάλλων ή κραμάτων από μεταλλεύματα ή άλλες πρώτες ύλες (π.χ. παλαιομέταλλα από ανακύκλωση υλικών, κ.λπ.). Συχνά, στην εξαγωγική μεταλλουργία, γίνεται λόγος για
 - **Πυρομεταλλουργία**— η εξαγωγή μετάλλων και κραμάτων με την χρήση υψηλών θερμοκρασιών (π.χ. υψικάμινος για την παραγωγή χυτοσιδήρου, κ.ά.)
 - **Υδρομεταλλουργία**— η εξαγωγή μετάλλων με την χρήση υδατικών διαλυμάτων (π.χ. Εξαγωγή χρυσού με κυάνωση μεταλλευμάτων χρυσού, εξαγωγή χαλκού με εκχύλιση με θειικό οξύ, κ.λπ.) και
 - **Ηλεκτρομεταλλουργία** — η ανάκτηση καθαρών μετάλλων ή κραμάτων με ηλεκτρόλυση υδατικών διαλυμάτων (π.χ. χαλκός, ψευδάργυρος, χρυσός, ορείχαλκος, κ.λπ.) ή τηγμάτων αλάτων ή οξειδίων (π.χ. Αλουμίνιο, μαγνήσιο, κ.λπ.).
- **Μεταλλογνωσία (ή φυσική μεταλλουργία)** — η επιστήμη της μελέτης και της τροποποίησης των ιδιοτήτων των μετάλλων και των κραμάτων με μεθόδους μικροσκοπίας και μηχανικών δοκιμών.

Συνήθως, στην μεταλλογνωσία συγκαταλέγονται ακόμα οι τομείς

- **Μεταλλογραφία** — η επιστήμη και η τέχνη της ετοιμασίας μετάλλων και κραμάτων για παρατήρηση με οπτικό ή ηλεκτρονικό μικροσκόπιο.
- **Χύτευση και Μεταλλοτεχνία** — η αλλαγή των μηχανικών ιδιοτήτων των μετάλλων και των κραμάτων με τήξη (χύτευση), θερμική κατεργασία (βαφή), μηχανικούς τρόπους (έλαση, διέλαση, σφυρηλασία, ολκή, κ.λπ.) ή με συνδυασμό μηχανικής και θερμικής κατεργασίας.
- **Συγκολλήσεις** — η μελέτη μεθόδων για την συγκόλληση μεταλλικών αντικειμένων με τήξη του μεταλλικού υποβάθρου ή χωρίς τήξη του μεταλλικού υποβάθρου (**κασσιτεροκόλληση**).
- **Επιμεταλώσεις** — η επικάλυψη ορισμένων μετάλλων με στρώμα άλλου μετάλλου για προστασία από την διάβρωση (π.χ. γαλβανισμός του χάλυβα σε λουτρό τηγμένου ψευδαργύρου) ή για λόγους αισθητικούς (π.χ. επιχρύσωση κοσμημάτων)
- **Κονιομεταλλουργία** — η παραγωγή μεταλλικών αντικειμένων σε διαστάσεις ακριβείας με την πυροσυσσωμάτωση μεταλλικών κόνεων υπό πίεση σε στερεά ή σχεδόν στερεά κατάσταση. Ιδιαίτερος κλάδος της μεταλλουργίας είναι και η **αρχαιομεταλλουργία**, δηλ. η μελέτη της ιστορίας της παραγωγής μεταλλικών αντικειμένων στην προβιομηχανική εποχή (πριν τον 18ο αι. μ.Χ.).

2.7 Προοπτικές εξέλιξης της βιομηχανίας

Με βάση μια Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία για τις 14 Πρώτες Ύλες οι οποίες είναι πολύ σημαντικές, καθώς θεωρούνται κρίσιμες και στρατηγικής σημασίας για την ευρωπαϊκή βιομηχανία. Ορισμένες από αυτές απαντώνται στην χώρα μας και μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο κοιτασματολογικής έρευνας και οικονομικού ενδιαφέροντος με δεδομένη την προστιθέμενη αναπτυξιακή τους αξία. Αυτές οι πρώτες ύλες είναι Sb (Αντιμόνιο), Be (Βηρύλλιο), Co (Κοβάλτιο), Ga (Γάλλιο), Ge (Γερμάνιο), In (Ινδίο), Mg (Μαγνήσιο), Nb (Νιόβιο), PGE (Πλατινοειδή μέταλλα), REE (Σπάνιες γαίες), Ta (Ταντάλιο), Sn (Κασσίτερος), φθορίτης και γραφίτης.

Απο αυτές στη χώρα μας βρίσκονται οι παρακάτω :

Αντιμόνιο (Sb)

Το αντιμόνιο εντοπίζεται και συγκεντρώνεται σε φλέβες του ορυκτού αντιμονίτη ή στίβνιτη σε περιοχές της Ροδόπης, Θεσσαλονίκης και Χίου, με περιεκτικότητες που κυμαίνονται από 1-2,5% Sb και την συνοδό παρουσία θειούχων ορυκτών Pb, Fe, Cu, Ag, Au (>1 γρ/τόννο), As, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις και Βολφραμίου (W). Η αποθεματική διάσταση εμφανίζεται ιδιαίτερα δυναμική και τεκμηριώνει την εκτέλεση περαιτέρω κοιτασματολογικής έρευνας.

Πλατινοειδή μέταλλα (PGE)

Κοιτασματολογικό στόχο για την παρουσία οικονομικών συγκεντρώσεων πλατινοειδών αποτελούν τα πορφυρικά συστήματα χαλκού που ανήκουν στο μεταλλογενετικό τόξο με βορειοδυτική διεύθυνση από τα κοιτάσματα Σκουριών-Φισώκας (Χαλκιδική) σε αυτά της Ποντοκερασιάς-Γερακαριού (Κιλκίς), συγκεκριμένα στο εκμεταλλεύσιμο μέταλλευμα των Σκουριών έχουν εντοπισθεί οικονομικές συγκεντρώσεις Παλλαδίου (Pd) 0,5 γρ/τόννο που διευρύνουν ακόμη περισσότερο το ήδη πλούσιο μεταλλευτικό δυναμικό και αξία του κοιτάσματος. Σε ορισμένες περιπτώσεις σίδηρο-νικελιούχων λατεριτικών κοιτασμάτων (π.χ. Βέρμιο) έχουν επίσης προσδιορισθεί αυξημένες περιεκτικότητες πλατινοειδών που δημιουργούν προϋποθέσεις πρόσθετου οικονομικού ενδιαφέροντος .

Σπάνιες γαίες (REE)

Σημαντικά αποθέματα σπανίων γαιών εντοπίζονται σε προσχωσιγενείς αποθέσεις στο παράκτιο και υποθαλάσσιο περιβάλλον του Στρυμωνικού κόλπου μεταξύ του ομώνυμου ποταμού και της Καβάλας. Συγκεκριμένα κοιτασματολογικές έρευνες που πραγματοποίησε το ΙΓΜΕ υπολογίζουν αποθέματα 485.000.000 τόνων με μέση περιεκτικότητα σπανίων γαιών 1,17%. Ενδιαφέρον για συστηματική κοιτασματολογική διερεύνηση παρουσιάζουν επίσης οι βωξίτες και οι βωξιτικοί λατερίτες στην Στερεά Ελλάδα με αντιπροσωπευτικές περιεκτικότητες που κυμαίνονται συνολικά από 3275-6378 γρ/τόννο REE. Το διαφανιόμενο ερευνητικό ενδιαφέρον περιλαμβάνει ακόμη και την κόκκινη λάσπη από την μεταλλουργία αλουμινίου.

Ga (Γάλλιο) - Ge (Γερμάνιο) - In (Ινδίο)

Τα συγκεκριμένα μέταλλα βρίσκονται στο επίκεντρο βιομηχανικών εφαρμογών κραμάτων υψηλής τεχνολογίας. Τα κοιτάσματα μικτών θειούχων ορυκτών Pb-Zn-Ag αποτελούν ιδανικό γεωχημικό περιβάλλον για την παρουσία κυρίως των In και Ge. Με την έννοια αυτή οι μεταλλοφορίες και τα κοιτάσματα που ανήκουν στην συγκεκριμένη κατηγορία αποτελούν «εν δυνάμει» πηγές των μετάλλων αυτών. Η ραγδαία βελτίωση των αναλυτικών μεθόδων δίνει πλέον την δυνατότητα της ποιοτικής ανίχνευσης και του ποσοτικού προσδιορισμού τους σε επιλεγμένα αρχικά δείγματα από συγκεκριμένες μεταλλοφόρες περιοχές π.χ. Πολύκαστρο (Κιλκίς), Μολάοι (Λακωνία), Ολυμπιάδα Χαλκιδική), Θέρμες (Ξάνθη).

Γραφίτης

Ο γραφίτης ανήκει στην κατηγορία των βιομηχανικών ορυκτών, εντάσσεται στην ομάδα των κρίσιμων για την Ευρώπη ΟΠΥ και στην Ελλάδα εντοπίζεται σε περιοχές της Ξάνθης και της

Δράμας όπου εντοπίσθηκε κοίτασμα που περιέχει γραφιτικό άνθρακα 600.000 τόνων περίπου με μέση περιεκτικότητα 6%. Με τις παρούσες συνθήκες το κοίτασμα κρίνεται υπό - οικονομικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3.1 Μεταποίηση και ονοματολογία κλάδων

Με τον όρο **Μεταποίηση** χαρακτηρίζουμε την επεξεργασία πρώτων υλών ή ημικατεργασμένων προϊόντων με τη βοήθεια μηχανοτεχνικών ή χημικών μέσων και με στόχο τον μετασχηματισμό τους σε τελικά αγαθά ή προϊόντα που προορίζονται για περαιτέρω επεξεργασία. Για την Ελλάδα η μεταποίηση περιλαμβάνει τους παρακάτω κλάδους της βιομηχανικής παραγωγής, σύμφωνα με την κωδικοποίηση της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος

Κωδικός Αριθμός	Ονοματολογία Κλάδων
20	Βιομηχανίες Ειδών Διατροφής, εκτός από Ποτά
21	Βιομηχανίες Ποτών
22	Βιομηχανίες Καπνού
23	Υφαντικές Βιομηχανίες
24	Βιομηχανίες ειδών Υπόδησης, ειδών Ενδυμασίας & διαφόρων ειδών από ύφασμα
25	Βιομηχανίες Ξύλου & Φελλού, εκτός από Επιπλαστική
26	Βιομηχανίες Επίπλων, Ειδών Επίπλωσης
27	Βιομηχανίες Χαρτιού & Ειδών από χαρτί
28	Εκτυπώσεις, Εκδόσεις & συναφείς Βιομηχανίες
29	Βιομηχανίες Δέρματος, Γουναρικών & Ειδών από Δέρμα & Γούνα, εκτός από τα είδη Υπόδησης & Ενδυμασίας
30	Βιομηχανίες Προϊόντων από Ελαστικό & Πλαστική Ύλη
31	Βιομηχανίες Χημικών Προϊόντων
32	Βιομηχανίες Παραγωγών Πετρελαίου & Άνθρακος
33	Βιομηχανίες Προϊόντων από μη Μεταλλικά Ορυκτά εκτός από τα Παράγωγα Πετρελαίου & Άνθρακος
33α	Μεταλλευτικές Επιχειρήσεις με σημαντική μεταποιητική δραστηριότητα
34	Βασικές Μεταλλουργικές Βιομηχανίες

35	Κατασκευή Τελικών Προϊόντων από Μέταλλο εκτός από Μηχανές & Μεταφορικό Υλικό
36	Κατασκευή Μηχανών & Συσκευών εκτός από τις Ηλεκτρικές και τα Μέσα Μεταφοράς
37	Κατασκευή Ηλεκτρικών και Ηλεκτρονικών Μηχανών Γραφείου & Συσκευών Επεξεργασίας Πληροφοριών
38	Κατασκευή Μεταφορικών Μέσων
39	Λοιπές Βιομηχανίες

3.2 Σύγκριση των 5 πρώτων κλάδων μεταποίησης σε Ελλάδα και ΕΕ-27 2010

- Αριθμός επιχειρήσεων

Ελλάδα (83,565 επιχειρήσεις σε Μεταποίηση)	ΕΕ-27 (2,040,000 επιχειρήσεις σε Μεταποίηση)
--	--

Μεταποίηση	100.0%	Μεταποίηση	100.0%
Τρόφιμα	18.9%	Μεταλλικά προϊόντα	17.9%
Μεταλλικά προϊόντα	15.1%	Τρόφιμα	12.3%
Είδη ένδυσης	13.0%	Προϊόντα ξύλου	8.4%
Έπιπλα	8.7%	Επισκευή μηχανημάτων και εξοπλισμού	7.6%
Προϊόντα ξύλου	7.7%	Είδη ένδυσης	6.3%

- Κύκλος εργασιών

Ελλάδα (€54,884 εκατ. Μεταποίηση)	ΕΕ-27 (€5,800,000 εκατ. σε Μεταποίηση)
-----------------------------------	--

Μεταποίηση	100.0%	Μεταποίηση	100.0%
Οπτάνθρακας και προϊόντα διύλισης	21.8%	Τρόφιμα	13.5%
Τρόφιμα	20.2%	Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων	10.8%
Μεταλλικά προϊόντα	7.6%	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού	8.8%
Βασικά μέταλλα	7.5%	Χημικά προϊόντα	7.2%
Προϊόντα από μη μεταλλικά ορυκτά	5.9%	Μεταλλικά προϊόντα	6.9%

- Αξία παραγωγής

Ελλάδα (€50,150 εκατ. σε Μεταποίηση)	ΕΕ-27 (€5,200,000 εκατ. σε Μεταποίηση)
---	---

Μεταποίηση	100.0%	Μεταποίηση	100.0%
Τρόφιμα	20.4%	Τρόφιμα	13.8%
Οπτόανθρακας και προϊόντα διύλισης	18.7%	Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων	10.0%
Μεταλλικά προϊόντα	8.2%	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού	8.9%
Βασικά μέταλλα	7.7%	Μεταλλικά προϊόντα	7.4%
Προϊόντα από μη μεταλλικά ορυκτά	6.4%	Χημικά προϊόντα	7.2%

- Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία

Ελλάδα (€16,901 εκατ. σε Μεταποίηση)	ΕΕ-27 (€1,400,000 εκατ. σε Μεταποίηση)
---	---

Μεταποίηση	100.0%	Μεταποίηση	100.0%
Τρόφιμα	19.7%	Τρόφιμα	11.3%
Μεταλλικά προϊόντα	9.4%	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού	10.7%
Προϊόντα από μη μεταλλικά ορυκτά	8.4%	Μεταλλικά προϊόντα	9.8%
Οπτόανθρακας και προϊόντα διύλισης	7.6%	Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων	7.1%
Ποτά	6.3%	Χημικά προϊόντα	6.6%

- Αριθμός εργαζομένων

Ελλάδα (400,943 εργαζόμενοι σε Μεταποίηση)	ΕΕ-27 (31,000,000 εργαζόμενοι σε Μεταποίηση)
---	---

Μεταποίηση	100.0%	Μεταποίηση	100.0%
Τρόφιμα	20.3%	Τρόφιμα	13.5%

Μεταλλικά προϊόντα	11.9%	Μεταλλικά προϊόντα	11.7%
Είδη ένδυσης	7.4%	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού	9.4%
Προϊόντα από μη μεταλλικά ορυκτά	6.7%	Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων	7.2%
Έπιπλα	5.2%	Κατασκευή από ελαστικό και πλαστικές ύλες	5.3%

3.3 Η Χημική Βιομηχανία

Η Χημική Βιομηχανία είναι ένας πολύ σημαντικός κλάδος για την οικονομία στην Ελλάδα και γενικότερα στη παγκόσμια οικονομία. Περίπου το 25% των χημικών προϊόντων που παράγεται παγκόσμιως χρησιμοποιείται για την δημιουργία άλλων χημικών προϊόντων τα οποία θα χρησιμοποιηθούν για άλλες δραστηριότητες. Έτσι βλέπουμε ποσο σημαντικός είναι αυτός ο κλάδος αφού υπάρχει ζήτηση για το προϊόν μέσα στην ίδια τη παρασκευαστική βιομηχανία.

Αν και η χημική βιομηχανία αναπτύσσεται, ραγδαία σήμερα σε κλάδους που βρίσκονται σε ορισμένες διεπιστημονικές περιοχές, όπως η βιοτεχνολογία και η φαρμακευτική βιομηχανία, η κλασσική υποδιαίρεσή την χωρίζει στην ανόργανη και στην οργανική. Η πρώτη ασχολείται με ανόργανες ενώσεις και στοιχεία, ενώ η δεύτερη με οργανικές ενώσεις. Η κύρια πρώτη ύλη για τους ανόργανους κλάδους είναι ανόργανα προϊόντα εξόρυξης όπως ορυκτά και μεταλλεύματα μαζί με αέρα και νερό ή θάλασσα, ενώ στους οργανικούς κλάδους οι κύριες πρώτες ύλες είναι το πετρέλαιο, οι γαιάνθρακες, το ξύλο και γενικώς φυσικής και ζωικής προέλευσης υλικά.

Στους ανόργανους βιομηχανικούς κλάδους εντάσσονται μερικές σημαντικότερες επιχειρήσεις για την οικονομία, όπως είναι

- α) οι βιομηχανίες οξέων και λιπασμάτων
- β) οι βιομηχανίες κεραμικών υλικών, στις οποίες περιλαμβάνονται οι βιομηχανίες τσιμέντων και γυαλιών
- γ) οι βιομηχανίες σιδήρου και χάλυβος
- δ) οι βιομηχανίες παραγωγής άλλων μετάλλων
- ε) οι βιομηχανίες επεξεργασίας και μορφοποίησης μετάλλων
- στ) τα βιομηχανικά μη μεταλλικά ορυκτά
- ζ) τα δομικά υλικά
- η) τα βιομηχανικά προϊόντα που προκύπτουν από την αξιοποίηση του θαλασσινού νερού
- θ) ό,τι έχει σχέση με την επεξεργασία του νερού

ι) οι βιομηχανίες παραγωγής των διαφόρων αερίων.

Επίσης στον ανόργανο κλάδο κατατάσσονται οι ορυκτοί και τεχνητοί άνθρακες, σε αντίθεση με τους οργανικούς κλάδους όπου κατατάσσονται τα προϊόντα αεριο-ποίησης και λουπής αξιοποίησης. Η κατάταξη αυτή δεν είναι απόλυτη αφού υπάρχουν βιομηχανικές δραστηριότητες που ανάλογα την οπτική γωνία με την οποία αντιμετωπίζονται, μπορούν να περιληφθούν σε περισσότερους κλάδους. π.χ η βιομηχανία τσιμέντων με καθαρά επιστημονικά κριτήρια κατατάσσεται στα κεραμικά υλικά, με κριτήριο την προέλευση των πρώτων υλών ανήκει στα μη βιομηχανικά ορυκτά ενώ με κριτήριο την χρήση και αποστολή του προϊόντος ανήκει στα δομικά υλικά.

Οι οργανικοί βιομηχανικοί κλάδοι περιλαμβάνουν, εκτός από τους τομείς της αξιοποίησης των ορυκτών καυσίμων, και τις εξής βιομηχανίες μεταξύ άλλων :

α) Τις βιομηχανίες πετρελαίου (διυλιστήρια) και πετροχημικών προϊόντων γενικότερα. Είναι γνωστό ότι από το πετρέλαιο και τα πετροχημικά παράγωγά του παρασκευάζεται το μεγαλύτερο μέρος (3/4 περίπου) του συνόλου των χημικών προϊόντων της παγκόσμιας αγοράς. Τα πολυμερή, το συνθετικό ελαστικό, τα βερνίκια, οι κόλλες, τα συνθετικά υφάσματα και τα δέρματα είναι προϊόντα μερικών τυπικών βιομηχανικών κλάδων στην κατηγορία αυτή.

β) Τις βιομηχανίες που χρησιμοποιούν ως πρώτη ύλη τους υδατάνθρακες (σάκχαρα, άμυλο, κυτταρίνη). Σε αυτές ανήκουν οι βιομηχανίες ζάχαρης, ζύθου, οινοπνευματοποιίας, παιδικών τροφών, ξύλου, χάρτου και υφάνσιμων ινών.

γ) Τις βιομηχανίες λιπών, ελαίων, σαπουνιών καθώς και απορρυπαντικών.

δ) Τις βιομηχανίες τροφίμων (γεωργικές βιομηχανίες, γάλα, δημητριακά).

ε) Τις φαρμακευτικές βιομηχανίες

στ) Τις βιομηχανίες χρωμάτων

ζ) Τις βιομηχανίες εκρηκτικών.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι αν και τα προϊόντα από τις οργανικές βιομηχανίες ανήκουν στο 50% της παγκόσμιας βιομηχανικής παραγωγής, ως προς την αξία τους υπερβαίνουν το 75% αφού οι τρεις τελευταίες κατηγορίες που αναφέρθηκαν μαζί με τις βιομηχανίες αρωμάτων ανήκουν σε κλάδους μικρού σχετικά όγκου παραγωγής αλλά μεγάλης προστιθέμενης αξίας. Στα κεφάλαια που ακολουθούν δίνονται συνοπτικά στοιχεία για μερικούς σημαντικούς για την ελληνική οικονομία βιομηχανικούς κλάδους κυρίως όσον αφορά τη διαδικασία βιομηχανικής παραγωγής.

3.4 ΔΙΥΛΙΣΗ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ

3.4.1 Η δραστηριοποίηση των ελληνικών διυλιστηρίων στην εγχώρια και ευρωπαϊκή αγορά

Η οικονομική κρίση που υπάρχει τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα, σε συνδυασμό με την ύφεση στην Ευρώπη, έχει επηρεάσει, όπως θα ήταν αναμενόμενο, και τα ελληνικά διυλιστήρια. Αυτή η κατάσταση της οικονομίας έχει οδηγήσει στο να διαφοροποιηθεί το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιούνται τα ελληνικά διυλιστήρια. Ειδικότερα, λόγω των συνθηκών που έχει διαμορφωθεί στο εγχώριο και διεθνές περιβάλλον, ο κλάδος αντιμετωπίζει υψηλό κόστος εφοδιασμού αργού πετρελαίου, χαμηλά περιθώρια διύλισης, κατακόρυφη πτώση της εγχώριας ζήτησης και αυξημένο κόστος χρηματοδότησης και ενέργειας.

Έτσι τα ελληνικά διυλιστήρια βρήκαν διέξοδο στις εξαγωγικές δραστηριότητες, καθώς η πτώση της ζήτησης στην εγχώρια αγορά είχε ως αποτέλεσμα να βρεθούν αντιμέτωπα με τον κίνδυνο χαμηλής αξιοποίησης της παραγωγικής τους δυναμικότητας, κάτι που θα τα απομάκρυνε από την ελάχιστη αποδοτική κλίμακα παραγωγής επιβαρύνοντας περαιτέρω τα οικονομικά τους αποτελέσματα.

Γι' αυτό και γίνανε σημαντικές επενδύτικές κινήσεις εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης της δυναμικότητάς τους και υπό την πίεση της χαμηλής εγχώριας ζήτησης και των ασθενών προοπτικών της, αναζήτησαν νέες και επεκτάθηκαν στις υφιστάμενες αγορές του εξωτερικού, κυρίως σε χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Αυτή η επιλογή, βέβαια, εμπεριέχει αρκετές προκλήσεις και υπολογίσιμους επιχειρηματικούς κινδύνους προκειμένου να αποδειχθεί βιώσιμη. Οι ανταγωνιστικές πιέσεις που αντιμετωπίζουν τα ελληνικά διυλιστήρια είναι σήμερα ιδιαίτερα ισχυρές και αναμένεται να οξυνθούν, εκπορευόμενες από την πλεονάζουσα παραγωγική δυναμικότητα σε διεθνές επίπεδο και την ανάπτυξη και εκσυγχρονισμό της παραγωγικής δυναμικότητας διύλισης σε Μέση Ανατολή και Νοτιοανατολική Ασία.

Είναι χαρακτηριστικό ότι την περίοδο 2008-2012 η δυναμικότητα διύλισης στην Ασία αυξήθηκε κατά 15%, στη Μέση Ανατολή κατά 8% και στη Ρωσία κατά 6%. Τα νέα διυλιστήρια έχουν αυξημένο δείκτη συνθετότητας (complexity) που τους δίνει τη δυνατότητα να παράγουν προϊόντα υψηλής αξίας, ενώ το μέγεθος τους επιτρέπει την επίτευξη οικονομιών κλίμακας. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση η δυναμικότητα διύλισης μειώθηκε κατά 5,5% το 2012 σε σύγκριση με το 2008, ενώ περαιτέρω μείωση σημειώθηκε το 2013. Έτσι, αρκετά διυλιστήρια παραμένουν σε αδράνεια ή

υπολειπουμένων. Την ίδια στιγμή, η δομή του διεθνούς εμπορίου πετρελαιοειδών έχει μεταβληθεί με τις ροές diesel/jet fuel από τις ΗΠΑ και την Ασία να καλύπτουν το έλλειμμα προσφοράς στην Ευρώπη και τη ζήτηση για βενζίνες να συρρικνώνεται. Τα πιο ευάλωτα διυλιστήρια στην Ευρώπη είναι τα παλαιότερα που δεν έχουν αναβαθμιστεί και στηρίζονται περισσότερο στις εξαγωγές βενζίνης.

Ένας επιπλέον λόγος που θέτει τα ελληνικά διυλιστήρια σε μειονεκτική ανταγωνιστική θέση, είναι ότι τα εκτός ΕΕ διυλιστήρια δεν επιβαρύνονται με το κόστος συμμόρφωσης των ποιοτικών προδιαγραφών των προϊόντων και τις αποδεκτές περιβαλλοντικές επιδόσεις της παραγωγικής διαδικασίας που ισχύουν στην ΕΕ. Αυτό το γεγονός, σε συνδυασμό με την απουσία παρόμοιων προδιαγραφών στις εκτός ΕΕ αγορές στις οποίες απευθύνεται η πλειονότητα των προϊόντων που παράγει ο κλάδος, δίνει στην Ελλάδα μια δυσμενή προοπτική για το άμεσο μέλλον. Σε αυτό συμβάλλουν τόσο το κόστος αγοράς αργού πετρελαίου και ηλεκτρικής ενέργειας, το οποίο έχει αυξηθεί υπέρμετρα τα τελευταία χρόνια, όσο και οι εκκρεμότητες στη λήψη σημαντικών επιμέρους αποφάσεων για την εξειδίκευση της πολιτικής που περιγράφεται στις σχετικές οδηγίες της ΕΕ για τις βιομηχανικές εκπομπές.

Η πολιτική της ΕΕ για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής επιβάλλει στον κλάδο, μέσω του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (ΣΕΔΕ), πρόσθετα κόστη: α) από τις εκπομπές CO₂ του ίδιου του κλάδου (άμεσο κόστος εκπομπών) και β) από την αύξηση των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώνει ο κλάδος, οι οποίες ενσωματώνουν το κόστος των εκπομπών CO₂ που προέρχονται από την ηλεκτροπαραγωγή (έμμεσο κόστος εκπομπών).

Επιπλέον, αβεβαιότητα υπάρχει σχετικά με την προστασία του κλάδου από τον κίνδυνο «διαρροής άνθρακα» σε μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Η διαρροή άνθρακα οδηγεί σε μειωμένη οικονομική δραστηριότητα, χαμηλότερο εισόδημα και λιγότερες θέσεις εργασίας, όχι μόνο στον κλάδο αλλά και στην οικονομία γενικά.

3.4.2 Η προσφορά της διύλισης στην ελληνική οικονομία

Αν και η συνεισφορά των ελληνικών διυλιστηρίων στην εθνική οικονομία είναι ιδιαίτερος σημαντική και δεν έχει λάβει την ευρύτερη αναγνώριση που θα έπρεπε.

- Το 2011 με περισσότερο από €1 δισ. ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας, που αντιστοιχεί στο 0,5% του ΑΕΠ, ο κλάδος της διύλισης κατατάσσεται τρίτος μεταξύ των κλάδων της μεταποίησης, παρουσιάζοντας σημαντική διεύρυνση του μεριδίου του τα τελευταία χρόνια.
- Το ανθρώπινο δυναμικό του κλάδου είναι ιδιαίτερα εξειδικευμένο και διατηρεί καλά

αμειβόμενες θέσεις εργασίας συγκριτικά με άλλους βιομηχανικούς κλάδους. Συνολικά στον κλάδο εργάζονται άμεσα περίπου 4.000 άτομα.

- Ο κλάδος παρουσιάζει ισχυρή επενδυτική δραστηριότητα, με επενδύσεις συνολικού ύψους €2,7 δισ. την περίοδο 2009-2012 κατά την οποία το ΑΕΠ της χώρας συρρικνώθηκε κατά περισσότερο από 20%.
- Οι στενά συνδεδεμένοι με τον κλάδο τομείς χονδρικού και λιανικού εμπορίου προϊόντων πετρελαίου προσφέρουν άμεσα στην εθνική οικονομία σχεδόν €500 εκατ. προστιθέμενης αξίας και τουλάχιστον 23.000 θέσεις εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών καυσίμων από ανεξάρτητους μεταφορείς.

Όμως η συνολική επίδραση του κλάδου διύλισης στην ελληνική οικονομία είναι αρκετά ευρύτερη. Αν ληφθούν υπόψη οι έμμεσες και προκαλούμενες επιδράσεις του κλάδου στην οικονομία (εκτός από την άμεση συμβολή), εκτιμάται ότι μέσω της δραστηριότητάς του ο κλάδος διύλισης συνεισέφερε το 2012 περίπου €3,8 δισ. εγχώριου προϊόντος (2% του ΑΕΠ) και περισσότερες από 40.000 θέσεις εργασίας στην εθνική οικονομία. Ιδιαίτερα σημαντική είναι επίσης η συνεισφορά του κλάδου στα φορολογικά έσοδα και στα έσοδα από εργοδοτικές εισφορές.

Οι δύο όμιλοι επιχειρήσεων που λειτουργούν τα 4 εγχώρια διυλιστήρια συνολικής δυναμικότητας διύλισης 526 χιλιάδων βαρελιών ανά ημέρα ή 26,3 εκατ. τόνων ανά έτος είναι η ΕΛΠΕ Α.Ε. και ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ ΕΛΛΑΣ Α.Ε. Με συνεχείς επενδύσεις εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης, τα ελληνικά διυλιστήρια έχουν επιτύχει υψηλό δείκτη συνθετότητας Nelson. Για σύγκριση, η μέση δυναμικότητα των ευρωπαϊκών διυλιστηρίων είναι περίπου 144 χιλ. βαρέλια ανά ημέρα, ενώ ο μέσος δείκτης συνθετότητας Nelson είναι 7,63 (IHS, 2013). Στην Ελλάδα η μέση δυναμικότητα είναι λίγο μικρότερη, 131 χιλ. βαρέλια ανά ημέρα, ωστόσο ο μέσος δείκτης συνθετότητας είναι αρκετά υψηλότερος από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (9,57). Αξίζει να σημειωθεί ότι τα πιο σύνθετα διυλιστήρια έχουν τη δυνατότητα παραγωγής προϊόντων πετρελαίου με υψηλή αξία στην αγορά και μπορούν να επεξεργάζονται περισσότερους τύπους αργού πετρελαίου και επομένως να εκμεταλλεύονται τις διαφοροποιήσεις στις τιμές και στη διαθεσιμότητά τους. Επιπλέον, μπορούν να προσαρμόζονται πιο εύκολα στις μεταβαλλόμενες συνθήκες στην αγορά και τις τοπικές προδιαγραφές καυσίμων. Οι παράγοντες αυτοί συμβάλουν στην καλύτερη κερδοφορία, ωστόσο η μεγαλύτερη συνθετότητα απαιτεί σημαντικές επενδύσεις και συνεπάγεται αυξημένες ανάγκες σε εισροές και χρήση ενέργειας.

Δυναμικότητα ελληνικών διυλιστηρίων, 2013

Διυλιστήριο	Ιδιοκτήτης	Δυναμικότητα Διύλισης		Δείκτης Συνθετότητας Nelson	Τύπος Διυλιστηρίου	
		Εκατομ. τόνοι / έτος	Χιλιάδες Βαρέλια / ημέρα			
Ασπρόπυργος	ΕΛΠΕ ΑΕ	7,5	148	11	Cracking (FCC)	Μονάδα Καταλυτικής Πυρόλυσης
Ελευσίνα	ΕΛΠΕ ΑΕ	5	100	8,1	Hydrocracking	Υδρογοναπυρόλυση
Θεσσαλονίκη	ΕΛΠΕ ΑΕ	4,5	93	7,3	Hydroskimming	Απλό με παραγωγή βενζινών
Κόρινθος	ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ Α.Ε	9,3	185	10,4	Cracking (FCC)	Μονάδα Καταλυτικής Πυρόλυσης
Σύνολο		26,3	526	9,6		

Συνολικά, η δυναμικότητα διύλισης στην Ελλάδα είναι επαρκής για την κάλυψη της εγχώριας ζήτησης (ενδεικτικά, η συνολική ζήτηση προϊόντων πετρελαίου το 2012 διαμορφώθηκε σε 12,7 εκατ. τόνους) με εξαίρεση κάποιες περιόδους όπου λόγω της εποχικότητας της ζήτησης μπορεί να είναι αναγκαίες και οι εισαγωγές προϊόντων (π.χ. πετρελαίου θέρμανσης). Όπως μάλιστα αναφέρθηκε και νωρίτερα, με την υποχώρηση της εγχώριας ζήτησης τα τελευταία χρόνια, η Ελλάδα έχει αναδειχθεί σε σημαντικό καθαρό εξαγωγέα προϊόντων πετρελαίου. Επιπλέον, η παρουσία του κλάδου ελαχιστοποιεί τα όποια προβλήματα μπορεί να προκύψουν βραχυχρονίως από διακοπές στην ομαλή τροφοδοσία πετρελαίου, ενισχύοντας την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας.

Εκτός από την επάρκεια με την οποία καλύπτει την εγχώρια ζήτηση και την ασφάλεια του εφοδιασμού που εξασφαλίζει, ο κλάδος διύλισης πετρελαίου έχει αξιοσημείωτη παρουσία στα οικονομικά μεγέθη της εγχώριας μεταποίησης αλλά και συνολικά στην ελληνική οικονομία. Η προστιθέμενη αξία που προκύπτει από τις παραγωγικές του δραστηριότητες βρίσκεται σταθερά τα τελευταία χρόνια σε επίπεδο ανώτερο του €1 δισ. συνεισφέροντας το 2011 το 7% της προστιθέμενης αξίας της μεταποίησης και το 0,5% του ΑΕΠ.

Η συνεισφορά του κλάδου έχει διευρυνθεί δεδομένου ότι τα διυλιστήρια κατάφεραν κατά τη

διάρκεια της οικονομικής κρίσης να αυξήσουν την παραγωγή τους μέσω των εξαγωγών, σε αντίθεση με το σύνολο της μεταποίησης όπου καταγράφεται συνεχής υποχώρηση της παραγωγής. Στον κλάδο διύλισης πετρελαίου στην Ελλάδα απασχολούνται άμεσα περίπου 4.000 άτομα, με αρκετά μικρότερη (αλλά αυξανόμενη) συμμετοχή στα μεγέθη της μεταποίησης, καθώς ο κλάδος διύλισης είναι εντάσεως κεφαλαίου. Από το 2008 η απασχόληση στον κλάδο έχει σημειώσει ελαφρά κάμψη, η οποία όμως ήταν αρκετά πιο περιορισμένη σε σχέση με το σύνολο της μεταποίησης.

Αξιοσημείωτη είναι και η επενδυτική δραστηριότητα του κλάδου, καθώς η βιωσιμότητά του εξαρτάται από την ικανότητα προσαρμογής στις αλλαγές του εξωτερικού περιβάλλοντος και την τήρηση των αυστηρών προδιαγραφών που θέτει η ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία, ιδίως σε σχέση με τις περιβαλλοντικές επιδόσεις του κλάδου και των προϊόντων του.

Σύμφωνα με τα επίσημα διαθέσιμα στοιχεία, τα ελληνικά διυλιστήρια διενέργησαν επενδύσεις ύψους € 1,3 δισ. την περίοδο 2008-2011, μέγεθος που αντιστοιχεί στο 12% των επενδύσεων της εγχώριας μεταποίησης την ίδια περίοδο. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία σε μια περίοδο περιορισμένων επενδύσεων και αναβολής υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων λόγω των δυσμενών συνθηκών στην ελληνική οικονομία και της έλλειψης χρηματοδότησης.

Για μια μακρά περίοδο (2005-2011) ο δείκτης επενδυτικής έντασης του κλάδου (επενδύσεις προς προστιθέμενη αξία) ξεπέρασε κατά μέσο όρο το 28%, όταν στο σύνολο της μεταποίησης ήταν λίγο υψηλότερος του 15%. Αξίζει να επισημανθεί ότι ο δείκτης επενδυτικής έντασης του κλάδου έφτασε το 37% το 2010 και το 2011, ενώ κατά το παρελθόν, στον προηγούμενο επενδυτικό κύκλο του κλάδου, ξεπέρασε αυτές τις τιμές. Αυτό σημαίνει ότι μεγάλο μέρος του λειτουργικού πλεονάσματος του κλάδου επανεπενδύεται. Έτσι, το 2011 οι επενδύσεις που πραγματοποίησε ο κλάδος αντιστοιχούσαν στο 26% των συνολικών επενδύσεων στη μεταποίηση.

Στο παρακάτω διάγραμμα αποτυπώνονται οι αριθμοί του κλάδου διύλισης συγκριτικά με άλλους ευρέως οριζόμενους κλάδους της εγχώριας μεταποίησης το 2011. Σε όρους προστιθέμενης αξίας ο κλάδος διύλισης κατατάσσεται τρίτος, ενώ με βάση την επενδυτική του δραστηριότητα είναι πρώτος. Ως προς τις συνολικές αμοιβές και εισφορές βρίσκεται στην έκτη θέση, ωστόσο εμφανίζει το υψηλότερο επίπεδο μέσων αμοιβών στη μεταποίηση.

Επιπλέον, η επενδυτική ένταση στον κλάδο διύλισης είναι η υψηλότερη στην εγχώρια μεταποίηση.

Βασικά διαρθρωτικά μεγέθη κλάδου διύλισης πετρελαίου, 2005-2011 (ποσά σε εκ. Ευρώ)

Μεγέθος	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Σύνολο απασχολούμενων (άτομα)	3246	3828	3806	4557	4513	4333	4129
Κόστος εργασίας	246	259	265	350	389	349	256
• Αμοιβές απασχολούμενων	191	200	205	268	305	268	275
• Εισφορές κοινωνικής ασφάλισης	56	59	60	81	84	81	80
Ακαθάριστη αξία παραγωγής	7390	8837	9544	12875	9235	12760	14363
Σύνολο αναλώσεων	6417	7874	8442	12154	8168	11732	13360
Προστιθέμενη αξία	973	963	1102	721	1068	1028	1013
Πωλήσεις παραχθέντων προϊόντων	6912	8362	9184	12538	8820	11964	13642
Σύνολο επενδύσεων	406	114	66	314	223	378	373
Κύκλος εργασιών	ΜΔ *	ΜΔ	ΜΔ	17297	11949	15340	19181
Επενδυτική ένταση (Επενδύσεις / προστιθέμενη αξία)	42%	12%	6%	44%	21%	37%	37%
Μέσο κόστος εργασίας (σε χιλ. €)	75,9	67,5	69,6	76,7	86,2	80,6	86,1
Προστιθέμενη αξία προς αξία παραγωγής	13%	11%	12%	6%	12%	8%	7%
Μερίδιο ΠΑ στη Μεταποίηση	5,6%	5,2%	6%	4%	5,9%	6%	7%
Μερίδιο Απασχόλησης στη Μεταποίηση	0,8%	1%	0,9%	1,1%	1,1%	1,1%	1,2%
Μερίδιο Επενδύσεων στη Μεταποίηση	16,9%	3,6%	2,5%	8,9%	7,1%	13,4%	25,9%

*ΜΔ = Μη Διαθέσιμα στοιχεία

Και μια σημαντική πληροφόρηση για την άμεση συνεισφορά του κλάδου εμπορίας πετρελαιοειδών στην ελληνική οικονομία.

Στην αγορά εμπορίας προϊόντων πετρελαίου δραστηριοποιούνται:

- 22 εταιρίες εμπορίας με άδεια Α, με εγκαταστάσεις αποθήκευσης και διακίνησης ανά την Ελλάδα.
- 29 εταιρίες με άδεια Β1 και Β2 για ναυτιλιακά ή / και αεροπορικά καύσιμα, με ευκολίες ανεφοδιασμού πλοίων σε λιμάνια και με σταθμούς ανεφοδιασμού αεροσκαφών σε περίπου 25 αεροδρόμια. Από αυτές, οι 13 διαθέτουν και Άδεια τύπου Α.
- 34 εταιρίες με άδεια Γ – δηλαδή εμπορίας Υγραερίου, με επενδύσεις σε εμφιαλωτήρια

υγραερίων. Από αυτές, οι 4 διαθέτουν και Άδεια τύπου Α.

- 26 εταιρίες με άδεια Δ – δηλαδή εμπορίας Ασφάλτου. Από αυτές, οι 7 διαθέτουν και Άδεια τύπου Α.
- 1 εταιρία με Άδεια Μεταφοράς με Αγωγό που δραστηριοποιείται στη μεταφορά αεροπορικών καυσίμων (Jet fuels) από τα Διυλιστήρια στον Αερολιμένα «Ελευθέριος Βενιζέλος».
- Περίπου 6.500 πρατήρια (εκ των οποίων περίπου 500 ανεξάρτητα πρατήρια, δηλ. πρατήρια που δεν φέρουν σήμα εταιρίας εμπορίας).
- Περίπου 1.000 Πωλητές Πετρελαίου Θέρμανσης.
- Δίκτυο αγωγών και περίπου 1.500 Δ.Χ. βυτιοφόρα, 350 Ι.Χ. βυτιοφόρα των Εταιριών Εμπορίας και 8.400 μικρά Ι.Χ. βυτιοφόρα διανομής θέρμανσης χρησιμοποιούνται για τη διακίνηση των καυσίμων

3.4.3 Εξαγωγές και συνεισφορά στην οικονομία

Μια ευεργετική επίδραση από τη δραστηριότητα των ελληνικών διυλιστηρίων αφορά στη συμβολή τους στη συγκράτηση του ελλείμματος στο εμπορικό ισοζύγιο. Με τις εξαγωγές προϊόντων πετρελαίου να φτάνουν το 2012 τα €10,3 δισ. κατευθυνόμενες στην πλειονότητά τους (86%) σε εκτός ΕΕ χώρες, τα ελληνικά διυλιστήρια συνεισέφεραν το 37,5% στο σύνολο των εξαγωγών προϊόντων της χώρας, από 8,4% μια δεκαετία νωρίτερα, χωρίς να έχει παρουσιαστεί αντίστοιχη τάση στο σκέλος των εισαγωγών. Ως αποτέλεσμα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, ο βαθμός κάλυψης των εισαγωγών αργού και προϊόντων πετρελαίου από τις εξαγωγές έχει αυξηθεί από 25% το 2005 σε 42% το 2012.

Από όλα αυτά φαίνεται η ιδιαίτερα σημαντική συνεισφορά των ελληνικών διυλιστηρίων στην ελληνική οικονομία, υπογραμμίζοντας την ανάγκη διαφύλαξης της ανταγωνιστικότητάς τους, ώστε ο κλάδος της διύλισης να συνεχίσει να συμβάλει στην προσπάθεια ανάκαμψης και βιώσιμης ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας.

Οι εξαγωγικές επιδόσεις του κλάδου στήριξαν την ανοδική πορεία των συνολικών εξαγωγών της Ελλάδας τα τελευταία χρόνια της κρίσης συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στην εξισορρόπηση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 96% της κατά 13,4% αύξησης των συνολικών εξαγωγών προϊόντων της χώρας το 2012 (ήτοι 12,8 ποσοστιαίες μονάδες) οφείλεται στην άνοδο των εξαγωγών προϊόντων πετρελαίου.

Η γεωγραφική κατανομή των εξαγωγών προϊόντων πετρελαίου αναδεικνύει τις σημαντικές προκλήσεις που καλούνται να αντιμετωπίσουν τα ελληνικά διυλιστήρια. Η πλειονότητα των εξαγωγών κατευθύνεται σε γειτονικές χώρες που δεν ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η σημαντικότερη εξ αυτών είναι η τουρκική αγορά στην οποία οφείλεται περίπου το 1/3 της αύξησης των εξαγωγών το 2012.

Οι αγορές αυτές όμως είναι διεκδικούμενες και από διυλιστήρια άλλων κοντινών περιοχών, όπως η Μέση Ανατολή και η Ρωσία στις οποίες αναπτύσσεται όπως είδαμε σύγχρονη δυναμικότητα διύλισης. Αυτή η ιδιαιτερότητα, που οφείλεται στη γεωγραφική θέση της Ελλάδας, έχει εξαιρετική σημασία.

Επίπεδο ελληνικών εξαγωγών προϊόντων πετρελαίου το 2012

	2012
Μαυροβούνιο	0.15
Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	0.19
Αίγυπτος	0.20
Ιταλία	0.22
Σαουδική Αραβία	0.28
Κύπρος	0.34
ΗΠΑ	0.35
Βουλγαρία	0.37
Ισραήλ	0.46
Σιγκαπούρη	0.50
Γιβραλτάρ	0.52
FYROM	0.55
Λιβύη	0.61
Λίβανος	0.68
Τουρκία	2,14
Λοιπές	2,81

3.4.4 Τα τωρινά παγκόσμια δεδομένα στον κλάδο της διύλισης

Τα τελευταία χρόνια έχουν σημειωθεί σημαντικές ανακατατάξεις στην παραγωγική δυναμικότητα διύλισης σε διεθνές επίπεδο. Οι ενεργειακές ανάγκες στις αναπτυσσόμενες χώρες του πλανήτη ώθησαν στην κατασκευή νέας ή στην αναβάθμιση υφιστάμενης δυναμικότητας διύλισης. Την περίοδο 2008-2012 η δυναμικότητα διύλισης στην Ασία αυξήθηκε κατά 15%, στη Μέση Ανατολή κατά 8% και στη Ρωσία κατά 6%. Τα νέα διυλιστήρια έχουν αυξημένο δείκτη συνθετότητας (complexity) που τους δίνει τη δυνατότητα να παράγουν προϊόντα υψηλής αξίας, ενώ το μέγεθός τους επιτρέπει την επίτευξη οικονομιών κλίμακας. Περαιτέρω, προσανατολίζονται και στις εξαγωγές προϊόντων, καθώς η τοπική ζήτηση είναι ακόμα μικρότερη από την παραγωγική δυναμικότητα, ενώ το χαμηλότερο σε σχέση με το παρελθόν κόστος θαλάσσιας μεταφοράς, το μικρότερο κόστος ή/και η απουσία κόστους συμμόρφωσης με περιβαλλοντικές ρυθμίσεις, αλλά και το χαμηλότερο κόστος εργασίας επιτρέπουν την ανταγωνιστική τιμολόγηση των προϊόντων.

Αντίθετα, στην Ευρώπη, τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία ένας σημαντικός αριθμός διυλιστηρίων έκλεισε, ενώ άλλα αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο πρόωρης παύσης λειτουργίας, καθώς οι αναπτυσσόμενες χώρες αναπτύσσουν τη δική τους δυναμικότητα διύλισης και διεισδύουν με εναλλακτικά καύσιμα. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση η δυναμικότητα διύλισης μειώθηκε κατά 5,5% το 2012 σε σύγκριση με το 2008, ενώ περαιτέρω μείωση σημειώθηκε το 2013. Έτσι, αρκετά διυλιστήρια παραμένουν σε αδράνεια ή υπολειτουργούν καθώς μεγάλοι καταναλωτές όπως η Κίνα και η Ινδία προτιμούν να εισάγουν αργό πετρέλαιο αντί για προϊόντα πετρελαίου και να παράγουν μόνοι τους τα τελικά προϊόντα, ενώ παράλληλα οι παραγωγοί στη Μέση Ανατολή προτιμούν να εξάγουν τελικά προϊόντα αντί για αργό. Επιπλέον, αυξανόμενο μερίδιο υγρών καυσίμων από την άντληση φυσικού αερίου (natural gas liquids) διατίθενται απευθείας στις αγορές ως υποπροϊόντα, υποκαθιστώντας προϊόντα διύλισης.

Οι συνθήκες αυτές εκθέτουν πολλά διυλιστήρια στον κίνδυνο οριστικής παύσης λειτουργίας, με το μεγαλύτερο ποσοστό της υπό απειλή δυναμικότητας να βρίσκεται στην Ευρώπη. Την ίδια στιγμή, η δομή του διεθνούς εμπορίου πετρελαιοειδών έχει μεταβληθεί με τις ροές diesel/jet fuel από τις ΗΠΑ και την Ασία να καλύπτουν το έλλειμμα προσφοράς στην Ευρώπη και τη ζήτηση για βενζίνες να συρρικνώνεται. Τα πιο ευάλωτα διυλιστήρια στην Ευρώπη είναι τα παλαιότερα που δεν έχουν αναβαθμιστεί και στηρίζονται περισσότερο στις εξαγωγές βενζίνης.

Οι πιέσεις αυτές δεν φαίνεται υπό τις παρούσες συνθήκες ότι θα μετριαστούν μεσοπρόθεσμα. Οι προβλέψεις για την προσθήκη δυναμικότητας διύλισης τα επόμενα χρόνια δείχνουν ότι η αναδιάρθρωση της δυναμικότητας σε διεθνές επίπεδο θα συνεχιστεί με επέκταση κυρίως σε Κίνα, Ινδία, Μέση Ανατολή και Ρωσία και μείωση σε Ευρώπη και Ωκεανία.

Μεταβολή της δυναμικότητας διύλισης, 2008-2012 (σε χιλ. βαρέλια ανά ημέρα)

Μεταβολή διυλιστικής δυναμικότητας στην Ευρώπη και Ευρασία

Ελλάδα	73
Ιταλία	-196
Ολλανδία	-5
Ισπανία	175
Βέλγιο	46
Ηνωμένο Βασίλειο	-197
Νορβηγία	0
Γερμανία	-270
Γαλλία	-493
Σουηδία	12
Τουρκία	0
Ρωσία	332
Λοιπή Ευρώπη και Ευρασία	-225

Μεταβολή διυλιστικής δυναμικότητας σε παγκόσμιο επίπεδο

Ευρώπη και Ευρασία	-747
Αφρική	202
Ασία & Ωκεανία	4008
Μέση Ανατολή	583
Κεντρική και Νότια Αμερική	-745
Βόρεια Αμερική	-29

3.4.5 Εγχώρια ζήτηση και παραγωγή

Η ζήτηση πετρελαιοειδών στην ελληνική αγορά, μετά την κορύφωσή της το 2007, έχει υποχωρήσει δραματικά αντιστρέφοντας μια μακροχρόνια ανοδική τάση η οποία ήταν στενά συνδεδεμένη με τη μεγέθυνση της ελληνικής οικονομίας. Εκτός από την παρατεταμένη ύφεση της οικονομίας, στη μείωση της εγχώριας ζήτησης συνέβαλαν οι δραστικές αυξήσεις της φορολογίας στα καύσιμα, η υποκατάσταση με άλλα καύσιμα και πηγές ενέργειας, οι ήπιες κλιματικές συνθήκες και οι προσπάθειες εξοικονόμησης ενέργειας.

Από το 2008 που ξεκίνησε η ύφεση της ελληνικής οικονομίας μέχρι το 2013 τόσο οι πωλήσεις προϊόντων πετρελαίου στην εσωτερική αγορά, όσο και οι διεθνείς πωλήσεις (καύσιμα ποντοπόρου ναυτιλίας και αεροπορικά καύσιμα) καταγράφουν αρνητική μεταβολή με ποσοστά που κυμαίνονται από -23% για το ναυτιλιακό ντίζελ έως -70% για το πετρέλαιο θέρμανσης. Ο όγκος πωλήσεων μειώθηκε συνολικά κατά 38% με το μεγαλύτερο μέρος της μείωσης να αφορά στα προϊόντα που απευθύνονται στην εσωτερική αγορά (βενζίνες, πετρέλαιο κίνησης και θέρμανσης), οι πωλήσεις των οποίων επηρεάστηκαν ιδιαίτερα από τις αυξήσεις των συντελεστών των ειδικών φόρων κατανάλωσης (ΕΦΚ), του ΦΠΑ και των τελών κυκλοφορίας που οδήγησαν σε μείωση της χρήσης των αυτοκινήτων.

Η πιο σημαντική μεταβολή σημειώθηκε στο πετρέλαιο θέρμανσης, κυρίως λόγω της εξίσωσης του συντελεστή ΕΦΚ με εκείνον του πετρελαίου (diesel) κίνησης το 2012, η οποία οδήγησε σε κατακόρυφη άνοδο των τιμών του προϊόντος. Ο περιορισμός του παράνομου εμπορίου επέτρεψε ωστόσο την αύξηση των πωλήσεων πετρελαίου κίνησης το 2013 κατά περίπου 8%, η οποία περιόρισε το συνολικό ρυθμό μείωσης των πωλήσεων. Στα υπόλοιπα προϊόντα οι ρυθμοί μείωσης των πωλήσεων επιβραδύνθηκαν το 2013, ενώ η συνολική ζήτηση αναμένεται να σταθεροποιηθεί το 2014, εφόσον σταθεροποιηθεί η εγχώρια οικονομία και παραμείνουν αμετάβλητες οι διεθνείς τιμές ενέργειας και οι φόροι στα καύσιμα.

Πωλήσεις στην Εσωτερική και Διεθνή αγορά, 2007-2013εκτ. (σε χιλιάδες τόνους)

Εσωτερική αγορά	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2013/12	2013/08
								Μεταβολή %	
Άλλα προϊόντα	3759	3797	3213	2490	2279	2185	2238	2%	-41%
Πετρέλαιο θέρμανσης	3480	3017	3353	2932	2883	1971	915	-54%	-70%
Diesel κίνησης	2717	2976	2837	2518	2224	2063	2237	8%	-25%
Βενζίνες	3956	3931	4064	3722	3328	2898	2666	-8%	-32%
Σύνολο	13912	13721	13467	11662	10714	9117	8056	-12%	-41%

Διεθνής Αγορά									
Ναυτιλιακό Μαζούτ	3296	3291	2988	2824	2809	2392	2261	-5%	-31%
Ναυτιλιακό Diesel	655	581	592	603	490	468	449	-4%	-23%
Καύσιμα αεριοθωμένων	1074	1056	992	883	915	813	786	-3%	-26%
Σύνολο	5025	4928	4572	4310	4214	3673	3496	-5%	-29%

Γενικό Σύνολο	18937	18649	18039	15972	14928	12790	11552	-10%	-38%
----------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	------	------

Παρόλο που η εγχώρια ζήτηση είχε αρνητική εξέλιξη, το επίπεδο δραστηριότητας των ελληνικών διυλιστηρίων διατηρήθηκε σε υψηλό επίπεδο, με εξαίρεση το 2011. Η μείωση της παραγωγής το 2011 ήταν πρόσκαιρη και εν μέρει οφείλεται στις εργασίες αναβάθμισης στο διυλιστήριο των ΕΛΠΕ στην Ελευσίνα. Το 2012, στη διάρκεια του οποίου η εγχώρια ζήτηση συρρικνώθηκε κατά 21%, σημειώθηκε ιστορικά υψηλό επίπεδο παραγωγής προϊόντων πετρελαίου. Η διατήρηση του επιπέδου δραστηριότητας οφείλεται στην αλματώδη αύξηση των εξαγωγών, οι οποίες το 2012 υποσκέλισαν ακόμα και τη συνολική εγχώρια τελική ζήτηση (περιλαμβανομένων των πωλήσεων καυσίμων στην ναυτιλία).

Ως αποτέλεσμα αυτών των κινήσεων το εμπορικό ισοζύγιο (όγκος εξαγωγών μείον εισαγωγές) προϊόντων πετρελαίου, μετά από μια μακρά περίοδο ισορροπημένων μεταβολών χωρίς σαφή τάση, από το 2010 γίνεται έντονα πλεονασματικό. Το 2012 (έτος δραστηρικής μείωσης της εγχώριας ζήτησης) το εμπορικό πλεόνασμα στα προϊόντα πετρελαίου υπερδιπλασιάστηκε και ο βαθμός εξωστρέφειας του κλάδου (εξαγωγές / παραγωγή) ξεπέρασε το 50%

3.5 ΤΡΟΦΙΜΑ - ΠΟΤΑ - ΚΑΠΝΟΣ

Όπως είδαμε σε σύγκριση με την ΕΕ-27 κατά μέσο όρο, ο τομέας των τροφίμων στην Ελλάδα έχει μεγαλύτερη συμβολή στον τομέα της μεταποίησης, όσον αφορά τον αριθμό των επιχειρήσεων, τον κύκλο εργασιών, την αξία της παραγωγής, την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία και τον αριθμό των απασχολούμενων, παρά το γεγονός ότι είναι ο πρώτος τομέας και στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε όλες τις παραπάνω κατηγορίες, εκτός από τον αριθμό των επιχειρήσεων, όπου πρώτα εμφανίζονται τα Μεταλλικά προϊόντα. Το μεγαλύτερο μερίδιο του ελληνικού κλάδου τροφίμων στην μεταποίηση αντανακλά αφενός την εγχώρια δυναμική του, την οποία αντλεί και από τη σύνδεσή του με τον τουρισμό, τα ξενοδοχεία και εστιατόρια , αφετέρου όμως και την υπόανάπτυξη των άλλων κλάδων του εγχώριου τομέα της μεταποίησης.

3.5.1 Αξία Παραγωγής. Τρόφιμα, Ποτά, Καπνός 2000-2011 (εκατ. €)

Παραγωγή	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Τρόφιμα, Ποτά, Καπνός	13.336	14.670	14.607	14.976	15.542	14.325	14.374	15.461	15.489	16.969	16.292	16.456
Σύνολο Μεταποίησης	43.700	46.952	46.852	48.622	50.577	53.550	58.447	61.446	65.647	57.430	59.275	59.443
Σύνολο 64	216.062	231.103	249.130	268.157	286.851	315.272	345.142	370.374	383.733	374.009	351.385	335.234

κλάδων													
% Σύνολο Μεταποίησης	30,5%	31,2%	31,2%	30,8%	30,7%	26,7%	24,6%	25,2%	23,6%	29,5%	27,5%	27,7%	
% στο σύνολο δραστηριοτή- των	6,2%	6,3%	5,9%	5,6%	5,4%	4,5%	4,2%	4,2%	4,0%	4,5%	4,6%	4,90%	

Ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές												
Τρόφιμα, Ποτά, Καπνός	10%	-0,4%	2,5%	3,8%	-7,8%	0,3%	7,6%	0,2%	9,6%	-4,0%	1,0%	
Σύνολο Μεταποίησης	7,4%	-0,2%	3,8%	4,0%	5,9%	9,1%	5,1%	6,8%	-12,5%	3,2%	0,3%	
Σύνολο 64 κλάδων	7,0%	7,8%	7,6%	7,0%	9,9%	9,5%	7,3%	3,6%	-2,5%	-6,0%	-4,6%	

3.5.2 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (σε βασικές τιμές). Τρόφιμα, Ποτά, Καπνός 2000-2011 (εκατ.€)

Προστιθέμενη Αξία (ακαθ.)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Τρόφιμα, Ποτά, Καπνός	3.538	3.703	3.451	3.632	4.142	3.904	3.973	4.287	4.323	6.510	6.592	5.903
Σύνολο Μεταποίησης	13.085	13.696	13.470	14.183	15.109	16.428	17.612	18.282	18.246	18.242	19.412	16.804
Σύνολο 64 κλάδων	120.383	128.968	139.115	154.304	166.540	172.595	183.659	195.622	205.035	205.901	195.222	183.137
% Σύνολο Μεταποίησης	27,0%	27,0%	25,6%	25,6%	27,4%	23,8%	22,6%	23,5%	23,7%	35,7%	34,0%	35,1%
% στο σύνολο δραστηριοτή- των	2,9%	2,9%	2,5%	2,4%	2,5%	2,3%	2,2%	2,2%	2,1%	3,2%	3,4%	3,2%
Ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές												
Τρόφιμα, Ποτά, Καπνός	4,7%		-6,8%	5,2%	14,0%	-5,7%	1,8%	7,9%	0,8%	50,6%	1,3%	-10,5%
Σύνολο Μεταποίησης	4,7%		-1,7%	5,3%	6,5%	8,7%	7,2%	3,8%	-0,2%	0,0%	6,4%	-13,4%
Σύνολο 64 κλάδων	7,1%		7,9%	10,9%	7,9%	3,6%	6,4%	6,5%	4,8%	0,4%	-5,2%	-6,2%

3.5.3 Η Ιστορία της ελληνικής βιομηχανίας τροφίμων

Η ελληνική βιομηχανία ειδών διατροφής αρχίζει να αναπτύσσεται από τα μέσα της δεύτερης δεκαετίας του 20ου αιώνα. Παίζει δε ξεκάθαρο οικονομικό ρόλο στην εθνική οικονομία, η οποία είναι αγροτική και έντονα κατακερματισμένη. Ο λόγος που η διατροφή έπαιξε σημαντικό ρόλο στην Ελλάδα του 1920 πρέπει να αποδοθεί στο γεγονός ότι, στα μέσα της δεκαετίας του 1920, επιτάχθηκαν και απαλλοτριώθηκαν σχεδόν δέκα εκατομμύρια στρέμματα καλλιεργήσιμων εκτάσεων σε όλη την χώρα και διατέθηκαν για την αποκατάσταση προσφύγων και γηγενών. Η διανομή της γης είχε ως αποτέλεσμα να καλλιεργηθούν εδάφη που πρώτα χρησιμοποιούνταν ως βοσκές ή έμεναν ακαλλιεργήτα και να αυξηθεί σημαντικά η παραγωγή, ιδιαίτερα των σιτηρών. Στην Μακεδονία, στην Θεσσαλία και στην Ήπειρο, οι εκτάσεις που καλλιεργήθηκαν με σιτηρά διπλασιάστηκαν από το 1915 έως το 1932. Ποσοστό 93% της αύξησης στην καλλιέργεια σίτου προήλθε από τις περιοχές στις οποίες η γη διενεμήθη στους ακτήμονες.

Αλλά ο βασικός λόγος ανάπτυξης της βιομηχανίας της διατροφής ήταν η αύξηση του πληθυσμού και, κατά συνέπεια, της ζήτησης.

Θα πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι η αυξημένη ροπή του καταναλωτικού κοινού στην κατανάλωση δημητριακών ευνοεί την ανάπτυξη της αλευροβιομηχανίας, που είναι και ο πρώτος σε δύναμη κλάδος των ειδών διατροφής.

Αντίθετα προς το κρέας, η κατά κεφαλήν κατανάλωση δημητριακών στην Ελλάδα φθάνει τα 163 κιλά το 1932 και είναι η υψηλότερη στην Ευρώπη, όπου ο μέσος όρος βρίσκεται στα 100 κιλά περίπου. Το 1938, η παραγωγή σίτου έχει φθάσει τους 900.000 τόνους και την μερίδα του λέοντος στην αγορά κατέχουν οι βιομηχανικές επιχειρήσεις Αλλατίνη, Μύλοι Αγίου Γεωργίου, Λούλης και Ευρώτας. Παράλληλη με αυτήν της αλευροποιίας είναι και η ανάπτυξη των ορυζόμυλων και των βιομηχανιών αμύλου και γλυκόζης. Το πρώτο γνωστό εργοστάσιο επεξεργασίας ορύζης στην Ελλάδα ήταν των Μπενβενίστε, Νατζαρί και Σια, το οποίο ιδρύθηκε το 1905 στην Θεσσαλονίκη και καταστράφηκε από μεγάλη πυρκαϊά το 1914. Ακολούθησαν οι ιδρύσεις των εργοστασίων Ελληνικοί Ορυζόμυλοι ΑΕ, Εταιρεία Καλλιέργειας και Βιομηχανίας Ορύζου ΑΕ και Μαργαριτώφ ΑΕ. Στα προϊόντα αμύλου και γλυκόζης πριν τον Πόλεμο δεσπόζουν οι εταιρείες ΑΒΕΖΑΠ και ΒΙΑΜΥΛ ΑΕ την οποία ίδρυσε ο Σπύρος Κουβερτάρης (1897-1964).

Βιομηχανικές μονάδες αναπτύσσονται επίσης τους τομείς των ζυμών αρτοποιίας, ζάχαρης, σοκολάτας και ζαχαρωδών, ζυμαρικών, καφέ. Γνωστές εταιρείες του κλάδου αυτού υπήρξαν και είναι η Ζύμαι Αρτοποιίας Νικολάου ΑΕ (ΖΑΝΑΕ), η ΖΑΑΕ Χημικά Εργοστάσια, η ΙΟΝ ΑΕ, η Φλόκας, η Παυλίδης, η Ανώνυμος Βιομηχανική Εταιρεία Ζυμαρικών (ΑΒΕΖ) και η Ανώνυμος Βιομηχανική Εταιρεία Σακχαροπύκτων «Ήλιος», η οποία ωστόσο τέθηκε σε εκκαθάριση το 1939.

Η ανοδική πορεία της ελληνικής βιομηχανίας ειδών διατροφής ανεκόπη στην διάρκεια της

γερμανικής κατοχής, όπου διάφοροι νόμοι (Α.Ν.424/1941) περιόρισαν τις βιομηχανικές εργασίες, με αποτέλεσμα την γενίκευση της ανεργίας στον κλάδο η οποία διευκόλυνε, ωστόσο, τις αρχές κατοχής να προσελκύουν Έλληνες εργάτες, λόγω ανέχειας, στα πολιτικά εργοστάσια της Γερμανίας. Υπό τις ανωτέρω συνθήκες, όπως προκύπτει από στοιχεία του περιοδικού «Βιομηχανική Επιθεώρησης», ο βιομηχανικός δείκτης παραγωγής με βάση το 1938, είχε υποχωρήσει το 1945 στο 33% και ο αντίστοιχος δείκτης των ειδών διατροφής είχε περιορισθεί στο 50%.

Την γερμανική κατοχή ακολούθησε ο εμφύλιος πόλεμος, με αποτέλεσμα η Ελλάδα να βρεθεί πολύ πίσω από τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες σε επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, που αποτελούσαν και την βασική προϋπόθεση για την βιομηχανική και συνολική οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί ότι, αρνητικό ρόλο στην βιομηχανική ανάπτυξη της Ελλάδας, έπαιξε και η άναρχη ανάπτυξη του οικιστικού τομέα, η οποία, πέρα από την υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος, συνέβαλε και στην έναντι της Ευρώπης καθυστέρηση της ελληνικής βιομηχανίας. Ο οικιστικός τομέας απορρόφησε ποσοστό 33,8% των συνολικών επενδύσεων την περίοδο 1949-1952, ανήλθε σε 51% την περίοδο 1953-1956, υποχώρησε στο 42,4% την περίοδο 1957-1960, για να ανακάμψει σε 45,5% την επόμενη πενταετία. Το φαινόμενο αυτό υπήρξε μοναδικό στην Ευρώπη, αφού καμμία άλλη χώρα δεν διέθεσε ποσοστό μεγαλύτερο του 24% (εν προκειμένω η Ιταλία) στον οικιστικό τομέα.

Η άμεση επίδραση του επενδυτικού ελλείμματος στην Ελλάδα είχε ως συνέπεια την ελλιπή επένδυση στον δευτερογενή τομέα. Για παράδειγμα, το 1961 μόνον το 11% της συνολικής ιδιωτικής επένδυσης στην Ελλάδα κατευθύνθηκε στον δευτερογενή τομέα –έναντι 33% της Αυστρίας, 32% της Γερμανίας, 30,4% της Βρετανίας, 27% της Γαλλίας, 27% της Ιταλίας, 24% της Πορτογαλίας. Επόμενον ήταν η κατάσταση αυτή να επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό την εξέλιξη της ελληνικής βιομηχανίας, η οποία, επιπροσθέτως, από την δεύτερη πετρελαϊκή κρίση (1979) και μετά μπήκε σε φάση κάμψης των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου.

Το αρνητικό αυτό κλίμα αρχίζει να αλλάζει από το 1957 και μετά, αλλά στο διάστημα που μεσολάβησε η ελληνική μεταποίηση είχε χάσει έδαφος. Σαφώς δε, η πορεία αυτή επηρέασε αρνητικά και την απασχόληση, με άμεση συνέπεια την εντυπωσιακή άνοδο των αυτοαπασχολούμενων στην χώρα μας.

Μεταπολεμικά, πάντως, παρατηρούνται στην Ελλάδα σημαντικές αλλαγές στον τρόπο διατροφής των Ελλήνων, γίνονται σοβαρές ανακατατάξεις στην λιανική πώληση ειδών διατροφής και, σταδιακά, με την άνοδο του βιοτικού επιπέδου, αλλάζουν άρδην και οι καταναλωτικές συνήθειες. Οι Έλληνες παύουν να είναι λιτοδίαιτοι και υιοθετούν τρόπους κατανάλωσης που τους φέρνουν πολύ κοντά στα δυτικοευρωπαϊκά πρότυπα. Αυξάνεται έτσι η κατά κεφαλήν δαπάνη για

κατανάλωση κρέατος, πουλερικών και γαλακτοκομικών προϊόντων, ενώ νέα είδη διατροφής –σνακ, πατατάκια, καραμέλες, γκοφρέτες, τσιγλες κλπ– κερδίζουν συνεχώς έδαφος στην καθημερινή διατροφική δαπάνη.

Όλες οι παραπάνω εξελίξεις προκαλούν σοβαρές αλλαγές στην εγχώρια βιομηχανία ειδών διατροφής, με κάποιους κλάδους της να παρακμάζουν και άλλους να αναπτύσσονται με ρυθμούς μεγαλύτερους από τους μέσους του συνόλου της ελληνικής μεταποίησης.

Ενώ κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου η βιομηχανία τροφίμων κατείχε την δεύτερη θέση στο σύνολο της ελληνικής μεταποίησης μετά την κλωστοϋφαντουργία, στο τέλος του 20ου αιώνα είχε κατακτήσει τα πρωτεία με τάσεις περαιτέρω ανόδου.

Ήδη, το 1980, η ελληνική βιομηχανία τροφίμων συνεισέφερε ποσοστό 16,5% του εθνικού βιομηχανικού προϊόντος, προηγούμενη όλων των άλλων κλάδων της μεταποίησης. Κατείχε ακόμη την δεύτερη θέση σε αριθμό αυτοαπασχολούμενων και στην προστιθέμενη αξία, με ποσοστά 13% και 24% αντιστοίχως. Αλλά εκείνο που προσδιόριζε τον στρατηγικό ρόλο της ήταν η ολοένα και μεγαλύτερη αλληλεξάρτηση του συγκεκριμένου τομέα και της γεωργίας, αφού συνεχώς μεγαλύτερο τμήμα της γεωργικής παραγωγής αποτελούσε πρώτη ύλη της βιομηχανίας τροφίμων, ως αντικείμενο μεταποίησης και τυποποίησης από αυτήν.

Τα ποσοτικά μεγέθη καταμαρτυρούν την μεγάλη πρόοδο της ελληνικής βιομηχανίας ειδών διατροφής. Από 103 ανώνυμες εταιρείες που υπήρχαν στον κλάδο αυτόν το 1939, σήμερα, μετά από εβδομήντα και πλέον χρόνια, ο αριθμός πλησιάζει τις 2.000 επιχειρήσεις (από τις οποίες, δύο στις τρεις είναι κερδοφόρες).

3.5.4 Η σημασία Τροφίμων και Ποτών στην εγχώρια και ευρωπαϊκή αγορά

Ο ρόλος της βιομηχανίας τροφίμων και ποτών είναι θεμελιώδης για την ελληνική οικονομία και την ελληνική μεταποιητική βιομηχανία. Η ελληνική βιομηχανία Τροφίμων και Ποτών συνιστά σταθερά έναν από τους πιο σημαντικούς τομείς του δευτερογενή τομέα της εγχώριας οικονομίας και μία από τις κινητήριες δυνάμεις της ελληνικής μεταποίησης, με τις εξελίξεις γύρω από αυτή να επηρεάζουν σημαντικά και το σύνολο της ελληνικής παραγωγής. Η ελληνική βιομηχανία Τροφίμων και Ποτών είναι μια δυναμική, ανταγωνιστική και εξωστρεφής βιομηχανία, με σημαντικές επενδύσεις και επιχειρηματική δραστηριότητα στην Ελλάδα, τα Βαλκάνια και σε όλη την Ευρώπη, ενώ οι δυνατότητες περαιτέρω ανάπτυξης της είναι μεγάλες και μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην τόνωση της ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας σε αυτή τη δύσκολη περίοδο. Η συμβολή της βιομηχανίας Τροφίμων και Ποτών στα κύρια διαθρωτικά μεγέθη της είναι εξαιρετική καθώς

καλύπτει το 20% του συνόλου των επιχειρήσεων της μεταποίησης και είναι ο μεγαλύτερος εργοδότης της, αφού σε αυτήν απασχολείται το 25% του συνόλου των απασχολουμένων στην παραγωγή. Η παρουσία του τομέα είναι επίσης ζωτικής σημασίας υπό καθαρά οικονομικούς όρους, δηλαδή ως προς την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία και τον κύκλο εργασιών, καλύπτοντας το 30% και 25% αντίστοιχα στο σύνολο Μεταποίησης. Το 2009, όταν ξεκίνησε η υφεσιακή πορεία της εγχώριας οικονομίας, ο κλάδος υπέστη ισχυρό πλήγμα σε όρους απασχόλησης, ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας, πωλήσεων, ακαθάριστης αξίας παραγωγής και επενδύσεων, σημειώνοντας πτώση σε αυτά τα μεγέθη. Ωστόσο, η μείωση αυτή προήλθε όχι τόσο από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, αλλά από τις πολύ μικρές, κάτω των 10 εργαζόμενων, οι οποίες αποτελούν και την συντριπτική πλειονότητα, τόσο στη βιομηχανία Τροφίμων (95%), όσο και στα Ποτά (90 %).

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η βιομηχανία Τροφίμων και Ποτών βιομηχανία συνιστά έναν από τους μεγαλύτερους τομείς της μεταποιητικής βιομηχανίας όσον αφορά τον κύκλο εργασιών, την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία, τον αριθμό των επιχειρήσεων και την απασχόληση, ενώ αναδεικνύεται σταθερά ανάμεσα στους πρώτους κλάδους σε σχέση με τους άλλους σημαντικούς τομείς της ευρωπαϊκής οικονομίας, όπως η αυτοκινητοβιομηχανία, τα χημικά, τα βιομηχανικά μηχανήματα και ο εξοπλισμός και τα μεταλλικά προϊόντα. Σε όρους πωλήσεων και απασχόλησης στη βιομηχανία Τροφίμων και Ποτών σε επίπεδο χωρών, η Γερμανία έχει σταθερά το προβάδισμα,

- ακολουθούμενη από τη Γαλλία, την Ιταλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ισπανία. Οι χώρες αυτές καλύπτουν συνολικά το 65-70% του Κύκλου εργασιών των χωρών της ΕΕ τα τελευταία χρόνια. Ο συνολικός κύκλος εργασιών της ευρωπαϊκής βιομηχανίας τροφίμων και ποτών καλύπτει το 16% της συνολικής ευρωπαϊκής παραγωγής (στοιχεία 2010), ενώ η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του τομέα καλύπτει περίπου το 14%, αποσπώντας έτσι το μεγαλύτερο μερίδιο σε όρους προστιθέμενης αξίας από κάθε άλλο τομέα της ευρωπαϊκής μεταποίησης. Επιπλέον, συνολικά οι ετήσιες μειώσεις σε θεμελιώδη μεγέθη των επιχειρήσεων του κλάδου στα τρόφιμα είναι λιγότερο έντονη σε σχέση με την αντίστοιχη στο σύνολο της μεταποίησης, ακόμη και μετά την οικονομική κρίση της Ευρωζώνης. Η βιομηχανία Τροφίμων και Ποτών παραμένει ο μεγαλύτερος εργοδότης στον τομέα της μεταποίησης, καθώς απασχολεί περίπου πέντε εκατομμύρια άτομα, δηλαδή το 16% του συνόλου των εργαζομένων στην ευρωπαϊκή βιομηχανία, στο 13% όλων των ευρωπαϊκών μεταποιητικών επιχειρήσεων

3.5.5 Ο αγροτοδιατροφικός τομέας

Ο αγροδιατροφικός τομέας της οικονομίας καλύπτει τρεις διακριτούς αλλά και αλληλοσυνδεδεμένους τομείς οικονομικής δραστηριότητας:

- Την αγροτική παραγωγή όπου παράγεται το σύνολο των τροφίμων , είτε σαν τελικών προϊόντων είτε σαν πρώτη υλη για τα μεταποιημένα τρόφιμα (πρωτογενής τομέας)
- Την μεταποίηση τροφίμων όπου επεξεργάζεται, μεταποιεί, τυποποιεί, και διακινεί τα τρόφιμα είτε στην τελική τους μορφή είτε σε ημιέτοιμη μορφή για περαιτέρω επεξεργασία από άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες τροφίμων (δευτερογενής τομέας)
- Την εμπορία & διάθεση τροφίμων όπου τα τρόφιμα διανέμονται μέσω χονδρεμπορίου και λιανεμπορίου προς κατανάλωση στο σπίτι ή σε εστιατόρια, ξενοδοχεία κλπ (τριτογενής τομέας)

Η σημασία του αγροδιατροφικού τομέα στην οικονομική δραστηριότητα της χώρας είναι εμφανής και μόνο από το γεγονός πως πάνω από 1 εκατομμύριο επιχειρήσεις /εκμεταλλεύσεις και πάνω από 2 εκατομμύρια άτομα εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα σε αυτόν, δημιουργώντας προστιθέμενη αξία ύψους 17,3 δις Ευρώ. Στη μεταποίηση, παρότι δραστηριοποιείται μόλις το 1,6% των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων , δημιουργείται το 25,5% της προστιθέμενης αξίας.

3.5.6 Βασικά διαθρωτικά στοιχεία ανά υποκλάδο στη Βιομηχανία Τροφίμων και Ποτών 2008 - 2010

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται τα βασικά διαθρωτικά στοιχεία και τα αντίστοιχα μερίδια των υποκλάδων του τομέα της μεταποίησης τροφίμων ανά έτος, από το 2008 έως το 2010.

Έτσι, σχετικά

- με τον αριθμό των επιχειρήσεων, ο υποκλάδος Παραγωγή ειδών αρτοποιίας και αλευρωδών προϊόντων (10.7) κατέχει το μεγαλύτερο ποσοστό επί του συνολικού αριθμού επιχειρήσεων στα Τρόφιμα, το οποίο φθάνει περίπου το 63% κατά μέσο όρο την περίοδο 2008-2010. Δεύτερος κατά σειρά υποκλάδος σε όρους αριθμού επιχειρήσεων το 2008 είναι η Παραγωγή φυτικών και ζωικών ελαίων και λιπών (10.4), με ποσοστό ως προς το σύνολο το οποίο δεν διαφέρει σε σχέση με το 2010 (περίπου 13%). Στο σύνολο των Τροφίμων (χωρίς τα ποτά), ο αριθμός των επιχειρήσεων φθάνει τις 15.325 το 2010, σύμφωνα με τα

στοιχεία της ΕΒΕ, παρουσιάζοντας μικρή πτώση της τάξης του 1% σε σχέση με το 2008.

Στα Ποτά αντίθετα, ο αντίστοιχος αριθμός των επιχειρήσεων το 2008 ήταν 868 και το 2010 έφθανε τις 918 επιχειρήσεις, παρουσιάζοντας συνολική ετήσια αύξηση της τάξης του 5,8%.

- **Αξία παραγωγής (ακαθ.)** είναι ο υποκλάδος Παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων (10.5) που κατέχει την πρωτιά, με ποσοστό 25,2% το 2008, ενώ ακολουθεί η Παραγωγή ειδών αρτοποιίας και αλευρωδών προϊόντων με 21% το ίδιο έτος. Η ακαθάριστη αξία παραγωγής των Γαλακτοκομικών προϊόντων παραμένει η υψηλότερη και το 2009 (24,3%), αλλά μειώνεται στο 18,6% το 2010, όταν η συμβολή της Παραγωγής ειδών αρτοποιίας και αλευρωδών προϊόντων φθάνει στο 27,4% του συνόλου των τροφίμων. Σωρευτικά, από το 2008 έως το 2010, η ακαθάριστη αξία παραγωγής στα Τρόφιμα αυξήθηκε κατά 6% και στα Ποτά μειώθηκε κατά 4,5%.
- Σε όρους **Κύκλου εργασιών** του τομέα των Τροφίμων, είναι και πάλι τα Γαλακτοκομικά προϊόντα που κατέχουν τα πρωτεία, συμβάλλοντας κατά το ¼ στο συνολικό κύκλο εργασιών στα Τρόφιμα το 2008, με την Παραγωγή ειδών αρτοποιίας και αλευρωδών προϊόντων να ακολουθεί με 21,7%. Το 2009, οι δύο αυτοί υποκλάδοι κατέχουν ο καθένας από ένα 23% του συνολικού κύκλου εργασιών στα Τρόφιμα, ενώ το 2010, το μερίδιο της Παραγωγής ειδών αρτοποιίας και αλευρωδών προϊόντων αυξάνεται σε 27,8%, με το αντίστοιχο στα Γαλακτοκομικά προϊόντα να μειώνεται στο 19% του συνολικού κύκλου εργασιών. Στο σύνολο των Τροφίμων, ο κύκλος εργασιών αυξήθηκε κατά 5% από το 2008 έως το 2010, ενώ στα Ποτά, έναν από τους πιο διακεκριμένους υποκλάδους σε όρους κύκλου εργασιών, μειώθηκε κατά 2,5%.
- Ως προς την **Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία**, την πρωτιά κατέχει το 2008 η Παραγωγή ειδών αρτοποιίας και αλευρωδών προϊόντων (25,4%), με την Παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων να ακολουθεί, (23,2%). Το 2010, το μερίδιο της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας στα Γαλακτοκομικά έχει μειωθεί στο 17% του συνόλου των Τροφίμων (εκτός ποτών), ενώ το αντίστοιχο ποσοστό της Παραγωγής ειδών αρτοποιίας και αλευρωδών προϊόντων έχει αυξηθεί σημαντικά, φθάνοντας στο 32,8% του συνόλου. Στο σύνολο των Τροφίμων, η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία έχει σωρευτικά αυξηθεί κατά 14% από το 2008 έως το 2010, ενώ στα Ποτά, από τους σημαντικότερους υποκλάδους και σε όρους προστιθέμενης αξίας, η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία έχει μειωθεί οριακά κατά το εξεταζόμενο διάστημα (-1%).
- σε όρους **παραγωγικότητας της εργασίας** (ακαθάριστη προστιθέμενη αξία ανά εργαζόμενο) ανά υποκλάδο σε σχέση με την ΕΕ -27, τη μεγαλύτερη διαφορά υπέρ της

εγχώρια και της μέσης ευρωπαϊκής παραγωγικότητας εμφανίζει ο υποκλάδος των Ποτών (κατά €27.4 ανά εργαζόμενο), με τον κλάδο Επεξεργασίας και συντήρησης κρέατος και παραγωγής προϊόντων κρέατος να ακολουθεί. Υψηλότερη είναι και η εγχώρια παραγωγικότητα της εργασίας σε σχέση με τη μέση ευρωπαϊκή και στην Παραγωγή ειδών αρτοποιίας και αλευρωδών προϊόντων και ελαφρώς υψηλότερη και στα Γαλακτοκομικά προϊόντα (Διάγραμμα 7). Αντίθετα, στους υπόλοιπους υποκλάδους και περισσότερο στην Παραγωγή προϊόντων αλευρομύλων, αμύλων και προϊόντων αμύλου και την Παραγωγή παρασκευασμένων ζωοτροφών, η μέση ευρωπαϊκή παραγωγικότητα της εργασίας ξεπερνά την αντίστοιχη εγχώρια. Παρόλα αυτά, είναι σημαντικό το γεγονός ότι στο σύνολο των Τροφίμων, αλλά και στα Ποτά, η εγχώρια παραγωγικότητα της εργασίας ξεπερνά την αντίστοιχη μέση ευρωπαϊκή (κατά €3.2 ανά εργαζόμενο).

Ο κλάδος της μεταποίησης τροφίμων και ποτών, στον οποίο εμείς εστιάζουμε αποτελείται από δέκα βασικούς υπο-κλάδους (κατά ΣΤΑΚΟΔ)

Διαθρωτικά Στοιχεία και μερίδια υποκλάδων στα Τρόφιμα και τα Ποτά 2008

Κω- δι- κός	ΣΤΑΚΟΔ	Αριθμός επιχει- ρήσεων	% επί της τροφίμων	Αξία παραγωγής (ακαθ.)	% σύνολο τροφίμων	Κόστος εργαζομένων	% σύνολο τροφίμων	Προστιθέ- μενη Αξία (ακαθ.)	% σύνολο τροφίμων
10.1	Επεξεργα- σία & συντήρηση κρέατος & παραγωγή προϊόντων κρέατος	510	3,3%	902.278.469	9,3%	851.084.289	9,2%	338.857.585	9,70%
10.2	Επεξεργα- σία και συντήρηση ψαριών, καρκινο- ειδών και μαλακίων	81	0,5%	147.755.356	1,5%	143.133.007	1,5%	61.686.562	1,80%
10.3	Επεξεργα- σία και συντήρηση φρούτων & λαχανικών	666	4,3%	1.333.525.151	13,7%	1.200.328.667	12,9%	404.893.216	11,60%
10.4	Παραγωγή φυτικών και ζωικών ελαίων και	1.991	12,9%	765.643.482	7,9%	684.030.777	7,4%	215.988.553	6,20%

	λιπών								
10.5	Παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων	842	5,4%	2.445.398.995	25,2%	2.391.132.757	25,7%	811.421.405	23,20%
10.6	Παραγωγή προϊόντων αλευρομύλων, παραγωγή αμύλων & προϊόντων αμύλου	325	2,1%	534.963.306	5,5%	513.494.403	5,5%	147.050.028	4,20%
10.7	Παραγωγή ειδών αρτοποιίας και αλευροδών προϊόντων	9.844	63,6%	2.042.135.254	21,0%	2.017.833.680	21,7%	888.813.032	25,40%
10.8	Παραγωγή άλλων ειδών διατροφής	1.018	6,6%	1.157.298.199	11,9%	1.133.805.857	12,2%	562.729.318	16,10%
10.9	Παραγωγή παρασκευασμένων ζωοτροφών	208	1,3%	386.471.561	4,0%	360.935.980	3,9%	65.960.716	1,90%
10	Τρόφιμα	15.485	100,0%	9.715.469.772	100,0%	9.295.779.417	100,0%	3.497.480.414	100,00%
11.0	Ποτά	868	5,3% ²	2.130.993.541	18,0%	2.005.416.297	17,7%	1.186.554.560	25,30%
10 + 11	Τρόφιμα και Ποτά	16353		11.846.463.313		11.301.195.714		4.683.954.974	

Διαθρωτικά Στοιχεία και μερίδια υποκλάδων στα Τρόφιμα και τα Ποτά, 2009

Κωδικός	ΣΤΑΘΟΣ	Αριθμός επιχειρήσεων	% σύνολο τροφίμων	Αξία παραγωγής (ακαθ.)	% σύνολο τροφίμων	Κόστος εργασιών	% σύνολο τροφίμων	Προσθήμενη Αξία (ακαθ.)	% σύνολο τροφίμων
10.1	Επεξεργασία και συντήρηση κρέατος & παραγωγή προϊόντων κρέατος	523	3,3%	1.008.656.102	12,5%	1.057.498.138	11,0%	365.797.338	11,50%
10.2	Επεξεργασία και συντήρηση ψαριών, καρινοειδών και	84	0,5%	123.658.750	1,5%	135.362.059	1,4%	47.611.445	1,50%

	μαλακίων								
10.3	Επεξεργασία και συντήρηση φρούτων & λαχανικών	669	4,2%	917.778.684	11,4%	1.056.292.611	11,0%	313.473.945	9,90%
10.4	Παραγωγή φυτικών και ζωικών ελαίων και λιπών	2.022	12,8%	656.873.529	8,2%	794.861.513	8,3%	194.800.829	6,10%
10.5	Παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων	863	5,5%	1.959.973.429	24,3%	2.281.907.368	23,8%	743.801.608	23,50%
10.6	Παραγωγή προϊόντων αλευρομύλων παραγωγή αμύλων και προϊόντων αμύλου	332	2,1%	431.551.213	5,4%	480.840.592	5,0%	127.557.590	4,00%
10.7	Παραγωγή ειδών αρτοποιίας και αλευροειδών προϊόντων	10.016	63,5%	1.577.104.626	19,6%	2.233.784.590	23,3%	771.008.004	24,30%
10.8	Παραγωγή άλλων ειδών διατροφής	1.045	6,6%	1.038.273.292	12,9%	1.166.322.501	12,2%	534.410.373	16,90%
10.9	Παραγωγή παρασκευασμένων ζωοτροφών	215	1,4%	342.667.940	4,3%	383.660.306	4,0%	72.835.613	2,30%
10	Τρόφιμα	15.769	100,0%	8.056.537.567	100,0%	9.590.529.677	100,0%	3.171.296.745	100,00%
11.0	Ποτά	926	5,5%2	1.991.615.455	19,8%	2.037.921.991	17,5%	1.193.125.719	25,30%
10 + 11	Τρόφιμα και Ποτά	16.695		10.048.153.022		11628451667		4.364.422.465	

Διαθρωτικά Στοιχεία και μερίδια υποκλάδων στα Τρόφιμα και τα Ποτά. 2010

Κωδικός	ΕΙΣΑΚΟΜΕΣ	Αριθμός επιχειρήσεων	% σύνολο επιχειρήσεων	Αξία παραγωγής (καθ.)	% σύνολο παραγωγής	Καθαρά εργασιάζοι	% σύνολο εργαζομένων	Προστιθέμενη αξία (καθ.)	% σύνολο προστιθέμενης αξίας
10.1	Επεξεργασία και συντήρηση κρέατος	501	3,3%	1.042.905.345	10,1%	1.002.408.392	10,3%	376.094.293	9,5%

	και παραγωγή προϊόντων κρέατος								
10.2	Επεξεργασίες & συντήρηση ψαριών, καρκινοειδών και μαλακίων	85	0,6%	421.826.980	4,1%	271.120.723	2,8%	99.043.040	2,5%
10.3	Επεξεργασίες & συντήρηση φρούτων και λαχανικών	661	4,3%	1.127.809.353	10,9%	1.073.022.267	11,0%	439.338.385	11,0%
10.4	Παραγωγή φυτικών και ζωικών ελαίων και λιπών	1.961	12,8%	958.154.001	9,3%	933.976.877	9,6%	313.836.056	7,9%
10.5	Παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων	837	5,5%	1.920.424.273	18,6%	1.858.652.745	19,0%	671.977.379	16,9%
10.6	Παραγωγή προϊόντων αλευρομύλων· παραγωγή αμύλων και προϊόντων αμύλου	323	2,1%	472.562.287	4,6%	441.985.511	4,5%	140.730.550	3,5%
10.7	Παραγωγή ειδών αρτοποιίας και αλευροειδών προϊόντων	9.736	63,5%	2.829.178.187	27,4%	2.711.223.400	27,8%	1.303.829.150	32,8%
10.8	Παραγωγή άλλων ειδών διατροφής	1.010	6,6%	1.180.036.433	11,4%	1.134.449.659	11,6%	560.564.013	14,1%
10.9	Παραγωγή παρασκευασμένων ζωοτροφών	211	1,4%	356.452.714	3,5%	341.280.817	3,5%	73.999.072	1,9%
10	Τρόφιμα	15.325	100,0%	10.309.349.574	100,0%	9.768.120.390	100,0%	3.979.411.938	100,0%
11.0	Ποτά	918	5,7%	2.035.768.011	16,5%	1.957.864.785	16,7%	1.176.231.976	22,8%
10 + 11	Τρόφιμα και Ποτά	16.243		12.345.117.584		11728985175		5155643914	

3.5.7 Στοιχεία εξαγωγών – εισαγωγών 2007-2012

Σε όρους εξωτερικού εμπορίου, το 2012 υπήρξε μία σχετικά καλή χρονιά για τον κλάδο των Τροφίμων, ποτών και καπνού, ο οποίος σημείωσε μείωση του εμπορικού του ελλείμματος κατά 43% μέσα σε ένα έτος, όταν η αντίστοιχη μείωση στο σύνολο του εμπορικού ελλείμματος έφθανε πλησίον του 8% . Ενδιαφέρον έχει επίσης η εξέλιξη του λόγου εξαγωγών –εισαγωγών τροφίμων, ποτών και καπνού, ο οποίος καταγράφει συνεχή άνοδο από το 2009 και μετά, φθάνοντας στο 57,3% το 2012. Αυτό σημαίνει ότι το μερίδιο των εγχώριων εξαγωγών Τροφίμων, ποτών και καπνού ως προς τις αντίστοιχες εισαγωγές καλύπτει σχεδόν το 60%. Η αντίστοιχη αναλογία στο σύνολο των προϊόντων φθάνει το 78,5% το 2012, έχοντας επίσης αυξηθεί σταθερά από το 2008 και παρουσιάζοντας εν γένει σε σχέση με την σχετική αναλογία των τροφίμων, την ίδια σχεδόν απόκλιση διαχρονικά, ήτοι περί τις 20 με 30 ποσοστιαίες μονάδες.

Σε απόλυτα μεγέθη , οι εξαγωγές Τροφίμων, ποτών και καπνού το 2012 έφθασαν τα €3.863 εκατ. (από €3.798 εκατ. το 2011), ενώ οι αντίστοιχες εισαγωγές τα €4.918 εκατ. (από €5.662 εκατ. το 2011). Έτσι, το εμπορικό έλλειμμα διαμορφώθηκε στο χαμηλότερο επίπεδο του από το 2007, στα €1.055 εκατ. (από €1.864 εκατ. το 2011 και €2.704 εκατ. το 2007).

Ετήσια μεταβολή εμπορικού ισοζυγίου και Εξαγωγές/ εισαγωγές σε Τρόφιμα, ποτά, καπνό και στο σύνολο των προϊόντων

Μέγεθος	Κατηγορία	2007	2008	2009	2010	2011	2012
% ετήσια μεταβολή εμπορικού ισοζυγίου	Σύνολο		-12,2%	22,0%	9,6%	33,9%	8,2%
	Τρόφιμα, ποτά, καπνός		0,2%	15,7%	15,7%	2,8%	43,4%
Λόγος εξαγωγών/ εισαγωγών	Σύνολο	30,0%	28,5%	29,5%	34,0%	52,1%	57,3%
	Τρόφιμα, ποτά, καπνός	52,9%	56,1%	60,3%	65,5%	67,1%	78,5%

Σημαντική πληροφόρηση για την εξέλιξη του εξωτερικού εμπορίου Τροφίμων, ποτών, καπνού παρέχει και η διαχρονική εξέλιξη του στο ποσοστό των εισαγωγών και εξαγωγών Τροφίμων, ποτών, καπνού στο σύνολο των εμπορεύσιμων προϊόντων . Συγκεκριμένα, το 2012, το ποσοστό

των Τροφίμων, ποτών, καπνού στο σύνολο των εγχωρίων εξαγωγών μειώθηκε στο 15% (από 16,7% το 2011), ενώ ανάλογη ήταν και η μείωση ως προς τις εισαγωγές Τροφίμων, ποτών, καπνού στο σύνολο των εγχωρίων εξαγωγών (11% από 13% το 2011). Αξίζει εδώ να αναφερθεί ότι το μερίδιο των εξαγωγών Τροφίμων, ποτών, καπνού στο σύνολο των εξαγωγών το 2012 είναι το χαμηλότερο από το 2007, όταν το αντίστοιχο μερίδιο σε σχέση με τις εισαγωγές έχει διατηρηθεί σχετικά σταθερό από το 2007 ως το 2012, με σημαντικά μικρότερες διακυμάνσεις. Η πτώση του μεριδίου των εξαγωγών Τροφίμων, ποτών και καπνού στο σύνολο των εξαγωγών υποδηλώνει εντονότερη σχετική εξαγωγική δυναμική και άλλων κλάδων της χώρας, οι οποίοι αποσπούν ένα μέρος της εξαγωγικής δυναμικής των τροφίμων.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
% εξαγωγών στο σύνολο Τρόφιμα - Ποτά - Καπνός	17.7%	19.2%	23.5%	22.2%	16.7%	15%
% εισαγωγών στο σύνολο Τρόφιμα - Ποτά - Καπνός	10%	9.8%	11.5%	11.5%	12.9%	10.9%

3.5.8 Η βιομηχανία τροφίμων και ποτών 2011 – 2012

Η Βιομηχανία Τροφίμων & Ποτών είναι ένας δυναμικός, ανταγωνιστικός και εξωστρεφής κλάδος της οικονομίας ακόμα και κατά την περίοδο της οικονομικής ύφεσης. Αποτελεί τον μεγαλύτερο κλάδο της βιομηχανίας και δείχνει ιδιαίτερη αντοχή στην κρίση.

Όπως προκύπτει και από τα παρακάτω στοιχεία (σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη του IOBE για τον κλάδο - Ετήσια Έκθεση 2013) ο κλάδος Τροφίμων και Ποτών:

- Είχε παραγωγή αξίας 16,456 δις Ευρώ το 2011 (σε σύνολο 59,4 όλης της μεταποίησης – ποσοστό 27,6%)
- Είχε την πρώτη θέση στην παραγωγή Προστιθέμενης Αξίας 5,9 δις. Ευρω το 2011 (σε σύνολο 16,8 όλης της μεταποίησης - ποσοστό 35%)
- Καλύπτει το 22% των συνολικών εξαγωγών της χώρας (2011 – δεν περιλαμβάνονται τα πετρελαιοειδή), ενώ το εμπορικό ισοζύγιο βελτιώνεται με γοργούς ρυθμούς (από 52% το 2007 στο 78% το 2012).
- Καλύπτει το 1/5 του συνόλου των επιχειρήσεων της μεταποίησης και είναι ο μεγαλύτερος εργοδότης της αφού σε αυτήν απασχολείται περίπου το ¼ του συνόλου των απασχολούμενων στην παραγωγή.

- Έχει μεγαλύτερη συμβολή στον τομέα της μεταποίησης σε σύγκριση με την ΕΕ-27, λόγω αφενός της υπανάπτυξης των άλλων κλάδων του εγχώριου τομέα της μεταποίησης (μεταφορικά μέσα, χημικά, μηχανήματα κλπ) αλλά και αφετέρου την εγχώρια δυναμική του – την οποία εν πολλοίς αντλεί και από τη σύνδεση του με την εστίαση και τον τουρισμό.
- Δείχνει μεγαλύτερες αντοχές στην οικονομική κρίση

3.5.9 Ο ρόλος της Βιομηχανίας τροφίμων & ποτών στην παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας

Οι βασικοί λόγοι που ο κλάδος αυτός μπορεί να παίξει πρωταγωνιστικό ρόλο στην παραγωγική ανασυγκρότηση και να αποτελέσει τη κινητήριου δύναμη της ανάπτυξης είναι οι εξής:

- ➔ Ο κλάδος της Βιομηχανίας τροφίμων αποτελείται από 16.695 επιχειρήσεις (το 2011 αποτελούν το 33,5% του συνόλου των επιχειρήσεων στην βιομηχανία) και απασχολεί περίπου 110.000 άτομα (25% του συνόλου της μεταποίησης, που διατηρήθηκαν παρά την βαθιά οικονομική ύφεση).
Υπάρχουν πολλές μικρές επιχειρήσεις (το 95% του συνόλου με κάτω από 10 άτομα) που σε περίοδο κρίσης δείχνουν αντοχές και ευελιξίες καλύτερες από άλλους κλάδους της οικονομίας.
Υπάρχει μεγάλη εμπειρία επιχειρηματικότητας.
Υπάρχουν επίσης και νέες μορφές που έχουν μεγάλο κοινωνικό ενδιαφέρον και αξίζει να προσεχθούν και να αναπτυχθούν, όπως οι κοινωνικές επιχειρήσεις και οι συνεταιρισμοί.
- ➔ Ο κλάδος είναι ισχυρά εξαγωγικός (15% του συνόλου) με πλούσια εμπειρία ιδιαίτερα σε κάποιους υπο-κλάδους όπως: φρούτα και λαχανικά (οι εξαγωγές τους αποτελούν το 6% των συνολικών μεταποιητικών εξαγωγών), έλαια, προϊόντα γάλακτος και τυριά, είδη κρέατος. Σε κάποιους τομείς ειδικότερα ο κλάδος πρωταγωνιστεί σε παγκόσμιο επίπεδο.
 - Στη φέτα η Ελλάδα κατέχει το 28% της παγκόσμιας αγοράς,
 - Σε κάποιους όπως φρούτα και λαχανικά, λάδι, ιχθυοκαλλιέργειες η χώρα μας ακόμα και στις σημερινές συνθήκες είναι ανάμεσα στους 10 μεγαλύτερους παραγωγούς στον κόσμο

- ➔ Οι κλιματολογικές και εδαφολογικές συνθήκες ευνοούν την παραγωγή υψηλής ποιότητας προϊόντων. Ταυτόχρονα παράγουμε διαφοροποιημένα προϊόντα με ιδιαίτερα και συχνά μοναδικά οργανοληπτικά χαρακτηριστικά που συχνά έχουν και υψηλή διαθρεπτική αξία.
- ➔ Η παγκόσμια αναγνώριση της μεσογειακής διατροφής, σε συνδυασμό με την έλξη που ασκούν στον καταναλωτή διεθνώς (αλλά και στην Ελλάδα) τα τοπικά παραδοσιακά προϊόντα, ευνοούν ιδιαίτερα τις παραγωγικές και εξαγωγικές δραστηριότητες του κλάδου των τροφίμων και ποτών.
- ➔ Πέρα από την κάλυψη των διατροφικών αναγκών του πληθυσμού, που είναι στόχος στρατηγικής σημασίας, υπάρχουν μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης του κλάδου λόγω συνεργειών με την ανάπτυξη του τριτογενή τομέα των υπηρεσιών της εστίασης, τα ξενοδοχεία και εν γένει με τον τουρισμό.

Παράλληλα μια σειρά από άλλους παράγοντες ευνοούν αντικειμενικά και μπορούν να στηρίξουν την ανταγωνιστική ανάπτυξη του κλάδου. Αυτοί είναι:

- *Το ισχυρό και υψηλού επιπέδου ανθρώπινο και επιστημονικό δυναμικό.* Το εκπαιδευτικό μας σύστημα παράγει εξειδικευμένους επιστήμονες που καλύπτουν όλο το κύκλωμα του τροφίμου. Από την αγροτική παραγωγή μέχρι την εστίαση. Οι σχετικές σχολές εκπαιδεύουν περίπου 5,000 σπουδαστές το χρόνο.
- *Τεχνολογικό υπόβαθρο ανταγωνιστικού επιπέδου.* Πέρα από τις μεγάλες βιομηχανίες που πρωτοπορούν (γιαούρτι, φρούτα κλπ), ακόμα και σε περιφερειακό επίπεδο καταγράφεται ανεκμετάλλευτο παραγωγικό δυναμικό. Στο σημείο αυτό κεντρικής σημασίας θα είναι η δυνατότητα αξιοποίησης των πάνω από 1.000 εγκαταλειμμένων εργοστασίων τροφίμων που είναι διάσπαρτα σε όλη την χώρα - πολλά από αυτά με πλήρη εξοπλισμό. Αποτελούν έναν εν δυνάμει πολύτιμο παραγωγικό πόρο που μπορεί να βοηθήσει στην καθετοποίηση των τοπικών οικονομιών αν αξιοποιηθεί παραγωγικά, αλλά και στην απασχόληση τοπικού ανθρώπινου και επιστημονικού δυναμικού.
- *Η ύπαρξη μεγάλων εκτάσεων εγκαταλελειμμένης καλλιεργήσιμης γης.* Με τη χρήση νέων τεχνολογιών μεγάλο τμήμα της γης μπορεί να επανακτηθεί παραγωγικά και να αξιοποιηθεί στην παραγωγή διαφοροποιημένων μοναδικών προϊόντων.

- *Ύπαρξη τεχνογνωσίας στην παραγωγή ιδιαίτερων προϊόντων.* Αν και από μόνο του το γεγονός δεν συνιστά ικανή συνθήκη για την ανάπτυξη, το γεγονός πως η Ελλάδα είναι η 4η χώρα στην Ευρώπη σε τίτλους προϊόντων ΠΟΠ (Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης) και ΠΓΕ (Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη) αποτελεί πολύτιμο εργαλείο και εφαλτήριο για την ανάπτυξη. Συγκεκριμένα ΠΟΠ και ΠΓΕ έχουν καταγραφεί για:
 - Κρασιά - 147
 - Γαλακτοκομικά - 21
 - Φρούτα λαχανικά - 19
 - Λάδι - 27
 - Ποτά - 19 ,
 - Ελιές βρώσιμες - 11,
 - Άλλα – 3 .

Αναλογικά με τον πληθυσμό είναι η πρώτη χώρα στην Ευρώπη. Όμως στις συνολικές πωλήσεις πλην των γαλακτοκομικών είναι πολύ χαμηλά. πχ στα κρασιά είναι τρίτη σε τίτλους αλλά 8η σε πωλήσεις. Άρα υπάρχει αντικειμενική δυνατότητα παραγωγής ποιοτικών προϊόντων.

Όλα τα παραπάνω συνηγορούν ότι η βιομηχανία τροφίμων είναι μια δυναμική, ανταγωνιστική και εξωστρεφής βιομηχανία με σημαντικές επενδύσεις και επιχειρηματική δραστηριότητα. Καλύπτει έτσι τις βασικές παραμέτρους ώστε να βάλει φιλόδοξους στόχους και να αυξήσει δυναμικά το ποσοστό συμμετοχής της στην μεταποίηση και γενικότερα στην Εθνική Οικονομία.

Ταυτόχρονα μια σειρά μελέτες όμως τόσο του IOBE , όσο και τελευταία της McKinsey συμφωνούν από μια διαφορετική σκοπιά στην διαπίστωση πως τόσο η αγροτική παραγωγή, όσο και η βιομηχανία τροφίμων & ποτών αποτελούν τομείς-προτεραιότητες για την παραγωγική ανασυγκρότηση της Ελληνικής οικονομίας.

3.6 Ναυτιλία, η «βαριά» βιομηχανία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελλάδας

Η μεγαλύτερη και ισχυρότερη ναυτιλιακή δύναμη στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) παραμένει και το 2014 η Ελλάδα ελέγχοντας το 36% της ολικής χωρητικότητας με τη Γερμανία να ακλουθεί με το

21%, σύμφωνα με τα στοιχεία έκθεσης που εκπονήθηκε για λογαριασμό της Ένωσης Εφοπλιστών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (European Community Shipowners' Association-ECSA), από τη συμβουλευτική εταιρεία Oxford Economics.

Συγχρόνως, όπως καταγράφεται στην έρευνα, αποδεικνύεται ότι η ναυτιλία αποτελεί μια από τις σημαντικότερες βιομηχανίες της ΕΕ καθώς το 2012 ο ευρωπαϊκός ναυτιλιακός κλάδος, συνέβαλε άμεσα με 56 δισεκατομμύρια ευρώ στο ΑΕΠ της Ε.Ε., απασχολώντας 590.000 άτομα, και δημιουργώντας φορολογικά έσοδα των 6 δις ευρώ. Στην έκθεση, σημειώνεται ακόμη ότι η ναυτιλία είναι βιομηχανία υψηλής παραγωγικότητας, καθώς κάθε εργαζόμενος εκτιμάται ότι δημιουργεί 88.000 ευρώ του ΑΕΠ όταν με τον μέσο όρο της Ε.Ε. να είναι στα 53.000 ευρώ. Η συνολική συνεισφορά της ευρωπαϊκής ναυτιλίας στο ΑΕΠ της ΕΕ το 2012 εκτιμάται ότι ήταν 145 δισεκατομμύρια ευρώ. Υπολογίζεται ότι για κάθε ένα εκατομμύριο ευρώ που ο ευρωπαϊκός ναυτιλιακός κλάδος συνεισφέρει στο ΑΕΠ, δημιουργεί άλλα 1,6 εκατ. ευρώ κάπου αλλού στην ευρωπαϊκή οικονομία. Η ναυτιλιακή βιομηχανία συνεισφέρει στην απασχόληση περίπου 2,3 εκατομμυρίων ατόμων και τα φορολογικά έσοδα εκτιμούνται σε 41 δις ευρώ.

Το 2010, παρά την κρίση, τα έσοδα σε ξένο συνάλλαγμα από την παροχή ναυτιλιακών υπηρεσιών έφτασαν τα 15,5 δις. ευρώ, που προέρχονται από 750 ναυτιλιακές εταιρείες ελληνικών συμφερόντων. Η ναυτιλία φέρνει πολύ περισσότερα χρήματα στη χώρα από τον τουρισμό (περίπου 9,5 δις ανά έτος) και ελαφρώς λιγότερα από το σύνολο των εξαγωγών (17 δις.) Στη δεκαετία 2000-2010, η ναυτιλία συνεισέφερε 140 δις. ευρώ σε εισπράξεις από ξένο συνάλλαγμα στο ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών. Η ελληνόκτητη ναυτιλία είναι στη πρώτη θέση διεθνώς, με 3.150, περίπου, πλοία που αντιπροσωπεύουν το 14% της παγκόσμιας χωρητικότητας. Ο ελληνικός εφοπλισμός ελέγχει το 22% του παγκόσμιου στόλου δεξαμενοπλοίων και το 17% του παγκόσμιου στόλου φορτηγών μεταφοράς φορτίων χύδην.

3.6.1 Ο στόλος της ΕΕ

Στην αρχή του 2014, ο ελεγχόμενος από την Ε.Ε. στόλος (ο οποίος αποτελείται από τα πλοία των οποίων η απόλυτη κυριότητα ή ο έλεγχος βρίσκεται σε χώρα της ΕΕ, ανεξάρτητα της σημαίας που φέρουν) αριθμεί 23.000 σκάφη με συνολική χωρητικότητα 660 εκατομμυρίων DWT και 450 εκατομμυρίων GT. Η Ε.Ε. ελέγχει πλέον το 40% της παγκόσμιας ολικής χωρητικότητας και το 39% της παγκόσμιας χωρητικότητας νεκρού βάρους.

Σε διάστημα εννιά χρόνων, ο ελεγχόμενος από την ΕΕ στόλος σημείωσε αύξηση χωρητικότητας πάνω από 70%. Ο αριθμός των πλοίων αυξήθηκε με πολύ χαμηλότερο ρυθμό, αντανακλώντας την τάση για μεγαλύτερα και πιο οικονομικά πλοία. Τα φορτηγά πλοία κατέχουν το 28% της ολικής χωρητικότητας ενώ τα δεξαμενόπλοια και τα πλοία μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων κατέχουν το 25% της ολικής χωρητικότητας ,έκαστος κλάδος. Επίσης, η Ε.Ε. ελέγχει το 60% των πλοίων μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων παγκοσμίως με όρους ολικής χωρητικότητας.

3.6.2 Στατιστικά στοιχεία καραβιών

Ελληνικά ελεγχόμενα καράβια(πάνω από 1000 MT)

Ημερομηνία	Πλοία	ΕΕ	ΕΕ
15 Μάρτιος 2014	3,901	290,847,132	170,984,684
15 Μάρτιος 2013	3,677	265,336,520	155,988,384
15 Μάρτιος 2012	3,760	264,054,167	155,904,976
15 Μάρτιος 2011	3,848	261,675,981	153,128,919
2 Φεβρουάριος 2010	3,996	258,121,898	152,616,046
15 Φεβρουάριος 2009	4,161	263,560,741	156,214,619
15 Φεβρουάριος 2008	4,173	260,929,221	154,599,221
15 Φεβρουάριος 2007	3,699	218,229,552	129,765,470
15 Μάρτιος 2006	3,397	190,058,534	113,603,803
15 Μάρτιος 2005	3,338	182,540,868	109,377,819
15 Μάρτιος 2004	3,379	180,140,898	108,929,135
15 Μάιος 2003	3,355	171,593,487	103,807,860
15 Μάρτιος 2002	3,480	164,613,935	98,195,100
15 Μάρτιος 2001	3,618	168,434,370	100,220,348
15 Μάρτιος 2000	3,584	150,966,324	90,227,491
15 Μάρτιος 1999	3,424	139,255,184	83,454,890
15 Φεβρουάριος 1998	3,358	133,646,831	78,900,843
15 Μάρτιος 1997	3,204	127,782,567	74,982,110
15 Μάρτιος 1996	3,246	129,737,336	75,156,763
15 Μάρτιος 1995	3,142	126,128,352	71,666,943
15 Μάρτιος 1994	3,019	120,650,373	66,342,046
15 Μάρτιος 1993	2,749	103,958,104	56,918,268
15 Μάρτιος 1992	2,688	98,218,176	53,891,528
15 Μάρτιος 1991	2,454	87,102,785	47,906,852
15 Φεβρουάριος 1990	2,426	84,439,159	46,580,539
15 Μάρτιος 1989	2,428	81,928,296	45,554,419
15 Μάρτιος 1988	2,487	85,047,436	47,269,018

Καράβια με Ελληνική σημαία 9πάνω από 100MT)

Ημερομηνία	Number Of Ships	Gross Tons
31 Δεκέμβριος 2011	2,014	43,397,583
31 Δεκέμβριος 2010	2,096	43,086,974
31 Δεκέμβριος 2009	2,112	41,358,711
31 Δεκέμβριος 2008	2,082	39,156,211
31 Δεκέμβριος 2007	1,916	36,239,543
31 Δεκέμβριος 2006	1,874	32,765,042
31 Δεκέμβριος 2005	1,901	31,444,245
31 Δεκέμβριος 2004	1,972	32,769,792
31 Δεκέμβριος 2003	1,974	31,915,727
31 Δεκέμβριος 2002	1,965	29,204,859
31 Δεκέμβριος 2001	1,959	29,257,366
31 Δεκέμβριος 2000	1,902	26,895,376
31 Δεκέμβριος 1999	1,850	25,002,463
31 Δεκέμβριος 1998	1,849	25,171,034
31 Δεκέμβριος 1997	1,927	25,708,074
31 Δεκέμβριος 1996	2,013	27,935,053
31 Δεκέμβριος 1995	2,051	30,220,636
31 Δεκέμβριος 1994	2,149	30,535,560
31 Δεκέμβριος 1993	2,166	29,671,983
31 Δεκέμβριος 1992	2,095	26,055,932
31 Δεκέμβριος 1991	2,062	24,082,483
31 Δεκέμβριος 1990	2,031	22,524,329
31 Δεκέμβριος 1989	2,004	20,898,119
31 Δεκέμβριος 1988	2,015	21,368,976
31 Δεκέμβριος 1987	2,061	22,706,257
31 Δεκέμβριος 1986	2,138	24,792,516
31 Δεκέμβριος 1985	2,456	28,646,166
31 Δεκέμβριος 1984	2,788	32,334,886
31 Δεκέμβριος 1983	3,422	37,707,377

3.6.3 Η ελληνική ναυτιλία και στοιχεία 2008 – 2009

Η Ελλάδα είναι ένα από τα ισχυρότερα και πιο σημαντικά ναυτικά κράτη του κόσμου και η εμπορική της ναυτιλία, μαζί με τον τουρισμό, αποτελούν τους στυλοβάτες της εθνικής οικονομίας. Επί σειρά ετών, ο ελληνόκτητος στόλος κατέχει την πρώτη θέση παγκοσμίως. Σύμφωνα με τα ετήσια στατιστικά στοιχεία που δημοσιεύει η Ελληνική Επιτροπή Ναυτιλιακής Συνεργασίας του Λονδίνου, ο ελληνόκτητος στόλος με 4.161 πλοία άνω των 1.000 κοχ τον Φεβρουάριο του 2009 αντυπροσώπευε το 8,2% του παγκοσμίου στόλου σε αριθμό πλοίων, το 15,2% σε DWT και το

13,2% σε κόρους ολικής χωρητικότητας.

Επιπλέον, ο μέσος όρος ηλικίας του ελληνόκτητου στόλου το 2009 ήταν 11,9 χρόνια, ήτοι κατά ένα χρόνο μικρότερος της μέσης ηλικίας του παγκοσμίου στόλου. Η εντυπωσιακή μείωση της μέσης ηλικίας του ελληνόκτητου στόλου, δεδομένου ότι πριν από εννέα χρόνια ήταν 20,3 χρόνια, οφείλεται στις μεγάλες επενδύσεις των Ελλήνων πλοιοκτητών σε νέα πλοία υψηλών προδιαγραφών.

Σημαντική είναι η παρουσία των Ελλήνων πλοιοκτητών στους τομείς δεξαμενοπλοίων και πλοίων ξηρού φορτίου χύδην που μεταφέρουν το μεγαλύτερο μέρος του παγκοσμίου εμπορίου.

Το ποσοστό συμμετοχής των ελληνόκτητων πλοίων στις βασικές κατηγορίες πλοίων του παγκοσμίου στόλου κατά το 2008 και 2009 ήταν ως εξής:

Δεξαμενόπλοια μεταφοράς πετρελαίου

Ποσοστό πλοίων το 2008: 22.9 %

Ποσοστό πλοίων το 2009: 22.3 %

Ποσοστό σε DW το 2008: 20.9 %

Ποσοστό σε DW το 2009: 20.4 %

Δεξαμενόπλοια μεταφοράς χημικών

Ποσοστό πλοίων το 2008: 9.8 %

Ποσοστό πλοίων το 2009: 9.4 %

Ποσοστό σε DW το 2008: 14.0 %

Ποσοστό σε DW το 2007: 13.3 %

Πλοία μεταφοράς υγροποιημένων αερίων

Ποσοστό πλοίων το 2008: 8.9 %

Ποσοστό πλοίων το 2009: 9.8 %

Ποσοστό σε DW το 2008: 6.6 %

Ποσοστό σε DW το 2009: 6.9 %

Πλοία μεταφοράς ξηρού και υγρού φορτίου (OBO)

Ποσοστό πλοίων το 2008: 7.4 %

Ποσοστό πλοίων το 2009: 5.6 %

Ποσοστό σε DW το 2008: 6.0 %

Ποσοστό σε DW το 2009: 4.6 %

Πλοία μεταφοράς χύδην ξηρού φορτίου

Ποσοστό πλοίων το 2008: 19.8 %

Ποσοστό πλοίων το 2009: 18.1 %

Ποσοστό σε DW το 2008: 21.9 %

Ποσοστό σε DW το 2009: 19.1 %

Πλοία μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων

Ποσοστό πλοίων το 2008: 4.6 %

Ποσοστό πλοίων το 2009: 4.5 %

Ποσοστό σε DW το 2008: 5.9 %

Ποσοστό σε DW το 2007: 5.7 %

Λοιπά φορτηγά πλοία

Ποσοστό πλοίων το 2008: 1 %

Ποσοστό πλοίων το 2009: 1.0

Ποσοστό σε DW το 2008: 1.6

Ποσοστό σε DW το 2007: 1.9

Επιβατηγά πλοία

Ποσοστό πλοίων το 2008: 6.5

Ποσοστό πλοίων το 2009: 6.7

Ποσοστό σε κοχ το 2008: 5.8

Ποσοστό σε κοχ το 2009: 6

3.7.1 Ναυπηγική βιομηχανία

Η Ναυπηγική Βιομηχανία (Shipbuilding Industry) σαν Βιομηχανικός Κλάδος είναι εκείνος που αντικείμενό του είναι η ναυπήγηση (κατασκευή πλοίων), επισκευή, μετασκευή και συντήρηση πλοίων, όμως σαν οικονομική δραστηριότητα συμπίπτει με την έννοια του ναυπηγείου. Ο κλάδος της ναυπηγικής βιομηχανίας αποτελεί τον κύριο παράγοντα της "ναυτιλιακής υποδομής" μιας

χώρας γιατί εφενός εξυπηρετεί τη Ναυτιλία, αφ' ετέρου συμβάλλει στη ναυτιλιακή ανάπτυξη της ίδιας της χώρας.

Στον ευρύ βιομηχανικό αυτό κλάδο υπάγονται:

- 1) Μονάδες ναυπήγησης, επισκευής και μετασκευής πλοίων.
- 2) Μονάδες ναυπήγησης μόνο και
- 3) Μονάδες επισκευής, που διακρίνονται όλες σε κρατικές ή δημόσιες (όταν ανήκουν στο κράτος ή σε κρατικούς οργανισμούς) και σε ιδιωτικές όταν ανήκουν σε ιδιωτικές επιχειρήσεις.

Επίσης διακρίνονται σε ναυπηγοεπισκευαστικές βιομηχανίες και σε επισκευαστικές βάσεις και μονάδες δεξαμενισμού. Ανάλογα με την ικανότητα ανάληψης εργασιών ή επισκευών επί διαφόρων μεγεθών πλοίων (και αυτό εξαρτάται από τη δυναμικότητα των δεξαμενών που διαθέτουν) διακρίνονται σε Μεγάλες, Μεσαίες (ή Μέσες) και Μικρές μονάδες.

Χαρακτηριστικό είναι ότι για τις μεγάλες μονάδες απαιτούνται πολλά κεφάλαια ενώ και ο αριθμός των εργαζομένων είναι πολύ μεγάλος. Η ανάπτυξη του κλάδου αυτού συμβάλλει στην εισροή συναλλάγματος και ταυτόχρονα στην αποφυγή διαρροής του από τέτοιες δραστηριότητες των πλοιοκτητών σε ναυπηγεία άλλων χωρών.

Στην Ελλάδα λειτουργούν τρεις μεγάλες τέτοιες μονάδες, τα Ελληνικά Ναυπηγεία Σκαραμαγκά που απασχολούν περί τους 5000 εργαζόμενους, ιδρύθηκαν το 1957, τα Ναυπηγεία Ελευσίνος που ιδρύθηκαν το 1969, τα ναυπηγεία Νεώριο Σύρου που ιδρύθηκαν υπό νέα μορφή το 1970, των οποίων και ακολουθούν ως μεσαίες μονάδες τα ναυπηγεία Χαλκίδας, Πύλου, Καλαμάτας καθώς επίσης και πλήθος άλλων μεσαιών και μικρών μονάδων κυρίως στο Πέραμα (Πειραιά) από τις οποίες ξεχωρίζουν: τα "Ενωμένα ναυπηγεία Περάματος - Ιτέας", τα "Ναυπηγεία Σαλαμίνας Α.Ε.", η "Επισκευαστική Βάσις Κυνοσούρας Α.Ν.Β.Ε.", Τα "Ναυπηγεία ΝΑΥΣ" των Αφών Φιλίππου, το Ναυπηγείο Γενικών Επιχειρήσεων Περάματος(συγκρότημα της Εμπορικής Τράπεζας), τα "Ναυπηγεία Αναστασιάδη - Τσορτανίδη", τα "Ναυπηγεία Γκούμα" Σαλαμίνας και τα "Ναυπηγεία Κορωναίου".

- Τα Ναυπηγεία Ελευσίνος που βρίσκονται στον κόλπο της Ελευσίνος καταλαμβάνει έκταση 250.000τμ. Οι βιομηχανικές του εγκαταστάσεις καλύπτουν 37.800τμ, οι αποθηκευτικοί του χώροι 9.800τμ και τα κτήρια διοικητικών υπηρεσιών 9.800τμ. Διαθέτει επιπλέον δίκτυα για την τροφοδοσία των πλοίων με ηλεκτρικό ρεύμα 380 V και 450 V, νερού, οξυγόνου, πεπιεσμένου αέρα, προπανίου, τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες κλπ. Στις εγκαταστάσεις των Ναυπηγείων Ελευσίνος, περιλαμβάνονται οι τρεις πλωτές δεξαμενές. Οι

δεξαμενές υποστηρίζονται με γεραμούς δυναμικότητας 5-20 τόνων. Η ναυπηγική του κλίνη έχει μήκος 200 μ. και πλάτος 55 μ, και σε αυτήν μπορούν να κατασκευαστούν πλοία των 100.000 τόνων. Η κλίνη υποστηρίζεται από γερανογέφυρα ανυψωτικής ικανότητας 400 τόνων. Το τμήμα ναυπηγήσεων, διαθέτει επίσης ελασματοουργείο 6.600 τετραγωνικών μέτρων, εξοπλισμένο με εργαλειομηχανές της νεότερης τεχνολογίας. Επίσης το νέο υπόστεγο για νέες ναυπηγήσεις πολεμικών πλοίων στο οποίο μπορούν να κατασκευαστούν πλοία έως το μέγεθος της Κορβέτας.

Η ΝΕΩΡΙΟΝ ΑΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ είναι μέτοχος σε ποσοστό 70%, της Εταιρείας ΝΑΥΠΗΓΙΚΕΣ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ Α.Ε. Η τελευταία με το διακριτικό τίτλο Ναυπηγεία Ελευσίνας συστάθηκε τον Απρίλιο του 1997. Το συγκεκριμένο ναυπηγείο ιδρύθηκε το 1968 από τον Ανδρέα Ανδρεάδη, πρόεδρο της Εμπορικής Τράπεζας της οποίας ήταν θυγατρική εταιρεία. Τα Ναυπηγεία Ελευσίνας δραστηριοποιούνται στις παρακάτω εργασίες:

- Κατασκευές νέων πλοίων
- Μετασκευές πλωτών μέσων εξόρυξης πετρελαίου, mega yachts, κρουαζιερόπλοιων κλπ.
- Επισκευές πλοίων
- Βιομηχανικές κατασκευές

● Τα Ελληνικά Ναυπηγεία Σκαραμαγκά είναι οι μεγαλύτερες και παλαιότερες σύγχρονες ναυπηγικές εγκαταστάσεις στην Ελλάδα. Παλαιότερα ήταν ιδιόκτητα και κατόπιν δημόσιας ιδιοκτησίας, ενώ σήμερα ελέγχονται από την κρατική ναυπηγική βιομηχανία του Εμιράτου Αμπου Ντάμπι Abu Dhabi Mar η οποία κατέχει το 75,1% του μετοχικού κεφαλαίου, και τη γερμανική ThyssenKrupp η οποία κατέχει το 24,9%. Βρίσκονται στην περιοχή Σκαραμαγκά στα δυτικά του νομού Αττικής, στον όρμο του Σκαραμαγκά.

α ναυπηγεία ιδρύθηκαν το 1958 από τον εφοπλιστή Σταύρο Νιάρχο, για την κατασκευή και συντήρηση των πλοίων του, αλλά και τις μετασκευές των μεταχειρισμένων σκαφών που η ναυτιλιακή αγοράζε. Ως θέση επελέγη ένα παλαιότερο ναυπηγείο του (τότε) Βασιλικού Πολεμικού Ναυτικού το οποίο, μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο είχε αχρηστευθεί λόγω των εκτεταμένων ζημιών. Θα παραμείνουν κατ'αποκλειστικότητα σε αυτές τις εργασίες έως το 1965, όταν η συνεργασία με το Πολεμικό Ναυτικό έχει ως αποτέλεσμα την κατασκευή της κλάσης παράκτιων περιπολικών "Παναγόπουλος".

Σε αυτήν την φάση, τα ναυπηγεία γνωρίζουν ιδιαίτερη ανάπτυξη και αρχίζουν την ναυπήγηση νέων κατασκευών πολιτικών και στρατιωτικών σκαφών. Αυτή η περίοδος ακμής θα διατηρηθεί μέχρι περίπου τη δεκαετία του 1970. Το 1985, τα ναυπηγεία εθνικοποιούνται. Με την κρίση στην ελληνική βαριά βιομηχανία να συνεχίζεται, τα ναυπηγεία προσπαθούν να επιβιώσουν συνεργαζόμενα με τα γερμανικά Blohm+Voss για την παραγωγή εν Ελλάδι των νέων φρεγατών του Πολεμικού Ναυτικού MEKO 200HN - κλάση "Υδρα"). Τρία από τα τέσσερα πλοία που παραγγέλθηκαν κατασκευάστηκαν εκεί, και παραδόθηκαν τα έτη 1992-1994. Η συνεργασία συνεχίστηκε με την κατασκευή των νέων υποβρυχίων τύπου 214 και την αναβάθμιση των παλαιότερων 209 (πρόγραμμα Neptune).

Ακόμα και έτσι όμως, η εταιρία ιδιωτικοποιήθηκε κατά 50%, με μορφή συνεταιρισμού. Το υπόλοιπο 50% περνάει στην αγγλική Brown & Root, από την οποία αγοράζονται από την γερμανική HDW και όταν η τελευταία γίνει ιδιοκτησία του ομίλου χάλυβα Thyssen (2 Ιανουαρίου 2005) τα ναυπηγεία θα ακολουθήσουν. Η δύσκολη κατάσταση στην ευρωπαϊκή ναυπηγική όμως είχε εγείρει από το 2006 φήμες για πώληση των ναυπηγείων σε ασιατικό όμιλο βαριάς βιομηχανίας. Στις 13 Οκτώβρη 2009 ανακοινώθηκε απόφαση αποχώρησης της ThyssenKrupp από τα Ναυπηγεία .

Πλην όμως τα ναυπηγεία Σκαραμαγκά παρά το γεγονός ότι αποτελούσαν ιδιωτική εταιρία εξακολουθούσαν να λαμβάνουν παράνομα κρατικές επιδοτήσεις δημιουργώντας αθέμιτο ανταγωνισμό. Έγινε καταγγελία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον Ιούνιο του 2008 επιβάλλεται πρόστιμο που σήμερα ανέρχεται στα 539 εκατομμύρια Ευρώ το οποίο κρίνεται ανέφικτο να πληρωθεί. Η Ελληνική κυβέρνηση προκειμένου να αποφύγει το κλείσιμο πρότεινε στην Ευρωπαϊκή Ένωση το Ναυπηγείο του Σκαραμαγκά να πουλήσει ή να αχρηστεύσει τον εξοπλισμό που χρησιμοποιεί για εργασίες σε εμπορικά πλοία Ελλήνων και Διεθνών Πελατών και για 15 χρόνια να χρησιμοποιείται αποκλειστικά για πολεμικά πλοία του Ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού. Δηλαδή να αιμοδοτείται μόνο από χρήματα του Ελληνικού Κρατικού Προϋπολογισμού.

Στα τέλη του 2009, η ιδιοκτήτρια εταιρεία ανακοίνωσε την πρόθεσή της να πουλήσει τα ναυπηγεία, εξαιτίας της μειωμένης κερδοφορίας τους. Πέντε εταιρείες, μεταξύ των οποίων και μια ελληνική, εκδήλωσαν ενδιαφέρον, με τα ναυπηγεία τελικά να καταλήγουν στην Abu Dhabi Mar από τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα. Η συμφωνία για τη μεταβίβαση των Ναυπηγείων στην Abu Dhabi Mar υπογράφηκε στις 18 Μαρτίου 2010 και ολοκληρώνεται το Σεπτέμβρη του ίδιου έτους με την αναγνώριση της οφειλής περί τα 1,3 δισ. ευρώ του

ελληνικού Δημοσίου προς τα ναυπηγεία.

- Το **Νεώριο Σύρου** είναι ναυπηγείο που λειτουργεί από το 1861 στο νησί της Σύρου με μεγάλη ιστορία στον τομέα των κατασκευών και των επισκευών. Είναι η μεγαλύτερη βιομηχανική μονάδα της Ερμούπολης και ένα από τα παλαιότερα μηχανουργεία της Ελλάδας. Μετά τους αδελφούς Γουλανδρή είχε καταλήξει στις τράπεζες από το 1979 έως το 1992. Μετά το κλείσιμο του επί δύο σχεδόν χρόνια, το Νεώριο αγοράστηκε το 1994 από τη σημερινή «Νεώριον Νέα Α.Ε.» και άρχισε να λειτουργεί ξανά. Το 1997 η εταιρεία προέβη στην αγορά και των ναυπηγείων της Ελευσίνας.

3.7.2 Η Ιστορία της Ναυπηγίας

Με τη δημιουργία του πρώτου πολεμικού στόλου του ελεύθερου ελληνικού κράτους καταγράφονται και οι πρώτοι Έλληνες ναυπηγοί. Αυτοί είναι αξιωματικοί του Πολεμικού Ναυτικού και η πρώτη κατάταξη χρονολογείται από το 1854. Εν τούτοις και προ της ημερομηνίας αυτής υπάρχει τουλάχιστον μία αναφορά, σε εκείνη του Γεωργίου Τομιάζη, Επόπτη, Ναυπηγού και εφόρου Νεωρίων, του οποίου το όνομα αναγράφεται στο μόνο υπάρχον ναυπηγικό σχέδιο γραμμών της κορβέτας «Λουδοβίκος» με ημερομηνία «Εν Πόρω 6/18 Ιουλίου 1837». Το σχέδιο αυτό, δωρεάς του πατέρα μου, του ναυπηγού Αλεξάνδρου Φιλίππου, ευρίσκεται στο Ναυτικό Μουσείο της Ελλάδος.

Ο τελευταίος αναφερόμενος ναυπηγός είναι ο Νικόλαος Πάνος. Ακολουθεί ο Πάνος Καλέλλης και ο Αλέξανδρος Φιλίππου, με χρόνο μονιμοποίησεως το 1920, των οποίων το μητρώο, προφανώς, δεν είχε ενημερωθεί. Πολύ αργότερα κατετάγη και ο μετέπειτα πρώτος καθηγητής ναυπηγικής του Ε.Μ.Π. Βασ. Φραγκούλης. Τα αρχεία του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος καταγράφουν ως πρώτο εγγεγραμμένο ναυπηγό τον Παύλο Παυλίδη με λήψη πτυχίου 1895.

Ακολουθούν τα ονόματα 47 άλλων ναυπηγών μέχρι το 1960. Ο πλήρης ονομαστικός κατάλογος αναφέρεται στο βιβλίο μου «Διαδρομή ενός αιώνα 1900-2000».

Στους ανωτέρω πρέπει να προστεθούν και οι ναυπηγοί που απεφοίτησαν από διάφορες πανεπιστημιακές σχολές του εξωτερικού και οι οποίοι δεν ενεγράφησαν στο Τ.Ε.Ε., αρκετοί των οποίων εσταδιοδρόμησαν στο εξωτερικό, όπως π.χ. ο Ευγένιος Παναγόπουλος, που διέπρεψε στις Η.Π.Α. Τα ναυπηγικά έργα στην Ελλάδα εξελίσσονται από τα ιστιοφόρα και τα ξύλινα σκαριά στα ατμοκίνητα και τα σιδηρά σκάφη. Η ναυπηγική από εμπειρική γίνεται μελετητική επιστήμη. Με τις ναυπηγήσεις νέων πολεμικών πλοίων από την αρχή του 20ού αιώνα, οι αξιωματικοί ναυπηγοί

αποκτούν γνώσεις και εμπειρίες στα ναυπηγικά κέντρα της δυτικής Ευρώπης και συν τω χρόνω εμπλουτίζουν τις ναυπηγικές δραστηριότητες του τόπου και της ναυτιλίας. Η ναυπηγική επιστήμη εξελίσσεται ραγδαία. Το ναυάγιο του Τιτανικού γίνεται αιτία για τη θέσπιση κανόνων ασφαλείας. Θεσπίζεται η πρώτη «Διεθνής Σύμβασις περί Ασφαλείας της Ζωής εν Θαλάσση» το 1929. Οι ναυπηγικές μελέτες τυποποιούνται, τα αποτελέσματά τους απαιτείται να εκπληρούν συγκεκριμένες προδιαγραφές.

Έρχεται η νέα «Διεθνής Σύμβασις» του 1948. Μέχρι και το πρώτο ήμισυ του 20ού αιώνα τα μέσα ενός ναυπηγικού γραφείου είναι το σχεδιαστήριω με τα μελάνια και τους γραμμοσύρτες, τα «Τ» και τα καμπυλόγραμμα, ο λογαριθμικός χάρακας και οι πίνακες των λογαρίθμων. Δειλά εμφανίζονται οι πρώτες αριθμομηχανές των τεσσάρων πράξεων να βοηθήσουν τους υπολογισμούς των υδροστατικών στοιχείων. Οι κατασκευαστικοί κανόνες των νηογνωμόνων, τα απαιτούμενα «scantlings», καλύπτονται σε ολίγους πίνακες, μία μελέτη φορτώσεως και ευσταθείας σε ολίγους υπολογισμούς, μία μελέτη κατακλύσεως μπορούσε να συμπληρωθεί σε 6 - 7 σελίδες!

Οι «Διεθνείς Συμβάσεις» του 1960 και βέβαια του 1972 φέρουν ραγδαίες εξελίξεις στις ναυπηγικές μελέτες που υποβοηθούνται πλέον από την εξέλιξη των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Στην Ελλάδα, κατά το πρώτο ήμισυ περίπου του 20ού αιώνα, η ναυπηγική βιομηχανία, κατακερματισμένη σε μικρές μονάδες, πλην της σοβαρότερης της Σύρου, είναι ανεξέλεγκτες και λειτουργούν με γνώμονα μόνο την εμπειρία και την προσαρμογή τους στις προσταγές της πελατείας των.

Καταγεγραμμένες πρώτες προσπάθειες θεσμοθετήσεως κανόνων λειτουργίας των διαφόρων συνεργείων και καρνάγιων εμφανίζονται στις αρχές της δεκαετίας του 1930, με ασήμαντα όμως αποτελέσματα.

Είναι την εποχή που η Ελλάδα ευρίσκεται υπόδουλη, την περίοδο του 1941 – 1944, που κάποιοι ναυπηγοί, προελεύσεως του Πολεμικού Ναυτικού πάντοτε, προσπαθούν να βάλουν τις βάσεις, ώστε με την έλευση της ελευθερίας στον τόπο, να ανασυγκροτηθεί η ναυπηγική βιομηχανία σωστά και να κατοχυρωθεί το επάγγελμα του διπλωματούχου ναυπηγού.

Το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου ευρίσκει μία Ελλάδα διαιρημένη και κατεστραμμένη. Η ποντοπόρος ναυτιλία μας, έχουσα απολέσει το μεγαλύτερο μέρος των πλοίων της, αρχίζει να ανασυγκροτείται με τα περίφημα 100 Liberty που εδόθησαν στους Έλληνες εφοπλιστές ως αντικατάσταση μικρού μέρους των πλοίων που έχασαν. Το ελληνικό ναυτιλιακό δαιμόνιο γρήγορα θαυματουργεί. Θαυματουργεί όμως και το ναυπηγικό που κατορθώνει να λειτουργήσει αυτά τα πλοία, του λεγομένου ενός ταξιδιού, για τα επόμενα 30 χρόνια. Εξ άλλου ορισμένα εξ αυτών τα μετασκευάζει και αυξάνει τη μεταφορική τους ικανότητα. Στην Ελλάδα, μετά τις σαρωτικές

καταστροφές που υπέστη στο χερσαίο μεταφορικό της δίκτυο, οι ζωτικές της συγκοινωνίες εξαρτώνται στην δια θαλάσσης επικοινωνία που πραγματοποιούνται με τα καΐκια και τα περίφημα «μότορσπις» τα οποία διετηρήθησαν εν λειτουργία έως ακόμα και το τέλος της δεκαετίας του 1960.

Αυτά ήσαν σιδηρά σκάφη, συνήθως 400 έως 800 τόνων, ηλικίας και άνω των 25 ετών, συνήθως ανασφάλιστα. Ο πλοιοκτήτης ήταν τις περισσότερες φορές και ο πλοίαρχος του σκάφους και το πλήρωμα, 5-6 ναυτικοί από τον οικογενειακό περίγυρο. Τα επισκευαστήρια και τα ποικιλόμορφα συνεργεία εξασφαλίζουν την λειτουργία των ως άνω σκαφών.

Σιγά – σιγά αρχίζουν οι πρώτες νέες ναυπηγήσεις, κυρίως στο Πέραμα και εμφανίζονται οι πρώτες «παντόφλες», τα πορθμεία ανοικτού τύπου, αντιγραφή των αποβατικών σκαφών του πολέμου, και τα πρώτα αλιευτικά, που τόσο επίσης είχε ανάγκη ο τόπος.

Με την έλευση του 1960 έρχεται η εποχή της μεγάλης αναπτύξεως της ναυπηγικής και επισκευαστικής βιομηχανίας. Τα ναυπηγεία του Περάματος σφύζουν εργασιών, οι επισκευαστικές περιοχές του Πειραιώς δεν έχουν χώρο να φιλοξενήσουν τα ποντοπόρα και άλλα πλοία.

Δημιουργούνται τα μεγάλα ναυπηγεία του Σκαραμαγκά και της Ελευσίνας και αναπτύσσονται εκείνα της Σύρου και της Χαλκίδας. Τα Ελληνικά Ναυπηγεία Σκαραμαγκά, με τις μεγάλες μόνιμες και πλωτές δεξαμενές, επισκευάζουν εκατοντάδες πλοίων πάσης μορφής και μεγέθους, ενώ συγχρόνως επιδίδονται και σε νέες κατασκευές, μεταξύ των οποίων αναφέρω την εν σειρά ναυπήγηση των λεγόμενων “Liberty replacement ships”, των SD14, ως επίσης και πολεμικών πλοίων με τεχνολογίες αιχμής. Τα Ναυπηγεία Ελευσίνος, με τον σύγχρονο εξοπλισμό τους και αυτά, επιδεικνύουν μία σοβαρότατη και ποικιλόμορφη επισκευαστική και κατασκευαστική δραστηριότητα. Στην Σύρο οι δραστηριότητες του Νεωρίου χρόνο με τον χρόνο αυξάνονται και περί το 1970, η τότε διοίκηση προγραμματίζει την επέκτασή του με την κατασκευή μεγάλης μόνιμου δεξαμενής και άλλων συγχρόνων εγκαταστάσεων. Επεκτάσεις προγραμματίζουν και τα Ναυπηγεία Χαλκίδος. Είναι μία ωραία επαγγελματική εποχή. Μία εποχή όπου οι δουλειές κυνηγούσαν τους ναυπηγούς, μία εποχή δημιουργική, με καρδιά, με όρεξη για εργασία και δημιουργία.

Το πρώτο πλήγμα εδόθη στο Νεώριο της Σύρου περί το 1970 που οδήγησε όχι μόνον στην ακύρωση των προγραμματισμένων σχεδίων επέκτασής του αλλά και στο τότε κλείσιμό του, με μεγάλο αρνητικό αντίκτυπο στην κοινωνία του νησιού.

Μία δεκαετία περίπου αργότερα ακολούθησαν οι απαξιώσεις στους άλλους ναυπηγικούς χώρους, με πρώτους τα μεγάλα ναυπηγεία Σκαραμαγκά και Ελευσίνας. Είναι αποκαρδιωτικό να βλέπει κανείς, μέσα από τα αρχεία της δεκαετίας του 1930 και μετά, ότι προβλήματα που είχαν τότε εντοπισθεί, κατά κάποιον τρόπο και τηρουμένων των αναλογιών, να τελματώνουν κάθε ανάπτυξη

του ναυπηγοεπισκευαστικού κλάδου της χώρας. Χωρίς διαμόρφωση μίας τεκμηριωμένης πολιτικής που να προβλέπει όλες τις δυνατότητες αναπτύξεως της βιομηχανίας αυτής, χωρίς θεσμική, τραπεζική και ασφαλιστική κάλυψη το μέλλον της δυστυχώς άρχισε να διαγράφεται ζοφερόν.

Έτσι, συν τω χρόνω, η εφοπλιστική επιχείρηση, λόγω των διεθνών συνθηκών που διαμορφώθηκαν, του διεθνούς ανταγωνισμού, της προσκολλησεως στο εσωτερικό σε παραωχημένες νοοτροπίες και πρακτικές και της αδυναμίας αναπτύξεως της ελληνικής υποδομής, οδηγήθη προς άλλα ναυπηγο-επισκευαστικά κέντρα.

Αυτό είχε ως συνέπεια να αποδυναμωθούν και οι δυνατότητες παροχής υπηρεσιών από ελληνικούς τεχνικούς φορείς και γραφεία. Με την σειρά της η αδυναμία αυτή οδήγησε, εν πολλοίς, στην μεγέθυνση της προσφοράς τεχνικών και ναυπηγικών υπηρεσιών από αλλοδαπούς. Ακόμα και η ανάπτυξη ενός διεθνούς κύρους Ελληνικού Νηογνώμονος δεν κατορθώθη να συντηρηθεί, ούτε η εδραίωση του Πειραιώς ως κέντρου διαιτησιών, δύο τομέων για τα οποία ο τεχνικός κόσμος του κλεινού αυτού άστεως επί σειρά ετών έχει κάνει μεγάλες προσπάθειες

3.7.3 Η ανάπτυξη της Ναυπηγικής και Επισκευαστικής Βιομηχανίας

Η ανάπτυξη της Ναυπηγικής και Επισκευαστικής Βιομηχανίας άρχισε ουσιαστικά το 1956 με την ίδρυση των Ελληνικών Ναυπηγείων Σκαρामαγκά. Το Ναυπηγείο αναπτύχθηκε στην περιοχή που υπήρχε ένα Ναυπηγείο του Πολεμικού Ναυτικού από το 1940, το οποίο όμως σιδέποτε λειτουργήσε συνεπεία του 2ου Παγκοσμίου Πολέμου. Η τεχνική υποδομή περιέλαβε την κατασκευή προβλητών μήκους 2.500 μέτρων, σύγχρονο εξοπλισμό με Γερανούς, Μηχανήματα για Ελασματοουργικές, Μηχανολογικές και Ηλεκτρολογικές εργασίες, Πλωτές Δεξαμενές 22000, 25500, και 30000 τόννων ανυψωτικής ικανότητας, Ναυπηγική Κλίνη διαστάσεων 200x28m για ναυπήγηση πλοίων μέχρι 37000 DWT, και μόνιμες Δεξαμενές 335x53.6m για πλοία μέχρι 250000 DWT, και 420x74,7m για πλοία μέχρι 500000 DWT, από τις μεγαλύτερες που υπήρχαν την εποχή εκείνη, πλωτούς Γερανούς, Ρυμουλκά κ.λπ.

Η ανάπτυξη της Ναυπηγοεπισκευαστικής Βιομηχανίας συνεχίστηκε με την ίδρυση των Ναυπηγείων Ελευσίνας το 1962, η υποδομή των οποίων περιελάμβανε Ναυπηγική κλίνη διαστάσεων 190x55m, εξοπλισμένη με Γερανογέφυρα 400t, Προβλήτες εξοπλισμού συνολικού μήκους 1500m, τρεις Πλωτές Δεξαμενές ανυψωτικής ικανότητας 7500, 18000 και 28000 τόννων, συνεργεία Ελασματοουργικών και Μηχανολογικών εργασιών εξοπλισμένα με σύγχρονα Μηχανήματα, Πλωτούς Γερανούς, Ρυμουλκά κ.λπ.

Το Ναυπηγείο «Νεώριο Σύρου», το πιο παλιό Ναυπηγείο στην Ελλάδα, ιδρύθηκε το 1861 αλλά έπαυσε να λειτουργεί επί μακρόν μέχρις ότου επανήλθε σε λειτουργία το 1969, εξοπλίστηκε με δυο Πλωτές Δεξαμενές 15000t και 25000t ανυψωτικής ικανότητας, Δεξαμενή ανελκύσεως σκαφών (SYNCROLIFT 2500t), Προβλήτες Εξοπλισμού 1800m, Δεξαμενή υποδοχής καταλοίπων, πλήρως εξοπλισμένα Συνεργεία, Ρυμουλκά, κ.λπ. Τέλος τα Ναυπηγεία Χαλκίδας ιδρύθηκαν το 1971 και εξοπλίστηκαν με δυο Πλωτές Δεξαμενές 9000t και 15000t. και συνεργεία σε μικρότερη έκταση από τα προηγούμενα Ναυπηγεία. Επιπλέον των ανωτέρω τεσσάρων Ναυπηγείων ιδρύθηκαν στην περιοχή Περάματος, Σαλαμίνας αλλά και αλλαχού, μικρότερες ιδιωτικές μονάδες, χωρίς μεγάλη υποδομή αλλά επαρκή εξοπλισμό κυρίως για επισκευές, μετασκευές και κατασκευές μικρών ακτοπλοικών, αλιευτικών κ.λπ.

3.7.4 Ναυπηγικές, Επισκευαστικές και Βιομηχανικές Εργασίες

Οι εργασίες των τεσσάρων μεγαλύτερων Ναυπηγείων κατά την εξεταζόμενη περίοδο περιελάμβαναν:

- Κατασκευές Εμπορικών και Επιβατηγών Πλοίων
- Κατασκευές Πλοίων του Πολεμικού Ναυτικού
- Μετασκευές μικρής και μεγάλης εκτάσεως
- Επισκευές Εμπορικών και Επιβατηγών Πλοίων
- Επικαιροποίηση και αναβάθμιση Πολεμικών
- Βιομηχανικές εργασίες

Νέες Κατασκευές

Τύπος Πλοίου	Αριθμός	Συνολική Χωρητικότητας GRT
Δεξαμενόπλοια	1	15980
Bulk Carriers 37500 DWT	19	389010
Bulk Carriers 42800 DWT	3	71280
Product Carriers	15	267800
Γενικού Φορτίου SD-14	21	191100
SD-14 Liners	6	53920

Πλοία Ψυγεία	4	17180
Πολλαπλών Χρήσεων 1	2	7440
Μεταφοράς Βωξίτου	1	475
Σύνολο	72	1014185

Η δραστηριότητα των μεγαλύτερων Ναυπηγείων σε Νέες Κατασκευές είχε ευρεία διακύμανση σε συνάρτηση με το χρόνο δεδομένου ότι η Βιομηχανία επηρεάστηκε από τη Διεθνή Ναυτιλιακή κρίση και άλλους οικονομικούς παράγοντες. Η μέγιστη παραγωγικότητα επετεύχθη κατά το πρώτο ήμισυ της δεκαετίας του 1970, (περίπου 125000 GRT ανά έτος) οπότε έφθασε να παραδίδεται ένα SD-14 κάθε έξι-επτά εβδομάδες, ενώ ο αριθμός των απασχολουμένων στη Βιομηχανία ανήλθε σε περίπου 21000. Κατά την ίδια περίοδο η παραγωγικότητα των μικρών Ναυπηγείων έφθασε τους 25000 GRT ετησίως.

Μετασκευές

Μετασκευές	Αριθμός
Μεγεθύνσεις Δεξαμενοπλοίων	7
Μετασκευές Tankers σε Bulk Carriers	8
Μετασκευές Επιβατηγών	1
Μετασκευές Drilling Platforms	3
Άλλες Μετασκευές	Πολλές

Πλοία του Πολεμικού Ναυτικού

Νέες Κατασκευές	Αριθμός
Fast Attack Craft	2
Περιπολικά	10
Missile Fast Attack Boats	9
Φρεγάτες	3
Landing Ships (LST)	5
Offshore Patrol Vessels	8
Coastal Product Carriers	2

Τροφοδοτικά Πλοία	1
Υποβρύχια (Υπό κατασκευή)	3
Αναβαθμίσεις	
Αντιτορπικά	6
Missile Fast Attack Craft	4
Διάφορες αναβαθμίσεις	Πολλές

Επισκευές

Είναι δύσκολο να προσδιορισθεί με ακρίβεια το σύνολο των Επισκευαστικών Εργασιών λόγω ελλείψεως επαρκών στατιστικών στοιχείων. Με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες, ο μέγιστος αριθμός των επισκευασθέντων πλοίων έφθασε τα 530-580 πλοία ανά έτος συνολικής μεταφορικής ικανότητας 17-18mt DWT ενώ το σύνολο των επισκευασθέντων πλοίων στα υπόλοιπα Ναυπηγεία/Συνεργεία Επισκευών ανήλθε σε 850-900 πλοία ανά έτος, μεταφορικής ικανότητας περίπου 5.5mt DWT.

Σήμερα ο αριθμός των επισκευαζομένων πλοίων είναι γενικά μικρότερος αλλά το μέσο μέγεθος είναι μεγαλύτερο

Βιομηχανικές Εργασίες

Οι Βιομηχανικές Εργασίες περιλαμβάνουν:

- Oil Drilling Platforms
- Γερανογέφυρες
- Γερανούς
- Μεταλλικές κατασκευές Γεφυρών και κτιρίων
- Δεξαμενές καυσίμων
- Σιδηροδρομικά βαγόνια
- Πλωτά αγκυροβόλια
- Δοχεία πίεσεως και Σωληνώσεις μεγάλης διαμέτρου

3.7.5 Η Συμβολή της Ναυπηγο-επισκευαστικής Βιομηχανίας στην Εθνική Οικονομία

Εξετάζοντας μόνο τα προβλήματα από πλευράς παραγωγής παρατηρούμε ότι η ναυπήγηση νέων εμπορικών πλοίων υστέρησε σημαντικά από το δεύτερο ήμισυ της δεκαετίας του εβδομήντα μέχρι και σήμερα ενώ κατά το ίδιο διάστημα ενισχύθηκε η κατασκευή πλοίων για λογαριασμό του Πολεμικού Ναυτικού. Είναι πιο σημαντικό να επικεντρώσωμε την προσοχή στη συμβολή της Ναυπηγικής και Επισκευαστικής Βιομηχανίας στους διάφορους τομείς της Εθνικής Οικονομίας όπως:

– Η βελτίωση του ισοζυγίου πληρωμών

Η Ναυπηγοεπισκευαστική Βιομηχανία είναι Βιομηχανία εντατικής απασχόλησης εργατικού δυναμικού (Labour intensive) με ποσοστό Προστιθέμενης Αξίας (Local Added Value) σε υλικά και εργατικά 35%-40% του κόστους για τις Νέες Κατασκευές και 70%-75% για Επισκευές. Το μέγιστο μέρος της εγχώριας συμβολής θεωρείται εξαγωγίμο.

– Η ανάπτυξη της Βιομηχανικής Υποδομής

Η ανάπτυξη της Ναυπηγο-επισκευαστικής Βιομηχανίας συνετέλεσε στην ίδρυση νέων Βιομηχανιών σχετικού περιεχομένου, εξοπλισμένων με σύγχρονα μηχανήματα για παραγωγή υλικών και ειδών εξοπλισμού των πλοίων (Ξύλινα διαχωριστικά, ηλεκτρικοί κινητήρες, αντλίες, χρώματα, χυτά κ.λπ.)

– Η Τεχνική Εκπαίδευση

Η συμβολή στην ανάπτυξη του Τεχνικού Επιπέδου της Εκπαίδευσης στην Ελλάδα υπήρξε μεγάλη με τη δημιουργία Τεχνικών Σχολών σε κάθε επίπεδο (Ανώτατες, Μέσες, Τεχνικές) από τις οποίες απεφοίτησαν, όπως θα αναφερθεί λεπτομερώς κατωτέρω, χιλιάδες Τεχνικών όλων των ειδικοτήτων.

– Η συμβολή στην Εθνική Άμυνα

Η συμμετοχή της Ναυπηγοεπισκευαστικής Βιομηχανίας στην Εθνική Άμυνα υπήρξε σημαντική με την κατασκευή και αναβάθμιση πλοίων του Πολεμικού Ναυτικού στην Ελλάδα (Φρεγάτες, αντιτορπικά, υποβρύχια, περιπολικά, βοηθητικά κ.λπ.)

– Η διασύνδεση των Ναυπηγείων με την Ελληνική Ναυτιλιακή Κοινότητα

Με την ανάπτυξη της Ναυπηγοεπισκευαστικής Βιομηχανίας αναπτύχθηκε σύνδεση των Ναυπηγικών Μονάδων με την Ελληνική Ναυτιλιακή Κοινότητα που οδήγησε στην κατασκευή και επισκευή μεγάλου αριθμού πλοίων στην Ελλάδα.

3.8 Φαρμακοβιομηχανία

3.8.1 Γενικές πληροφορίες για Φαρμακοβιομηχανία

Οι επιχειρήσεις διακρίνονται στις θυγατρικές των μεγαλύτερων φαρμακοβιομηχανιών παγκοσμίως, στις εγχώριες φαρμακοβιομηχανίες και στους εγχώριους αντιπροσώπους των ξένων φαρμακευτικών οίκων. Οι πρώτες επικεντρώνονται στη διάθεση των φαρμακευτικών σκευασμάτων που εισάγουν από τις εταιρίες του ομίλου στον οποίο ανήκουν και εξαρτώνται σε υψηλό βαθμό από τις επιχειρηματικές και στρατηγικές κινήσεις των μητρικών τους. Αντιθέτως, οι δεύτερες παράγουν κατά συντριπτική πλειοψηφία γενόσημα φάρμακα, αλλά και πρωτότυπα σκευάσματα για λογαριασμό των ξένων εταιρειών και δικής τους έρευνας. Τέλος, η τρίτη κατηγορία διανέμει στην εγχώρια αγορά τα φαρμακευτικά σκευάσματα ξένων οίκων, έχοντας συνάψει συμβόλαια αποκλειστικής συνεργασίας μαζί τους.

Βασικό κανάλι διανομής των φαρμάκων είναι οι φαρμακαποθήκες και τα φαρμακεία (μερίδιο 75%) ενώ το άλλο κανάλι διανομής είναι τα νοσοκομεία (μερίδιο 25%). Το 2009 η αξία της εγχώριας αγοράς σε τιμές ex-factory ανήλθε σε 5,85 δισ. ευρώ, ενισχυμένη κατά 4,8% από το προηγούμενο έτος. Η δημόσια φαρμακευτική δαπάνη που επιβαρύνει τα ασφαλιστικά ταμεία ανήλθε σε 5,1 δισ. ευρώ το 2009 (Λιανική Τιμή που συμπεριλαμβάνει το ΦΠΑ). Το συνολικό μέγεθος της αγοράς φαρμάκου κινήθηκε ανοδικά την περίοδο 2000-2009 με μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης 14,1%.

Τα στατιστικά δεδομένα δείχνουν ότι μερίδιο μεγαλύτερο του 70% της αγοράς το καρπώνονται 20 μόνον εταιρείες, με τις 5 μεγαλύτερες (Pfizer, Novartis, Sanofi-Aventis, BIANEΞ και AstraZeneca) να συγκεντρώνουν το 38%. Από τις παραπάνω εταιρείες μόνον η BIANEΞ είναι ελληνικής ιδιοκτησίας.

Οι φαρμακευτικές επιχειρήσεις υποστηρίζουν πως για την σταθερά ανοδική πορεία του κλάδου οι κύριοι παράγοντες που την διαμορφώνουν είναι το αρνητικό προφίλ υγείας του Έλληνα (κάπνισμα, παχυσαρκία, κ.α.) και το ποσοστό γήρανσης του πληθυσμού, οι οποίοι επηρεάζουν τη ζήτηση για φάρμακα και παραφαρμακευτικά είδη. Η άποψη αυτή μάλλον είναι μονοδιάστατη και εξηγεί μόνον ένα μικρό βαθμό της αύξησης της φαρμακευτικής δαπάνης όπως θα δούμε στην συνέχεια.

Βέβαια μέσα στο 2010, οι φαρμακευτικές επιχειρήσεις είδαν τα έσοδα τους (στην εξωνοσοκομειακή αγορά) να μειώνονται τουλάχιστον κατά 12,6%. Η μείωση αυτή είναι αποτέλεσμα, κατά κύριο λόγο, των διαδοχικών μειώσεων των τιμών των φαρμάκων που πραγματοποιήθηκαν κατά την διάρκεια του έτους.

Η αξία της εγχώριας παραγωγής φαρμάκων, από τις 30 εγχώριες παραγωγικές μονάδες, προσέγγισε το 1 δισ. ευρώ (τιμές ex-factory) το 2009, ακολουθώντας διψήφιο ετήσιο μέσο ρυθμό μεταβολής τα

τελευταία χρόνια. Η διαχρονική αύξηση της εγχώριας παραγωγής φαρμάκων κατά την περίοδο 2000-2009, διαμορφώνεται στο 13,2.

Παρόλα αυτά το εμπορικό ισοζύγιο της χώρας στον κλάδο του φαρμάκου χειροτερεύει χρόνο με τον χρόνο. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 2007 οι εισαγωγές φαρμάκων ανήρθαν στα 3,35 δισ. ευρώ ενώ οι εξαγωγές μόλις που έφτασαν τα 950 εκατ. ευρώ, αυξάνοντας την ψαλίδα στα 2,4 δισ. ευρώ. Από το σύνολο των εισαγωγών φαρμάκων το 82% προέρχεται από τις χώρες της ΕΕ-25 ενώ το υπόλοιπο 18% προέρχεται από χώρες εκτός ΕΕ. Παρόμοια εικόνα παρουσιάζουν και τα μερίδια των εξαγωγών. Οι 25 χώρες της ΕΕ απορροφούν το 92% των εξαγωγών φαρμάκων της Ελλάδας, με την Γερμανία να είναι ο σημαντικότερος εταίρος τόσο στο επίπεδο των εξαγωγών όσο και των εισαγωγών.

Στο σημείο αυτό είναι ενδιαφέρον να σημειώσουμε ότι το 1987 το μερίδιο των εγχωρίως παραγομένων και συσκευαζομένων φαρμάκων ήταν το 80,6% του συνόλου της αγοράς, με τα ποσοστά αυτά να είναι πλήρως ανεστραμμένα όπως διαφαίνεται από τα στοιχεία που έχουμε παραβάλει μέχρις εδώ.

Στο πεδίο της έρευνας η δραστηριότητα που παρατηρείται είναι πολύ φτωχή. Είναι χαρακτηριστικό ότι το ποσό που επενδύθηκε το 2009 δεν ξεπέρασε τα 85 εκατ. ευρώ δηλαδή λιγότερο από 1,5% του τζίρου όταν στη Σουηδία έγιναν επενδύσεις ύψους 875.000.000 ευρώ σε ένα σύνολο αγοράς 3 δισεκατομμυρίων ευρώ δηλαδή 28,8% του τζίρου. (Ηλίας Μόσιαλος. Συνεδρίαση της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων και της Ειδικής Επιτροπής Έρευνας και Τεχνολογίας στη Βουλή). Το ποσοστό αυτό φαντάζει ακόμη πιο μικρό όταν κανείς αναλογίζεται ότι το 35 με 40% των εσόδων των φαρμακοβιομηχανιών καλύπτει διοικητικό κόστος και κόστος προώθησης των προϊόντων. Σύμφωνα με εκπρόσωπους των επιχειρήσεων του κλάδου, τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εταιρείες είναι τα εξής:

- Τα υψηλά χρέη του Ε.Σ.Υ. (νοσοκομειακή δαπάνη), τα οποία εκτιμώνται σε €3 δισ. περίπου και αφορούν σε οφειλές έως και 4 ετών.
- Το παράλληλο εμπόριο που διεξάγεται από τις φαρμακαποθήκες προς τις αγορές των βορειοευρωπαϊκών αγορών.
- Αρνητικά επιδρά το γεγονός ότι οι κύριοι πελάτες των φαρμακευτικών, οι φαρμακαποθήκες, αντιμετωπίζουν ολοένα και μεγαλύτερες δυσκολίες στην είσπραξη των απαιτήσεων τους από τα φαρμακεία, τόσο λόγω του ανταγωνισμού όσο και εξαιτίας των καθυστερήσεων εξόφλησης από το Δημόσιο.

Σε διεθνές επίπεδο δύο παράγοντες θα διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο και θα μεταβάλουν το τοπίο του κλάδου και στην εγχώρια αγορά μέσα στα επόμενα χρόνια. Καταρχήν η λήξη των πατεντών σε μια σειρά φαρμάκων που διαθέτουν πολύ μεγάλο μερίδιο αγοράς, δίνοντας σημαντικό

ζωτικό χώρο στα γενόσημα φάρμακα. Κατά δεύτερο λόγο η στροφή από τη συμβατική φαρμακευτική προς τη βιοϊατρική φαρμακευτική καθώς φαίνεται πως η φαρμακευτική έρευνα έχει εξαντλήσει τα περιθώρια ανακαλύψεων στα συμβατικά φάρμακα. Παρατηρούνται λοιπόν ανακατατάξεις που εκφράζονται με πληθώρα συγχωνεύσεων και εξαγορών, σύναψη συνεργασιών με ερευνητικά κέντρα για τη διεξαγωγή πρωτότυπης έρευνας, επένδυσεις στον τομέα της βιοτεχνολογίας, εκχωρήσεις της παραγωγής σε τρίτες εταιρείες (outsourcing) και επέκταση των δραστηριοτήτων σε όμορους κλάδους.

3.8.2 Πρόσφατα στατιστικά οικονομικά στοιχεία αγοράς φαρμάκου

Αριθμός Επιχειρήσεων

Παραγωγοί και Εισαγωγείς φαρμάκων (2012)	106
Φαρμακαποθήκες (2012)	120
Συνεταιρισμοί φαρμακοποιών (2012)	27

Πωλήσεις Φαρμάκων (Στοιχεία ΕΟΦ)

Σε φαρμακεία/φαρμακαποθήκες (τιμές λιανικής)	€3.954 εκ.
Σε νοσοκομεία (νοσοκομειακές τιμές)	€1.338 εκ.
Σύνολο πωλήσεων (2013)	€5.292 εκ.
Ποσοστιαία μεταβολή 2012/2013	-11,30%

Εγγώρια Παραγωγή

Σε τιμές παραγωγού (ex-factory) (2012)	€ 858 εκ.
--	-----------

Εξαγωγές

Αξία (2012)	€ 965 εκ.
Ποσοστιαία μεταβολή 2011/2012	5%

Παράλληλες εξαγωγές

Ποσοστό ως προς το σύνολο της αξίας πωλήσεων φαρμάκων (2012)	7%
--	----

Εισαγωγές

Αξία (2012)	€ 2.939 εκ.
Ποσοστιαία μεταβολή 2011/2012	-10%

Απασχόληση

Αριθμός εργαζομένων (2013)	13600
Ποσοστιαία μεταβολή 2009/2013	-3,60%

3.8.3 Φαρμακευτική Βιομηχανία και Οικονομία στην Ελλάδα

Η προσφορά φαρμακευτικών προϊόντων στην Ελλάδα, προσδιορίζεται από τις φαρμακευτικές επιχειρήσεις του κλάδου (παραγωγικές και εμπορικές) και την αλυσίδα αποθήκευσης, διακίνησης και διάθεσης του φαρμάκου στο κοινό. Τα φάρμακα, με εξαίρεση εκείνα που διατίθενται μέσω νοσοκομείων, στη διακίνηση των οποίων δεν παρεμβάλλονται οι χονδρέμποροι, ακολουθούν την πορεία: φαρμακευτική επιχείρηση – φαρμακαποθήκη – φαρμακείο.

Ταυτόχρονα επιτρέπεται η απευθείας πώληση από τις επιχειρήσεις προς τα φαρμακεία. Σε κάποιες περιπτώσεις προβλέπεται η δυνατότητα χορήγησης φαρμάκων από τους ιατρούς ή η απευθείας παράδοση φαρμάκων από τη φαρμακευτική επιχείρηση στον ασθενή, κατόπιν έγκρισης από το Ασφαλιστικό Ταμείο. Το ρόλο των χονδρεμπόρων στον κλάδο του φαρμάκου διαδραματίζουν οι ιδιωτικές φαρμακαποθήκες και οι συνεταιρισμοί φαρμακοποιών. Το 2012, λειτούργησαν 120 φαρμακαποθήκες (στοιχεία του Πανελληνίου Συλλόγου Φαρμακαποθηκαρίων) και 27 συνεταιρισμοί φαρμακοποιών. Είναι αξιοσημείωτο ότι η πυκνότητα των φαρμακείων και των φαρμακαποθηκών στην Ελλάδα είναι η υψηλότερη μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, καθώς αντιστοιχεί ένα (1) φαρμακείο ανά 1.000 κατοίκους περίπου, όταν ο αντίστοιχος μέσος όρος στην ΕΕ-27 είναι ένα (1) φαρμακείο ανά 3.200 κατοίκους.

Η Πανελλήνια Ένωση Φαρμακοβιομηχανίας (ΠΕΦ) αντιπροσωπεύει τις ελληνικής ιδιοκτησίας παραγωγικές φαρμακοβιομηχανίες της χώρας μας. Εκπροσωπεί 21 παραγωγικές μονάδες καθώς και τη μοναδική παραγωγική μονάδα πολυεθνικής στη χώρα μας.

Η χώρα μας κάνει αισθητά ανταγωνιστική την παρουσία της στη διεθνή αγορά, με εξαγωγές σε πάνω από 85 χώρες του κόσμου.

Η φαρμακοβιομηχανία στην Ελλάδα απασχολεί περισσότερους από 15.000 εργαζόμενους σε θέσεις υψηλής εξειδίκευσης. Πάνω από τα 2/3 των θέσεων αυτών αντιστοιχούν στις Ελληνικές Φαρμακοβιομηχανίες (περισσότεροι από 800 επιστήμονες στην παραγωγή), οι οποίες κατέχουν

μόνο το 17% της φαρμακευτικής αγοράς. Παράλληλα, η Ελληνική Φαρμακοβιομηχανία έχει δημιουργήσει την τελευταία τριετία 6 νέες παραγωγικές μονάδες, με αποτέλεσμα τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

3.8.4 Ελληνικές εταιρείες και στοιχεία

- **ADELCO ΧΡΩΜΑΤΟΥΡΓΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ ΑΦΩΝ Ε. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ Α.Ε**

Η Adelco ιδρύθηκε το 1934 και δραστηριοποιήθηκε στην παρασκευή χρωμάτων και άλλων χημικών προϊόντων. Το 1948 ένα μεγάλο τμήμα προστέθηκε, για την παρασκευή φαρμακευτικών και αργότερα καλλυντικών προϊόντων.

Σημαντικός σταθμός στην ιστορία της Adelco είναι η δεκαετία του 1960, κατά την οποία παρουσίασε το σαμπουάν OM-OR, το πρώτο σαμπουάν που παρασκευάστηκε και κυκλοφόρησε στην Ελλάδα, καθώς και την πρώτη φθοριούχο οδοντόκρεμα, την οδοντόκρεμα Adelco.

Μέσα στη δεκαετία του 1970, η άνοδος συνεχίζεται και η Adelco γίνεται μία από τις μεγαλύτερες ελληνικές φαρμακευτικές, δημιουργώντας με ίδια μέσα και καθετοποιημένη παραγωγή για φαρμακευτικά προϊόντα κορυφαίας ποιότητας και απόλυτης αναγνωρισιμότητας, καθώς και ηγετικά brands, όπως τα Stedon, Filicine, Minitran, Parotycin, και Salopyrine, ενώ το ίδιο συμβαίνει ταυτόχρονα και στον χώρο των καλλυντικών με τα OM-OR και τα υπόλοιπα καλλυντικά προϊόντα της Adelco.

Η παραγωγή εξειδικευμένων φαρμακευτικών προϊόντων και προϊόντων καλλωπισμού αντιπροσωπεύει σήμερα τη σημαντικότερη δραστηριότητα της Adelco. Η εταιρεία παράγει ετησίως περίπου 4.000.000 σκευάσματα από 45 περίπου μορφές φαρμακευτικών προϊόντων, πρωτότυπα και επώνυμα generics σε μοναδικούς συνδυασμούς που καλύπτουν ένα ευρύ θεραπευτικό φάσμα, και περίπου 40 προϊόντα καλλυντικών.

Ένα μέρος από τα παραγόμενα προϊόντα εξάγεται σε χώρες της Ευρώπης και της Ανατολικής Ευρώπης, Αφρικής, της Μέσης και Άπω Ανατολής καθώς και Κίνας. Όλα τα προϊόντα της Adelco είναι απολύτως εγγυημένα για την ποιότητά τους, την υγιεινή και τα υψηλά τους επίπεδα ασφάλειας.

Η εταιρεία έχει δικές της εκσυγχρονισμένες μονάδες παραγωγής σε έναν ιδιόκτητο χώρο 10.000 τ.μ. και 65 εξειδικευμένα άτομα, καθώς και μια πολύ καλά οργανωμένη ομάδα αντιπροσώπων σε όλη την Ελλάδα και διεθνώς.

Για τον σχεδιασμό και τη διανομή των προϊόντων της, η εταιρεία έχει αναπτύξει μια ευρεία

αλυσίδα διανομής και συνεργάζεται με διεθνείς επιχειρηματικούς οίκους του φαρμακευτικού κλάδου στους τομείς των *παραφαρμακευτικών προϊόντων* και συμπληρωμάτων διατροφής. Οι πωλήσεις της Adelco το 2012 ανήλθαν σε 6,5 εκατ. ευρώ με ποσοστό αύξησης άνω του 40% περίπου

- **Alet Pharmaceuticals ABEE**

Η Alet Pharmaceuticals αποτελεί μία δυναμική εταιρεία στην ελληνική φαρμακευτική αγορά. Κυκλοφορεί επώνυμα generics και καλύπτει ένα μεγάλο εύρος θεραπευτικών κατηγοριών, προσφέροντας σημαντικά οφέλη στους ασθενείς αναβαθμίζοντας την ποιότητα ζωής τους και συμβάλλοντας στη μείωση της φαρμακευτικής δαπάνης. Η αποστολή της είναι να προσφέρει στους ασθενείς υψηλής ποιότητας προϊόντα υγείας με το χαμηλότερο δυνατό κόστος.

- **ANFARM A.E**

Δραστηριοποιείται στη δημιουργία φαρμάκων για ανθρώπους απο το 1967. κάνει εξαγωγές σε 31 χώρες.

- **BENNETT ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ A.E.**

- **DEMO ABEE**

Η Βιομηχανία Φαρμάκων DEMO ABEE δραστηριοποιείται στο χώρο της υγείας από το 1973, με κύριους άξονες την ανάπτυξη και έγκριση φαρμακευτικών και παραφαρμακευτικών προϊόντων, παραγωγή ενέσιμων προϊόντων όλων των μορφών και την αντιπροσώπευση οίκων εξωτερικού στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες. Διαθέτει υπερσύγχρονες παραγωγικές εγκαταστάσεις σε 40,000 τμ και είναι η πρώτη φαρμακευτική εταιρεία στην Ελλάδα και από τις λίγες παγκοσμίως που εισήγαγε ρομποτική τεχνολογία στην παραγωγή της. Η επέκταση της γκάμας των προϊόντων και η έγκριση νέων προϊόντων αποτελεί έναν από τους βασικούς πυλώνες ανάπτυξης της εταιρείας DEMO. Από το 1997 όπου η εταιρεία κατασκεύασε το μεγαλύτερο για την εποχή εργαστήριο ανάπτυξης προϊόντων επιφάνειας 2000τ.μ., η εταιρεία έχει επενδύσει πάνω από 30 εκατ. € σε αναπτύξεις και εγκρίσεις δικών της προϊόντων. Η εξαγωγική δραστηριότητα αποτελούσε πάντα προτεραιότητα για την DEMO ABEE. Από το 1985 που η εταιρεία ξεκίνησε πωλήσεις στην Κύπρο, μέχρι και σήμερα η εταιρεία επενδύει ανελλιπώς σε ανθρώπινο δυναμικό και δράσεις για διεθνείς συνεργασίες που την οδήγησαν να διαθέτει σήμερα ένα διεθνές δίκτυο πωλήσεων σε 35 χώρες με επώνυμα δικά της προϊόντα και με σημαντικά μερίδια αγοράς. Επιπλέον, η DEMO επενδύει στην έγκριση δικών της

προϊόντων σε πάνω από 50 χώρες παγκοσμίως. Σήμερα η εταιρεία έχει πάνω από 680 σκευάσματα ήδη εγκεκριμένα και άλλα 115 σκευάσματα τα οποία είναι στη διαδικασία έγκρισης.

- **ELPEN A.E. Φαρμακευτική Βιομηχανία**

Στη δυσμενή συγκυρία για τον ευρύτερο εμπορικό κόσμο της χώρας, ο Όμιλος ELPEN όχι μόνο έχει διατηρήσει τις 730 θέσεις εργασίας στην Ελλάδα, αλλά τις αυξάνει στα πλαίσια συνετών αναπτυξιακών επαγγελματικών κινήσεων. Η ELPEN, με μια 50ετή ιστορία πίσω της, είναι μια από τις μεγαλύτερες αμιγώς ελληνικές βιομηχανίες φαρμάκων, με αυτοδύναμα ερευνητικά κέντρα και ένα ευρύ χαρτοφυλάκιο προϊόντων, που διαρκώς εμπλουτίζεται σε νέες θεραπευτικές κατηγορίες, έχει συγκεκριμένο ζετές επενδυτικό πρόγραμμα σε εξέλιξη για εκσυγχρονισμό και επέκταση των εγκαταστάσεων ποιοτικού ελέγχου και παραγωγής. Με την υψηλή ποιότητα της εταιρείας και των σκευασμάτων της, η ELPEN έχει κερδίσει την εμπιστοσύνη του ιατρο-φαρμακευτικού κόσμου.

Πάρα πολύ δυναμικό είναι και το πρόγραμμα επενδύσεων της ELPEN στην Έρευνα χρησιμοποιώντας κυρίως το πρότυπο Ερευνητικό της κέντρο στο Πικέρμι, το μεγαλύτερο, ιδιωτικό ερευνητικό κέντρο στην Ελλάδα. Ο στόχος της ELPEN είναι να παραμείνει ηγέτης στην Πνευμονολογία και Αναπνευστικό, Καρδιολογία, Κεντρικό Νευρικό Σύστημα και να έχει έντονη παρουσία σε όλες τις άλλες μεγάλες θεραπευτικές κατηγορίες. Γι αυτόν το λόγο, έως το τέλος του 2013 προγραμματίζονται 5 τουλάχιστον νέα λανσαρίσματα πρωτοτύπων αλλά και ουσιαστικά ομοίων (γενοσήμων) σκευασμάτων, δίνοντας έμφαση σε προϊόντα έρευνας και ανάπτυξης της εταιρείας.

Η ELPEN κινείται σε πέντε άξονες δραστηριοτήτων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης: Περιβάλλον, Πολιτισμός, Εκπαίδευση, Αθλητισμός και Φιλανθρωπία.

Η αύξηση των εξαγωγών κυρίως σε χώρες της Δυτικής και Κεντρικής Ευρώπης, Ρωσία, Μέση Ανατολή και Απώ Ανατολή, είναι ένα πεδίο αναμφισβήτητης διάκρισης της ELPEN.

- **FAMAR ABEE**

- **FINIXFARM**

Η φαρμακοβιομηχανία **ΦΟΙΝΙΞ** ιδρύθηκε στο τέλος του 1994, από ανθρώπους με μακρόχρονη εμπειρία στο χώρο της Ελληνικής αγοράς φαρμάκου, τόσο στον τομέα της παραγωγής όσο και στον τομέα της εμπορίας και διακίνησης.

Οργανώνοντας μια ολοκληρωμένη μονάδα παραγωγής, με βάση τα σύγχρονα Ευρωπαϊκά στάνταρντ ποιότητας, ξεκίνησε την εμπορική της δραστηριότητα τον Ιανουάριο του 1996. Από τότε έχει διαγράψει μια σταθερά ανοδική πορεία, προσφέροντας με συνέπεια προϊόντα υψηλής ποιότητας, που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της σύγχρονης αγοράς. Σήμερα είναι μια ανερχόμενη εταιρεία στο χώρο της Ελληνικής αγοράς φαρμάκων.

- **FREZYDERM ABEE**

Η Frezyderm δημιουργήθηκε το 1986 από τον κ. Αναστάσιο Αναστασίου με σκοπό τη διακίνηση δερμοκαλλυντικών προϊόντων, την παρουσίασή τους μέσω της Ιατρικής Ενημέρωσης σε Δερματολόγους, Γυναικολόγους και Παιδιάτρους και τη διακίνησή τους μέσω του Φαρμακευτικού καναλιού διανομής. Σύντομα η Frezyderm, έχοντας πάντοτε ως γνώμονα τη διαρκή εξέλιξη των προϊόντων της αλλά και την ανάπτυξη νέων που θα ικανοποιούν ακόμη και τις πιο εξειδικευμένες ανάγκες της επιδερμίδας, δημιούργησε το Τμήμα Έρευνας & Ανάπτυξης δερμοκαλλυντικών προϊόντων.

Το 2002 εγκαινιάστηκε το ιδιόκτητο εργοστάσιο παραγωγής δερμοκαλλυντικών, μια σύγχρονη και άρτια οργανωμένη μονάδα παραγωγής εξειδικευμένων καλλυντικών προϊόντων, εναρμονισμένη στις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το εργοστάσιο διαθέτει ερευνητικά εργαστήρια στελεχωμένα με άρτια καταρτισμένους και απόλυτα εξειδικευμένους επιστήμονες, καθετοποιημένη γραμμή παραγωγής καθώς και αποθηκευτικούς χώρους πρώτων υλών και έτοιμου προϊόντος. Το δίκτυό της σήμερα αναπτύσσεται σε όλη την Ελλάδα, με έναν κύκλο 3.000 φαρμακείων, που αναπτύσσουν το brand name της εταιρείας και έχουν επιτυχώς διεισδύσει και σε διεθνείς αγορές όπως η Ευρώπη, η Μέση Ανατολή, ο Καναδάς και η Σιγκαπούρη.

Το 2003 η Frezyderm απέκτησε Πιστοποιητικό Ποιότητας ISO 9001:20.

Αποστολή της Frezyderm είναι να παρέχει προϊόντα αρίστης ποιότητας και αξίας με μοναδικό στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής του ανθρώπου.

- **GAP A.E**

Ιδρύθηκε το 1949, διαθέτει μία από τις πρώτες και μεγαλύτερες μονάδες παραγωγής φαρμακευτικών προϊόντων και είναι μία από τις μεγαλύτερες ελληνικές φαρμακευτικές εταιρίες. Διαθέτει οργανωμένα τμήματα R&D, παραγωγής, marketing και διανομής.

Δραστηριοποιείται στους εξής τομείς:

- Αναπτύσσει παράγει και διαθέτει γενόσημα (branded generics) προϊόντα όπως καρδιαγγειακά νευροψυχιατρικά κ.ά.

- Αντιπροσωπεύει πρωτότυπα προϊόντα διεθνών εταιριών όπως OM Pharma /Vifor, Ferrer κ.ά.
- Διαθέτει ευρεία γκάμα καλλυντικών, συμπληρωμάτων διατροφής και OTC προϊόντων που διανέμονται μέσω των φαρμακείων όπως η σειρά καλλυντικών EVIOL CARE κ.ά.
- Είναι η μοναδική φαρμακοβιομηχανία στην Ελλάδα και μία από τις λίγες στον ευρωπαϊκό χώρο που παράγει φάρμακα υπό μορφή «μαλακών καψουλών» (soft gel caps) για την ίδια (πχ τα σκευάσματα Eviol E, Eviol A +E, Salmon Oil και τα σκευάσματα ισοτρετινοΐνης για τη θεραπεία της ακμής) αλλά και για τρίτους, λόγω της αναγνωρισμένης ποιοτικής ανωτερότητας των παραγόμενων από αυτήν καψουλών διεθνώς.

- **GALENICA A.E.**

Η Galenica είναι μια από τις μεγαλύτερες ελληνικές φαρμακευτικές εταιρίες που προάγει την έρευνα και υπηρετεί με συνέπεια και επιστημονική ευθύνη την υγεία, αναπτύσσοντας υψηλής ποιότητας και καινοτόμα φαρμακευτικά ιδιοσκευάσματα.

Ιδρύθηκε το 1974 από δύο φαρμακοποιούς, τον Διονύσιο Βαρελά και τον Βασίλειο Ταμβακά, και πολύ σύντομα εξελίχθηκε σε μια από τις δυναμικότερες επιχειρήσεις του κλάδου, πραγματοποιώντας αξιοζήλευτους ρυθμούς προόδου και ανάπτυξης. Αποτελεί την πρώτη ελληνική επιχείρηση που επικεντρώθηκε στην απόκτηση τεχνογνωσίας και στην κατοχύρωση των δικαιωμάτων αξιοποίησής της, μέσω της συνεργασίας με μεγάλους ερευνητικούς οίκους του εξωτερικού αλλά και στην ανάπτυξη δικής της τεχνογνωσίας πρωτότυπων φαρμακευτικών ιδιοσκευασμάτων, τα οποία εξάγει ήδη με επιτυχία σε χώρες των Βαλκανίων. Την τελευταία δεκαετία πραγματοποιεί επενδύσεις στον τομέα της βιοτεχνολογίας, αναγνωρίζοντας τη σημασία των εφαρμογών της στη δυνατότητα ανακάλυψης νέων μεθόδων, τόσο για τη θεραπεία, όσο και για την πρόληψη ασθενειών. Διατηρεί σταθερά και επί σειρά ετών μια από τις πρώτες θέσεις στην ελληνική αγορά, χάρη στο ευρύ φάσμα των επιλεγμένων προϊόντων που διαθέτει και τα οποία καλύπτουν τους περισσότερους θεραπευτικούς τομείς.

- **Genepharm A.E.**

Η Genepharm A.E., με έτος ίδρυσης το 1967, δραστηριοποιείται στην ανάπτυξη, παραγωγή και πώληση γενόσημων φαρμακευτικών προϊόντων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Διαθέτει

υπερσύγχρονες παραγωγικές εγκαταστάσεις 12.000 τ.μ. στην Παλλήνη Αττικής. Το 2001 ολοκληρώθηκε μεγάλης κλίμακας εκσυγχρονισμός και επέκταση των εγκαταστάσεών της, σύμφωνα με τα EU GMP's. Το 2008 επεκτάθηκαν εκ νέου οι εγκαταστάσεις της εταιρείας, με τη δημιουργία 2 νέων μονάδων παραγωγής ογκολογικών προϊόντων (στερεών και ενέσιμων). Κατά τη διάρκεια των ετών 2000-2012, οι συνολικές επενδύσεις της Generpharm σε παραγωγικές εγκαταστάσεις και ανάπτυξη νέων προϊόντων ανήλθαν στο ποσό των 53 εκατ. Ευρώ. Η εξαγωγική δραστηριότητα της εταιρείας εκτείνεται σε 58 χώρες παγκοσμίως και αυξάνεται με ιδιαίτερα ταχείς ρυθμούς, καλύπτοντας σήμερα ποσοστό άνω του 75% του συνολικού Κύκλου Εργασιών της. Η Generpharm παράγει 347 διαφορετικούς κωδικούς προϊόντων.

- **HELP ABEE**

Η HELP ABEE, με έτος ίδρυσης το 1971, είναι Ελληνική φαρμακευτική εταιρεία η οποία δραστηριοποιείται στην Έρευνα & Ανάπτυξη, Παραγωγή και Διάθεση φαρμακευτικών προϊόντων υψηλής ποιότητας.

Η διάθεση των προϊόντων στοχεύει στην Ελληνική αλλά, με αυξανόμενους ρυθμούς, και στην διεθνή φαρμακευτική αγορά. Η HELP ABEE εξάγει τα ίδια προϊόντα αλλά και προϊόντα contract manufacturing/private label σε περισσότερες από 35 χώρες στην Ευρώπη (Μ. Βρετανία, Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Αυστρία, Ρωσία κοκ), στην Αυστραλία, στην Ασία και στην Αφρική. Παράλληλα, είναι κάτοχοι περισσότερων των 120 Αδειών Κυκλοφορίας σε χώρες του εξωτερικού.

- **IASIS Pharmaceuticals HELLAS ABEE**

Η IASIS Pharmaceuticals Hellas ABEE με διακριτικό τίτλο IASIS PHARMA είναι μια αμιγώς ελληνική φαρμακοβιομηχανία που δραστηριοποιείται στην παραγωγή, έρευνα και ανάπτυξη, εισαγωγή και εμπορία φαρμάκων, φαρμακευτικών ειδών, και καλλυντικών προϊόντων. Είναι το αποτέλεσμα της συνένωσης δύο διακριτών εταιρειών με διαφορετικά αλλά συμπληρωματικά χαρακτηριστικά. Η Chemipharma Pachis ΕΠΕ ιδρύθηκε ως εμπορική φαρμακευτική εταιρεία το 1998 από το χημικό Δρ Κωνσταντίνο Σ. Παχή και κατόρθωσε σε σύντομο χρονικό διάστημα, να εδραιωθεί στο δύσκολο και εξαιρετικά ανταγωνιστικό χώρο του φαρμάκου καθιερώνοντας υψηλά πρότυπα ποιότητας και δεοντολογίας, αλλά και να παρουσιάσει αξιόλογες επιδόσεις στη σύντομη λειτουργία της.

Η Farmanic ΕΠΕ από την άλλη πλευρά, ήταν μία παραδοσιακή ελληνική φαρμακευτική εταιρεία που ιδρύθηκε στη δεκαετία του 1960 και που μετεξελίχθηκε στη σύγχρονη φαρμακοβιομηχανία Farmanic ABEE το 1985. Διέθετε μια καλή παραγωγική και εμπορική υποδομή, υγιείς οικονομικές βάσεις και άριστη φήμη στη φαρμακευτική αγορά χάρη στην αξιοπιστία και την ποιότητα των

προϊόντων που παρήγαγε και διακινούσε.

Το Νοέμβριο του 2004 η Chemipharma Pachis εξαγόρασε την Farmanic δημιουργώντας μια νέα εταιρεία τη Farmanic-Chemipharma ABEE. Χάρη στον ενθουσιασμό και τη σκληρή εργασία όλου του προσωπικού επιτεύχθηκε η ταχύτερη αφομοίωση των δύο εταιρειών και σύντομα άρχισε η ανοδική πορεία της νέας εταιρείας προς τους φιλόδοξους στόχους της.

Το Νοέμβριο του 2009 η Farmanic-Chemipharma ABEE μετονομάστηκε σε IASIS PHARMA, ονομασία με την οποία ήδη από το 1998 δραστηριοποιούταν εκτός Ελλάδος.

- **KLEVA ABEE**

Ιδρύθηκε το 1974

- **ΚΟΠΕΡ Α.Ε**

Η Φαρμακοβιομηχανία **ΚΟΠΕΡ Α.Ε. (COOPER S.A.)** ιδρύθηκε το 1936 και έχει αδιάλειπτη μέχρι σήμερα παρουσία στη φαρμακευτική αγορά της Ελλάδας.

Σήμερα αμιγώς Ελληνική εταιρεία, υπό νέο μετοχικό και διοικητικό καθεστώς από τον Ιούνιο του 2006, ατενίζει το μέλλον αισιόδοξα, έχοντας ενστερνιστεί τις προκλήσεις της εποχής. Στοχεύει στην εδραίωσή της ως μια δυναμική φαρμακευτική παραγωγική μονάδα με παράλληλη ανάπτυξη συνεργασιών με σημαντικούς οίκους του εξωτερικού στους τομείς τόσο του φαρμάκου όσο και των ιατροτεχνολογικών προϊόντων.

- **LIBYTEC ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ Α.Ε.**

Ιδρύθηκε τον Ιούνιο του 2008 με στόχο να προσφέρει στο χώρο της υγείας αξιόπιστες προτάσεις σύγχρονων φαρμακευτικών ιδιοσκευασμάτων. Από το 2010 πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας έχει αναλάβει ο κ. Θεόδωρος Κωλέτης, αντιπρόεδρος της Πανελλήνιας Ένωσης Φαρμακοβιομηχανίας, με πολυετή παρουσία και προσφορά στο χώρο της υγείας. Η ανοδική πορεία της εταιρείας αποτυπώνεται τόσο στην ανάπτυξη και επέκταση του ανθρώπινου δυναμικού (2012, 50 εργαζόμενοι), όσο και από την αύξηση των πωλήσεων και της κερδοφορίας της. Περίοδος 2009 έως 2012 *CAGR* 20%

- **MEDHEL HELLAS Α.Ε. Φαρμακοχημική Βιομηχανία**

Η εταιρεία ιδρύθηκε πριν 100+ χρόνια από τον Χρήστο Β. ΚΥΛΙΚΑ, ως φαρμακοπωλείο φαρμακευτικών φυτών και δρογών. Το 1918 μετατρέπεται σε εργαστήριο φαρμάκων, με το

διακριτικό τίτλο MEDHEL από το γιό του, Βασίλη Χ. ΚΥΛΙΚΑ(φαρμακοποιό, μικροβιολόγο, οινολόγο και συγγραφέα επιστημονικών βιβλίων που υπάρχουν στην Εθνική Βιβλιοθήκη.

Το 1969 μετατρέπεται σε Α.Ε. από τον εγγονό και σημερινό πρόεδρο Χρήστο Β. ΚΥΛΙΚΑ (φαρμακοποιό, ΑΣΟΕΕ και επίτ. Πρόξενο της Δ. του Κονγκό στην Ελλάδα).

Από το 2000, ο Βασίλης Χ. ΚΥΛΙΚΑΣ (φαρμακοποιός, Q.P.P.V.) και ο Λουκάς Χ. ΚΥΛΙΚΑΣ (οικονομολόγος ΑΣΟΕΕ), 4ηγευιά της οικογενείας ΚΥΛΙΚΑ, διευθύνουν ουσιαστικά την εταιρεία ως Α' και Β' Αντιπρόεδροι του ομίλου, πλαισιωμένοι από ικανά – έμπειρα στελέχη.

Η εταιρία αναπτύσσει, παρασκευάζει, εμπορεύεται και κυρίως εξάγει τα ελληνικά φάρμακά της στην Κύπρο, σε χώρες των Βαλκανίων, της Κ.Α.Κ, της Εγγύς & Μέσης Ανατολής, της Αφρικής, της Ασίας και της Κεντρικής & Νότιας Αμερικής.

Το τμήμα Καλλυντικών αντιπροσωπεύει-εισάγει-πωλεί επώνυμα προϊόντα διεθνών οίκων καθώς και τα δικά της.

Είυαι μία από τις 2-3 αρχαιότερες φαρμακευτικές εταιρείες στην Ελλάδα και στεγάζεται από το 1981 στο Μαρκόπουλο – Αττικής σε ιδιόκτητα κτίρια 7.500 τ. μ. , εντός οικοπέδου 33.000 τ. μ..

Η Καθαρή Θέση της Α.Ε είναι 15.000.000€ / 31.12.13

- **MEDICAL PHARMAQUALITY A.E.**

- **MEDOCHEMIE HELLAS A.E.**

Η Medochemie Hellas βρίσκεται στην Ελληνική αγορά από το 2002 και είναι θυγατρική της Medochemie Ltd.

Η Medochemie Ltd:

- Είυαι η μεγαλύτερη εξαγωγική βιομηχανία της Κύπρου
- Δραστηριοποιείται σε περισσότερες από 100 χώρες
- Έχει 11 μονάδες παραγωγής σε Κύπρο, Ολλανδία και Ασία
- Το 58,4% των εξαγωγών είναι στην Ευρώπη
- Έχει 630 εγκεκριμένα προϊόντα και 3.800 εγγραφές προϊόντων παγκοσμίως σε 10 θεραπευτικές κατηγορίες
- Παράγει 1 δισεκατομμύριο ταμπλέτες και 300 εκατομμύρια αμπούλες ενέσιμων ανά έτος

• Απασχολεί 1.250 εργαζομένους

• **Μινέρβα Φαρμακευτική Α.Ε**

Η Μινέρβα Φαρμακευτική ιδρύθηκε το 1935. Η επιλογή του ονόματος “Μινέρβα“ αντικατοπτρίζει τη φιλόδοξη εκστρατεία των επιχειρηματιών της εποχής να επιχειρήσουν ωφελώντας όχι μόνον την απόδοσή τους αλλά και τον τόπο τους. Η επωνυμία “Μινέρβα” σηματοδοτεί τον διεθνή φαρμακευτικό σχεδιασμό με έμπνευση το αρχαίο πνεύμα.

Εκτιμώντας τις ραγδαίες εξελίξεις στο χώρο του φαρμάκου στη χώρα μας, η Μινέρβα το 2011 προχώρησε σε στρατηγική συνέργεια με την Galenica ΑΕ επιτυγχάνοντας μια δυναμική σύμπραξη Ελληνικών Εταιρειών.

• **NORMA-HELLAS A.E.**

Έτος ίδρυσης 1970. Σκοπός της εταιρείας είναι ο σχεδιασμός, η ανάπτυξη, η προώθηση και η διακίνηση γενοσήμων φαρμακευτικών ιδιοσκευασμάτων

• **OPUS-MATERIA Ε.Π.Ε**

Η **OPUS-MATERIA** ιδρύθηκε το 1997 δραστηριοποιούμενη στο χώρο της φαρμακευτικής αγοράς και, γενικότερα, της βιοϊατρικής τεχνολογίας. Οι δραστηριότητες της εστιάζονται στην ανάπτυξη και διάθεση υψηλής ποιότητας φαρμακευτικών προϊόντων, διαιτητικών τροφίμων για ειδικούς ιατρικούς σκοπούς, χημικών-αντιδραστηρίων και επιστημονικών οργάνων .

• **PETSIAVAS A.E.**

Η εταιρεία δραστηριοποιήτε για πάνω από 40 χρόνια στην Ελλάδα, όχι μόνο στα φαρμακευτικά αλλά και στα χημικά προϊόντα και μηχανήματα για την Κλωστοϋφαντουργία, εργαστηριακό εξοπλισμό για τις βιομηχανίες χρωμάτων και πλαστικών, πρώτες ύλες πλαστικών και είδη ενδυσης είναι μερικά από τα είδη που διακινεί.

• **Pharmathen**

Η Pharmathen, ιδρύθηκε το 1969, με έδρα την Αθήνα και στόχο την δραστηριοποίηση στην ανάπτυξη, παραγωγή και διακίνηση φαρμακευτικών προϊόντων. Σήμερα, σχεδόν μισό αιώνα από

την ίδρυση της, η Pharmathen αποτελεί μία από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες, αμιγώς ελληνικές βιομηχανίες φαρμάκων έχοντας στο δυναμικό της 3 υπερσύγχρονα ερευνητικά κέντρα, 2 μονάδες παραγωγής φαρμακευτικών προϊόντων και περισσότερους από 850 εργαζόμενους. Παράλληλα, απασχολεί στην Ελλάδα περισσότερους από 120 ερευνητές, επενδύοντας πάνω από €20 εκ. σε ετήσια βάση για την έρευνα νέων φαρμάκων και τεχνολογιών, εξάγοντας προϊόντα και υπηρεσίες σε περισσότερες από 85 χώρες διεθνώς. Τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων E&A της Pharmathen είναι εγκεκριμένα σε όλες τις μεγαλύτερες αγορές της Ε.Ε και τα δικαιώματα αυτών έχουν εκχωρηθεί στις μεγαλύτερες φαρμακευτικές εταιρείες από την Ευρώπη, τον Καναδά, την Αυστραλία, την Νότιο Αφρική και τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής.

Ο στρατηγικός της σχεδιασμός της εταιρείας δίνει έμφαση στο τρίπτυχο: Έρευνα-Εξωστρέφεια – Επενδύσεις. Με τον τρόπο αυτό η Pharmathen έχει πλέον αναδειχθεί ως μία από τις μεγαλύτερες εταιρείες E&A γενοσήμων στην Ευρώπη, ενώ κατέχει 60 διεθνή διπλώματα ευρεσιτεχνίας για αναπτύξεις της, τα οποία έχουν κατατεθεί με παγκόσμια εμβέλεια και έχουν εγκριθεί από ευρωπαϊκούς και αμερικάνικους Οργανισμούς (EPO, USPTO). Επιπλέον, πρόσφατα η εταιρεία έκανε και την δυναμική της είσοδο στον τομέα των πρωτοτύπων φαρμάκων και καινοτόμων τεχνολογιών.

Αποτέλεσμα της εξωστρεφούς πολιτικής και της έμφασης που δίνει η εταιρεία στην έρευνα και την ανάπτυξη καινοτομίας είναι η ραγδαία αύξηση των μεγεθών κατά την τελευταία οκταετία, ξεκινώντας με κύκλο εργασιών της τάξης των €12,1 εκ. το 2003 και φτάνοντας στα €162 εκ. για το 2012. Αντίστοιχα, οι εξαγωγές της Pharmathen σημείωσαν αλματώδη αύξηση κατά την τελευταία δεκαετία και σήμερα αντιπροσωπεύουν σχεδόν το 1% των ελληνικών εξαγωγών, έχοντας πάνω από 80% του κύκλου εργασιών της στο εξωτερικό. Τα σημαντικά οικονομικά μεγέθη της Pharmathen την κατατάσσουν ανάμεσα στις 200 μεγαλύτερες βιομηχανίες και τις 150 πιο κερδοφόρες επιχειρήσεις στην Ελλάδα, ενώ η εταιρεία συχνά γίνεται αποδέκτης σημαντικών διακρίσεων και βραβείων. Βασικός άξονας της στρατηγικής της εταιρείας για τα επόμενα χρόνια είναι η περαιτέρω ισχυροποίηση της παρουσίας της στις αγορές της ΕΕ. και της Αμερικής, με το λανσάρισμα νέων προϊόντων και η παράλληλη διεύρυνση των δραστηριοτήτων της σε νέες αναπτυσσόμενες αγορές όπως π.χ. της Μέσης Ανατολής, της Λατινικής Αμερικής και της Ασίας. Τέλος, η εταιρεία συνεχίζει να επενδύει και στην ελληνική αγορά, καθώς πρόσφατα ανακοίνωσε μια νέα επιχειρηματική δραστηριότητα που αφορά την εκπροσώπηση αρχικά των διεθνών brands Nuxe, Bioderma και Gum, στην Ελλάδα, τα οποία θα διανέμονται αποκλειστικά και μόνο από τα φαρμακεία.

- **PHARMAZAC A.E.**

Η Pharmazac είναι μια από τις μεγαλύτερες ελληνικές φαρμακευτικές εταιρείες, η οποία δραστηριοποιείται στην ελληνική αγορά από το 1986. Με σταθερά βήματα, εστιάζοντας σταθερά στους αναπτυξιακούς της στόχους η Pharmazac κινείται με μεθοδικότητα και μελετημένες επενδυτικές και επιχειρηματικές κινήσεις, αποτελώντας ήδη μια σημαντική μονάδα στους χώρους δράσης της

- **PLUS PHARMACEUTICALS S.A.**

- **PROEL A.E.**

- **PROTON PHARMA**

Η Proton Pharma είναι μια σύγχρονη και συνεχώς αναπτυσσόμενη Ελληνική φαρμακευτική εταιρεία. Ιδρύθηκε τον Ιανουάριο του 2008 και απασχολεί 50 άτομα σε όλη την Ελλάδα διατηρώντας γραφεία στην Αθήνα και στην Θεσσαλονίκη. Αξιοποιώντας την πολυετή εμπειρία των στελεχών της στο χώρο της Υγείας, λειτουργεί με βάση τις ανάγκες και ιδιαιτερότητες την Ελληνικής πραγματικότητας έχοντας υιοθετήσει υψηλά ποιοτικά κριτήρια στη δομή και τις λειτουργίες της. Έχει αναπτύξει ένα ευρύ δίκτυο συνεργασιών στην Ευρώπη παρακολουθώντας τις ιατρικές κι επιστημονικές εξελίξεις που παράγουν διαρκώς νέα γνώση και διευρύνουν τα όρια της Υγείας.

- **RAFARM A.E.**

Η RAFARM A.E.B.E. ξεκίνησε τις δραστηριότητές της το 1974 όταν ο Νίκος Ρασιιάς με μια ομάδα συνεργατών, δημιούργησαν μια φαρμακευτική εταιρεία, κάνοντας πράξη τα «πιστεύω» τους: υψηλής ποιότητας φάρμακα σε προσιτές τιμές, ανθρωποκεντρική αντίληψη στην εταιρική οργάνωση, γρήγορα αντανακλαστικά στον επιχειρηματικό στίβο.

Σε σύντομο χρόνο η εταιρεία καθιερώθηκε στην Ελληνική αγορά. Αναπτύχθηκε, διεύρυνε τις δραστηριότητες της, ανέπτυξε διεθνείς συνεργασίες, δημιούργησε τις δικές της εγκαταστάσεις παραγωγής.

Με αποκλειστικά Ελληνικά κεφάλαια, διαθέτουμε υπερσύγχρονες εγκαταστάσεις παραγωγής συνολικής έκτασης 12.000 τ.μ. και περισσότερους από 285 εργαζόμενους και μόνιμους συνεργάτες. Οι πωλήσεις μας κατατάσσουν ανάμεσα στις 5 μεγαλύτερες Ελληνικές εταιρείες φαρμάκων. Πολύτιμο στοιχείο της επιτυχημένης πορείας της RAFARM είναι βέβαια και το ανθρώπινο δυναμικό της. Αν και μια μεγάλη εταιρεία, αισθανόμαστε και λειτουργούμε σαν μια οικογένεια.

Καλλιεργούμε τις μακροπρόθεσμες συνεργασίες, προσφέροντας ένα φιλικό και ανταγωνιστικό εργασιακό περιβάλλον, προσελκύοντας έτσι τα πιο ικανά στελέχη της αγοράς που ενστερνίζονται την κουλτούρα μας και γίνονται μέλη της επαγγελματικής μας οικογένειας.

Έτσι πραγματοποιείται το όραμα του ιδρυτή της και της διοίκησης της εταιρείας για μια Ελληνικών συμφερόντων, πολυεθνικού προσανατολισμού, φαρμακευτική βιομηχανία με καινοτόμα φάρμακα, επώνυμα γενόσημα και ολικής ποιότητας υπηρεσίες.

- **REMEDINA A.E.**

- **RONTIS**

Η Rontis είναι μία ελβετική πολυεθνική ιατροφαρμακευτική εταιρεία, η οποία ιδρύθηκε το 1986. Πρόσφατα έλαβε μια ακόμη απόφαση – κλειδί για την επέκταση της παραγωγικής της δραστηριότητας στον φαρμακευτικό τομέα, επενδύοντας 25 εκατομμύρια ευρώ στην ίδρυση ενός υπερσύγχρονου εργοστασίου παραγωγής στην Ελλάδα.

- **S.M. PHARMACEUTICALS L.T.D.**

Η **Σ.Μ. Φαρμακευτικά Προϊόντα ΕΠΕ** δραστηριοποιείται στη φαρμακευτική αγορά γενοσήμων και καινοτόμων προϊόντων, ως μια νέα, ανερχόμενη και υποσχόμενη εταιρεία, δημιουργώντας συνεχώς ολοκληρωμένες υπηρεσίες, που θα καλύψουν ακόμα και τις πιο εξειδικευμένες ανάγκες.

Η συνεργασία με μεγάλες ελληνικές φαρμακοβιομηχανίες που διαθέτουν ISO και GMPs βάσει των ευρωπαϊκών οδηγιών, διασφαλίζει την ποιότητα παραγωγής των φαρμακευτικών προϊόντων.

- **SPECIFAR**

Η Specifar ιδρύθηκε το 1933 και αποτελεί σταθερή αξία στην εγχώρια ελληνική φαρμακοβιομηχανία. Οι τομείς της δραστηριότητάς της επικεντρώνονται στην παραγωγή, διανομή και προώθηση με στόχο την παράδοση υψηλής ποιότητας φαρμάκων στους ασθενείς και τους πελάτες της.

Το 2003 η εξασφάλισε την πρώτη άδεια κυκλοφορίας για προϊόν της σε ξένη αγορά και την επόμενη χρονιά στέφτηκε με απόλυτη επιτυχία το πρώτο λανσάρισμα προϊόντος στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σηματοδοτώντας την έναρξη μιας εντυπωσιακής αναπτυξιακής πορείας με άξονα τις εξαγωγές. Το 2005 επικεντρώθηκε στην ελληνική αγορά, επεκτείνοντας ταχέως τον προϊόντικό της κατάλογο και την κάλυψη ολόενα και περισσότερων ειδικοτήτων, καταφέροντας σε σύντομο χρονικό διάστημα να γίνει μια εκ των κορυφαίων εταιριών του εγχώριου κλάδου.

Από το 2011 στην οικογένεια της Actavis, η οποία είναι σήμερα η τρίτη μεγαλύτερη εταιρεία γενεσιμίων στον κόσμο με παρουσία σε περισσότερες από 60 χώρες και 33 αγορές, έχοντας πρόσβαση σε περισσότερες από 600 δραστικές ουσίες σε ένα ευρύ θεραπευτικό οπλοστάσιο, καθώς και σε ένα εκτεταμένο παγκόσμιο δίκτυο R&D το οποίο σταθερά επενδύει μεταξύ άλλων και σε όλες τις τεχνολογικά καινοτόμες μορφές φαρμάκων και βι-ομοειδών (bio-similars). Παράλληλα, η Specifar διατηρεί την ελληνικότητά της σεβόμενη τους θεσμούς και συμμετέχοντας ενεργά σε δράσεις κοινωνικής ευθύνης.

Σήμερα η Specifar κατατάσσεται ανάμεσα στις 30 πρώτες φαρμακευτικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα και μεταξύ των κορυφαίων εγχώριων εταιριών γενεσιμίων φαρμάκων, παρουσιάζοντας έναν από τους μεγαλύτερους ρυθμούς ανάπτυξης στην Ελληνική φαρμακευτική αγορά.

- **BIANEΞ**

Το 1951 ο Παύλος Γιαννακόπουλος ιδρύει την εταιρεία ΦΑΡΜΑΓΙΑΝ η οποία επεκτείνεται γρήγορα στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό ως αντιπρόσωπος μεγάλων διεθνών φαρμακευτικών εταιρειών.

Το 1971 η ΦΑΡΜΑΓΙΑΝ μετατρέπεται σε ανώνυμη και μετονομάζεται σε BIANEΞ. Η ανάπτυξη και η καταξίωση έρχονται άμεσα, όταν φαρμακευτικές εταιρείες διεθνούς φήμης, όπως οι Merck & Co (ΗΠΑ), Takeda Chemical Industries (Ιαπωνία), Boots (Μ. Βρετανία), Sigma Tau Industries (Ιταλία) κ.ά. αναθέτουν στη BIANEΞ την παραγωγή των προϊόντων τους στα εργοστάσιά της.

Το 1995 ιδρύει τη θυγατρική εταιρεία BIAN A.E. για τη διακίνηση γνωστών μη συνταγογραφούμενων φαρμακευτικών και παραφαρμακευτικών προϊόντων.

Το 2013 σόναψε συμφωνίας με την εταιρεία Lilly για την παραγωγή 10.000.000 τεμαχίων βανκομυκίνης ετησίως και εξαγωγή του 100% στην Κίνα .

- **VOCATE**

- **WIN MEDICA ΕΠΕ**

Η Win Medica είναι μια νέα φαρμακευτική εταιρία με υψηλούς στόχους, σύγχρονη στρατηγική και όραμα. Ιδρύθηκε το 2008 και σήμερα απασχολούνται 108 εργαζόμενοι .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1 Οι δυνατότητες

Κλείνοντας λοιπόν αυτή την εργασία και συνοψίζοντας τα δεδομένα που γράφτηκαν θα επισημανθούν οι κλάδοι της βιομηχανίας που έχουν μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης και τομείς που υπάρχει ανάγκη να ακολουθήσει η Ελλάδα την παγκόσμια κίνηση. Όσο υπάρχουν προϊόντα που δημιουργούνται αποκλειστικά και μόνο στο εξωτερικό τότε ο Έλληνας αναγκαστικά θα στραφεί στην αγορά αυτού π.χ αυτοκίνητα. Η χώρα μας όσον αφορά την βιομηχανία της τεχνολογίας είναι ακόμα περιορισμένη. Πολλοί προϊόντα που αγοράζονται σήμερα από την εγχώρια αγορά είναι ξένης προελεύσεως. Ο χώρος είναι περιορισμένος ακόμα, υπάρχει έλλειψη γνώσης και δημιουργίας πολλών μικροσυσκευών και ενώ έχει όλες τις δυνατότητες και τις προοπτικές έχει μείνει πίσω σε αρκετούς τομείς και έτσι η παρασκευαστική της δύναμη είναι μικρή.

Στη **Ναυτιλία** που είμαστε ανέκαθεν η πιο ισχυρή χώρα στον κόσμο, έχουν χαθεί και εκεί τα ηνία καθώς γίνονται λάθος κινήσεις, καθώς αφού υπάρχει εμπορική και οικονομική κίνηση πρέπει να υπάρξει ενίσχυση και στους άμεσα συνδεδεμένους κλάσους, όπως είναι η ναυπηγική για την ναυτιλία. Τα ναυπηγεία μας παραμελήθηκαν, υπολειπορούσαν και τελικά δώθηκαν σε ξένους επενδυτές. Εκατομ. Ευρώ χάνονται καθώς οι Έλληνες πλοιοκτήτες ούτε παραγγέλνουν καινούρια πλοία δημιουργημένα στην Ελλάδα, αλλά ούτε επισκευάζουν-συντηρούν τα δικά τους στη χώρα μας.

Το καλό κλίμα που έχουμε συντελεί στην **αγροτική παραγωγή** και κατά συνέπεια στη **Βιομηχανία τροφίμων**. Αυτοί οι δύο τομείς είναι οι σημαντικότεροι στη χώρα μας καθώς έχουν τα μεγαλύτερα κέρδη. Η βιομηχανία τροφίμων αναπτύσσεται συνεχώς εκμεταλλευόμενη τις άριστες πρώτες ύλες που προσφέρει η χώρα μας και πορεύεται σταθερά και ανοδικά.

Το θέμα του κλίματος είναι συνδεδεμένο και με την **ενέργεια**. Μικρή εκμετάλλευση της αιολικής ενέργειας, αλλά και της ηλιακής. Τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί κάπως η τελευταία στη χώρα μας από ιδιώτες, αλλά τα χαμηλής αποδοτικότητας φωτοβολταϊκά που εισάγονται στη χώρα μας και η πρόσφατη φορολογία είναι βασικά μειονέκτημα για την ενασχόληση με αυτό το είδος ενέργειας.

Η **Ελληνική αυτοκινητοβιομηχανία** είναι σχεδόν αφανής στη χώρα μας. Μόνο η ΕΛΒΟ υπάρχει

και είναι κρατική βιομηχανία που ασχολείται με τη δημιουργία στρατιωτικών οχημάτων για τις εγχώριες ανάγκες του στρατού και των μέσων μαζικής μεταφοράς.

Τα αυτοκίνητα όπως όλοι γνωρίζουμε είναι αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητας μας πλέον. Όμως όποιος επιθυμεί να έχει ένα θα πρέπει να πάρει καποιο ξένης εταιρείας, καθώς δεν υπάρχει η δυνατότητα επικλογής ανάμεσα σε ξένο και εγχώριο προϊόν.

Στο παρελθόν έχουν γίνει κάποιες κινήσεις δημιουργίας αυτοκινήτων και αυτό επετεύχθει αλλά η παιρετέρω ενασχόληση δε συνεχίστηκε με αποτέλεσμα πάλι να μην έχουμε δυνατότητες εξέλιξης. Προσπάθειες γίνανε με ηλεκτρικά, ηλιακά και ενζινοκίνητα οχήματα.

Όπως όλα φαίνονται θα υπάρξει άλλη μία προσπάθεια αφού μια ελληνική εταιρεία θα παράγει και πάλι ένα ελληνικό όχημα γαι το δρόμο. Η χώρα πρέπει να βοηθήσει σε αυτή τη προσπάθεια καθώς εάν υπάρξη ανταπόκριση, η τεχνογνωσία υπάρχει και θα αυξηθεί. Το 70 % του αμαξώματος θα είναι ελληνικής κατασκευής, αυτό και μόνο δ'χνει τη δυνατότητα και αν υποστηριχτεί μπορεί να δώσει πολλά οικονομικά οφέλη.

Για το πετρέλαιο τώρα ξεκινώντας από την εξόρυξη του. Είναι πλέον σαφές ότι η χώρα μας έχει πετρέλαιο και ενώ ήταν ήδη γνωστό εδώ και πολλά χρόνια(Ιόνιο, Αιγαίο) και ενώ είχαν γίνει εξορύξεις από Άγγλους , δεν είχε γίνει καμία κίνηση. Τώρα που έγινε ο διαχωρισμός των ΑΟΖ έχει έρθει η ώρα να εποφεληθεί η χώρα μας των κοιτασμάτων της, σταματώντας να είναι υποχρεωμένη να κάνει εισαγωγές με περιττά κόστοι μεταφοράς και άλλους επιβαρυντικούς φόρους. Θα ελαχιστοποιηθεί το κόστος του καυσίμου γενικά και η χώρα θα έχει τη δυνατότητα να συνεχίσει,αλλά και να επεκτήνει, τις ήδη πολύ καλές επιδόσεις που έχει στη **δυίλιση**.

Ένας πολυ δυναμικός κλάδος που παρα την αντιζοότητα των τελευταίων ετών της κρίσης, έχει αποδιζει την αξία του. Διότι παρόλο που η εγχώρια ζήτηση έπεσε κατάφερε να εξάγει τις ίδιες ποσότητες σε άλλες χώρες με αποτέλεσμα να φέρνει πολλά έσοδα.

Η **εξόρυξη μετάλλων** είναι ένας πολλά υποσχόμενος κλάδος αφού ήδη έχει μεγάλη συμβολή στην οικονομία της χώρας μας, αλλά όπως φαίνεται από έρευνες έχει και πολυ πλούσιο υπόστρωμα σε διάφορα πολύ σπάνια και ακριβά μέταλλα π.χ χρυσος, ουράνιο, σπάνιες γαίες, γραφίτης κ.α

Όπως βλέπουμε οι βιομηχανικές και οικονομικές δυνατότητες της χώρας μας είναι πάρα πολλές, αλλά θα πρέπει να αλλάξει ρυζικά ο τρόπος αντιμετώπισης της Βιομηχανίας από το κράτος. Δεν πρέπει να γίνονται συμβάσεις με ξένες που να μην επιτρέπουν τη επέκταση της Βιομηχανίας ή οποιαδήποτε ενέργειας. Ούτε πρέπει να κόβονται επενδύσεις λόγω της νοοτροπίας της κάθε κυβέρνησης ή επειδή θα έπρεπε να γίνει ιδιοκτησία του κράτους(και να παρατηθεί- απαξιωθεί με τη πάροδο του χρόνου). Οι επενδύσεις πρέπει να υποστηρίζονται δυνατά πόσο μάλλον όταν μιλάμε για κλάδους που έχουν πολυ ελπιδοφόρο μέλλον.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- **Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ)** www.iobe.gr

- **ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ (ΕΛ.ΣΤΑΤ)** www.statistics.gr/

- **Βικιπαίδεια** el.wikipedia.org/